

Karoliina Karjalainen
Jenni Savonen
Pekka Hakkarainen

Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet

Huumeaiheiset väestökyselyt
Suomessa 1992–2014

RAPORTTI

RAPORTTI 2/2016

Karoliina Karjalainen, Jenni Savonen, Pekka Hakkarainen

Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet

Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2014

**TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS**

© Karoliina Karjalainen, Jenni Savonen, Pekka Hakkarainen
ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Kannen kuva: Helena Aavavesi

Taitto: Mari Miekala

ISBN 978-952-302-631-5 (painettu)
ISBN 978-952-302-632-2 (verkkajulkaisu)
ISSN 1798-0070 (painettu)
ISSN 1798-0089 (verkkajulkaisu)
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-632-2>

Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy
Tampere, 2016

Tiivistelmä

Karoliina Karjalainen, Jenni Savonen, Pekka Hakkarainen: Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheet väestökyselyt Suomessa 1992–2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 2/2016. 126 sivua. Helsinki 2016.

ISBN 978-952-302-631-5 (painettu); ISBN 978-952-302-632-2 (verkkopainettu)

Suomalaisten huumeiden käyttöä on kartoitettu säännöllisesti toistettujen väestötutkimusten avulla 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Tässä raportissa esitetään tuloksia vuosina 1992, 1996, 1998, 2002, 2006, 2010 ja 2014 suoritetuista postikyselyistä. Tutkittavat on poimittu satunnaisotannalla 15–69-vuotiaasta suomalaisväestöstä. Ahvenanmaa, laitoksissa asuva väestö ja vailla vakituista asuntoa olevat on rajattu tutkimusten ulkopuolelle. Aineistonkeruun on tehnyt Tilastokeskus. Asetelmaltaan ja kysymyksiltään samankaltaisina eri vuosina toistetut kyselyt antavat yleiskuvan huumeiden käytön kehityksestä väestötasolla sekä kartoittavat huumeita ja huumeapolitiikkaa koskevien asenteiden ja mielipiteiden muutoksia. Raportin taulukoihin on koottu tulokset lähes kaikista huumeiden käyttöä ja mielipiteitä koskevista kysymyksistä, jotka ovat olleet mukana useampana tutkimusvuonna.

Kahdessa vuosikymmenessä suomalaisten huumeiden käyttö on yleistynyt ja käyttöön on tullut joukko uusia aineita. Eniten on yleistynyt kannabiksen käyttö. Viime vuosina siitä on tullut suosittua erityisesti 25–34-vuotiaiden nuorten aikuisten miesten keskuudessa, joista vuonna 2014 runsaat neljäkymmentä prosenttia ilmoitti kokeilleensa kannabista ainakin kerran elämässään. Pitkällä aikavälillä myös monien muiden aineiden käyttö on yleistynyt, mutta se on ollut selvästi vähäisempää ja käyttö on jäänyt huomattavasti alemmalle tasolle kuin kannabiksen kohdalla. Amfetamiinin, ekstaasin ja kokaiinin kokeilukäyttö on asettunut väestötasolla 2–3 prosentin tasolle, joskin ikäryhmittäiset erot ovat näiden aineiden kohdalla huomattavat. Vaikka muuntohuumeiden käyttö jää väestötasolla alhaiseksi, on niihin liittyvä huoli kuitenkin aiheellinen aineiden ennalta arvaamattomien vaikutusten vuoksi. Lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö näyttäisi jopa hieman vähenevän, joskin suotuisasta kehityssuunnasta huolimatta edelleen on huomioitava, että huumeista ainoastaan kannabiksen käyttö on yleisempää kuin lääkkeiden väärinkäyttö, ja että trendit ovat eri suuntaisia ikä- ja sukupuoliryhmittäin.

Samaan tapaan on lisääntynyt niiden ihmisten osuus, joille on joskus tarjottu huumeita käytettäväksi tai ostettavaksi. Kaiken kaikkiaan huumeet ovat tulleet entistä tutummaksi ilmiöksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Tätä ilmentää hyvin se, että vuonna 2014 yli puolet alle 35-vuotiaista vastaajista ilmoitti tuntevansa henkilökohtaisesti jonkun huumeidenkäyttäjän.

Henkilökohtaisen kosketuspinnan laajentuminen joko omakohtaisten huumeekokeilujen tai käyttäjän tuntemisen kautta on karsinut huumeita kohtaan tunnettuja pelkoja ja johtanut asenteiden lieventymiseen. Asenteet ja mielipiteet ovat muuttuneet kuitenkin lähinnä kannabiksen kohdalla, muihin huumeisiin suhtaudutaan edelleen selvästi kriittisemmin.

Avainsanat: huumeiden käyttö, cannabis, huumeasenteet, mielipiteet, väestökyselyt, aikasarjat 1992–2014, Suomi

Sammandrag

Karoliina Karjalainen, Jenni Savonen, Pekka Hakkarainen: Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2014 [Narkotikabruket och attityderna till narkotika bland finländarna – Befolkningsenkäter om narkotika i Finland 1992–2014]. Institutet för hälsa och välfärd (THL). Rapport 2/2016. 126 sidor. Helsingfors, Finland 2016.

ISBN 978-952-302-631-5 (tryckt); ISBN 978-952-302-632-2 (nätpublikation)

Finländarnas narkotikabruk har kartlagts regelbundet med hjälp av upprepade befolkningsundersökningar sedan början av 1990-talet. I denna rapport redovisas resultatet av de postenkäter som genomförts år 1992, 1996, 1998, 2002, 2006, 2010 och 2014. Deltagarna har valts ut genom slumpmässigt urval bland den finländska befolkningen i åldern 15–69 år. Åland, personer som bor på inrättningar och personer utan permanent bostad har lämnats utanför undersökningarna. Materialet har samlats in av Statistikcentralen. Enkäterna har under de olika åren haft samma design och frågor, och ger således en överblick över hur narkotikabruket har utvecklats på befolkningsnivå. Dessutom kartläggs förändringar i de attityder och åsikter som gäller narkotika och narkotikapolitiken. Tabellerna återger resultatet av nästan alla de frågor som gäller narkotikabruk och åsikter och som funnits med under flera undersökningsår.

På drygt 20 år har narkotikabruket blivit vanligare bland finländarna, och nya narkotiska medel har börjat användas. Bruket av cannabis har ökat mest. Under de senaste åren har cannabis blivit populärt framför allt bland unga män i åldern 25–34 år. År 2014 uppgav drygt fyrtio procent av denna grupp att de provat på cannabis åtminstone en gång i sitt liv. På lång sikt har det skett en ökning också i användningen av många andra narkotiska medel, men denna ökning har varit klart mindre och bruket har stannat på en betydligt lägre nivå än vad gäller cannabis. Ca 2–3 procent av befolkningen har provat på amfetamin, ecstasy respektive kokain, men skillnaderna är betydande beroende på ålder och kön. Fastän bruket designer droger är obetydligt på befolkningsnivå, är oron över dem motiverad eftersom deras effekter är så oberäknliga. Bruket av läkemedel för icke-medicinska syften har rentav minskat något. Trots den gynnsamma trenden bör man alltså notera att endast bruket av cannabis är allmänna än läkemedelsmissbruket och att trenderna går i olika riktning beroende på åldersgrupp och kön.

På samma sätt har också den andel människor som någon gång blivit erbjudna att pröva eller köpa narkotika ökat. Sammantaget har narkotika blivit ett mer bekant fenomen än tidigare i det finländska samhället. Detta framträder tydligt i och med att mer än hälften av alla tillfrågade personer under 35 år i enkäten år 2014 uppgav att de personligen känner någon som använder narkotika.

Den personliga kontaktytan har utvidgats antingen genom att man själv har provat på narkotika eller genom att man känner någon som använder narkotika. Det har lett till att de rädslor som anknyter till narkotika har minskat och att attityderna blivit mildare. Ändå har attityderna och åsikterna förändrats närmast i fråga om cannabis, medan man fortfarande förhåller sig klart mer kritiskt till bruket av andra droger.

Nyckelord: narkotikabruk, cannabis, attityder till narkotika, åsikter, befolkningsundersökningar, tidsserier 1992–2014, Finland

Abstract

Karoliina Karjalainen, Jenni Savonen, Pekka Hakkarainen: Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2014 [Drug use and drug attitudes among Finns – Drug-related population surveys in Finland 1992–2014]. National Institute for Health and Welfare (THL Report 2/2016. 126 pages. Helsinki, Finland 2016.

ISBN 978-952-302-631-5 (printed); ISBN 978-952-302-632-2 (online publication)

Drug use in Finland has been charted through regular population surveys since the early 1990s. This report includes the findings of surveys conducted using mailed questionnaires in 1992, 1996, 1998, 2002, 2006, 2010 and 2014. The respondents were aged between 15 and 69, randomly sampled from the Finnish population register. The Åland Islands, the institutionalized population and those with no permanent address were excluded from the study. The data was collected by Statistics Finland. Similar in structure and in their questions, the surveys conducted in the various years yield an overview of trends in drug use at the population level while also charting changes in attitudes to and opinions on drugs and drug policy. The tables in the report show the responses to nearly all of the questions concerning drug use and opinions about drugs that were included in the survey more than once.

During the last two decades, drug use among Finns increased, and a number of new substances were introduced. Cannabis use increased the most. In recent years, cannabis has become particularly popular among young adult men (aged 25 to 34): in 2014, over 40% of them said that they had tried cannabis at least once in their lifetime. The use of many other substances has also increased over the long term, but this growth has been much more limited than with cannabis, and overall user numbers are substantially lower. The experimental use of amphetamine, ecstasy and cocaine has established itself at a 2% to 3% level, although the age group profiles of users of these substances vary. Although the use of new psychoactive substances (NPS) remains low among the population, it is a concerning phenomenon due to the unexpected effects of these substances. Non-medical use of prescription drugs seems to be decreasing, but in spite of this it should be noted that cannabis is the only illicit drug that is more common, and that the trends run in opposite directions in different gender and age groups.

The percentage of people who have had drugs offered to them to use or to buy has also increased. In all, drugs have become much more common in Finnish society. One indication of this is that in 2014 more than half of the respondents under the age of 35 said that they personally knew someone who used drugs.

The broadening of personal experiences of drug use or acquaintance with someone who uses drugs has alleviated fears and relaxed attitudes towards drugs. However, the shift in attitudes and opinions mainly only concerns cannabis; views on the use of other substances have remained much more critical.

Keywords: drug use, cannabis, drug attitudes, opinions, population surveys, time series 1992–2014, Finland

Sisällys

Tiivistelmä.....	3
Sammandrag.....	4
Abstract	5
1 Johdanto	9
2 Aineistot ja menetelmät (taulukot 1–2)	11
3 Huumekontaktit ja kiinnostus kokeiluun.....	13
3.1 Tuntee huumeidenkäyttäjän (taulukko 3)	13
3.2 Huumeiden tarjonta (taulukko 4)	14
3.3 Kiinnostus huumeiden kokeiluun (taulukko 5).....	15
4 Huumeiden käytön trendit	16
4.1 Huumeet yleisesti (taulukko 6)	16
4.2 Kannabis (taulukko 7).....	17
4.3 Muut huumeet (taulukot 8–14)	18
5 Muiden päihteiden käytön ja tupakoinnin trendit.....	20
5.1 Lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö (taulukko 15).....	20
5.2 Liuottimien ja liimojen päihdekäyttö (taulukko 16)	20
5.3 Raittius ja alkoholin käyttö (taulukko 17).....	20
5.4 Eri aineiden samanaikainen käyttö (taulukko 18).....	21
5.5 Tupakointi sekä sähkösavukkeiden ja nuuskan käyttö (taulukot 19–21)	21
6 Tarkentavia tietoja kannabiksen käytöstä.....	23
6.1 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan ja asuinalueen mukaan (taulukot 22–23)	23
6.2 Kannabiksen käytön insidenssi ja jatkuvuuskerroin 1998–2014 (taulukot 24–25).....	24
6.3 Kannabiksen käytön aloitusikä 1998–2014 (taulukko 26).....	24
6.4 Kannabiksen käytön syntymäkohorttitarkastelu (taulukko 27).....	25
6.5 Kannabiksen kotikasvatus (taulukko 28)	26
7 Päihteiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat ja hoito	27
7.1 Terveysongelmat (taulukko 29)	27
7.2 Hoito (taulukko 30).....	27
8 Huumeita koskevat mielipiteet ja asenteet	28
8.1 Mielipiteet huumeiden aiheuttamasta ongelmasta Suomessa ja omalla asuinalueella (taulukko 31).....	28
8.2 Pelko joutua väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi (taulukko 32)	29
8.3 Mielipiteet siitä, kummasta aiheutuu yhteiskunnalle enemmän ongelmia, alkoholista vai huumeista (taulukko 33)	30
8.4 Mielipiteet eri päihteiden käytön aiheuttamista riskeistä (taulukko 34)	31
8.5 Mielipiteet huumeiden kohtuukäytöstä (taulukko 35)	32
8.6 Mielipiteet erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta (taulukko 36)	33
8.7 Mielipiteet siitä, pitäisikö kannabista voida hankkia laillisesti (taulukko 37)	34
8.8 Mielipiteet siitä, tulisiko kannabiksen käytön olla sallittua (taulukko 38).....	35
8.9 Tietolähteet (taulukko 39).....	36
9 Huumeiden käyttö vastaamatta jättäneillä.....	37
10 Yhteenveto	38
Lähteet.....	40
Taulukkoluetelo	42
Taulukot	47
LIITE Lomake.....	111

1 Johdanto

Suomalaisten huumeiden käyttöä on kartoitettu säännöllisesti toistettujen väestötutkimusten avulla 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Pääosin neljän vuoden välein tehty postikyselyiden sarja käynnistyi vuonna 1992 sosiaali- ja terveysministeriön erityisrahoituksella. Samana vuonna Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos liitti perinteikkääseen, joka kahdeksas vuosi toistettavaan Juomatapatutkimukseensa haastattelujen yhteydessä kerättävän lisäkyselyn huumeiden käytöstä. Vuodesta 1998 eteenpäin näitä traditiota jatkettiin Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakesissa. Stakesin ja Kansanterveyslaitoksen fuusion myötä tutkimusperinne siirtyi vuonna 2009 perustettuun Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen (THL). Viimeisin Huumekysely on vuodelta 2014. Asetelmiltaan ja kysymyksiltään samankaltaisina eri vuosina toistetut väestötutkimukset antavat hyvän yleiskuvan suomalaisten huumeiden käytöstä ja huumeita koskevien mielipiteiden kehityksestä (Hakkarainen 2015).

Vuosien 1992 ja 2014 välillä Suomen huumetilanteessa on tapahtunut monia muutoksia. Kahdessa vuosikymmenessä suomalaisten huumeiden käyttö on lisääntynyt huomattavasti. 1990-luvun alussa näytti vielä siltä, että pitkään jatkunut stabiili tilanne oli säilynyt entisellään, mutta jo vuosikymmenen jälkipuoliskolla kehitys antoi tutkijoille aiheen puhua ”toisesta huumeaallost” (Partanen & Metso 1999). Muutoksen voimakkuus ja jotkin siihen sisältyneet uudet piirteet antoivat aiheen pohdiskella sitä, onko kysymys 1960-luvun lopun tapaan ennen pitkää laskuun kääntyvästä aallosta vai pikemminkin pysyvämmästä ”veden pinnan noususta” (Salasuo & Seppälä 2001). Vaikka nuorten huumeiden käyttö kääntyi 2000-luvulla laskuun, niin viime vuosien kehitys näyttää viittaavan pysyvämpään tilanteen muutokseen (Hakkarainen ym. 2015).

Uuden tanssi- ja klubikulttuurin siivittämä toinen huumeaalto toi käyttöön tukun uusia aineita. Julkisuudessa tunnetuimpia näistä ovat ekstaasi, gamma (GHB) ja lakka (GBL), mutta huumekokemuksia on haettu myös monista muista, huumeina aiemmin käyttämättömistä tai nimenomaan huumekäyttöön muokatuista aineista. Tämän takana on pyrkimys kiertää huumekontrollia kokeilemalla aineita tai aineyhdistelmiä, jotka eroavat joiltakin osiltaan lainsäädännön kieltämistä aineista. Syntyi uusi käsite, ”muuntohuumeet” (*designer drugs*)¹. Samanaikaisesti niin kutsuttujen kovien huumeiden ongelmakäytössä siirryttiin heroiinista synteettisiin opioideihin kuten korvaushoidossa käytettyyn buprenorfiiniin (Temgesic®, Subutex® ja Suboxone®) ja uusiin lääkeopioideihin (esim. tramadoli, fentanyl ja oksikodoni). Tutkimussarjan kannalta tämä on merkinnyt sitä, että lomakkeeseen on toteutusvuosittain lisätty kysymyksiä uusista käyttöön tulleista aineista. Kun vuoden 1992 kyselylomakkeella käyttökokemuksia tiedusteltaessa nimettiin kahdeksan erilaista ainetta tai aineryhmää niin vuonna 2014 vastaava lukumäärä oli 16.

Omalla käyttökokemuksella ja huumeidenkäyttäjien henkilökohtaisella tuntemisella on vaikutusta asenteisiin ja mielipiteisiin huumeista (Hakkarainen 1996; Williams ym. 2011). Sen vuoksi ei ole yllättävää, että huumeiden käytön yleistyessä myös huumeasenteet ovat muuttuneet huomattavasti. Tämä voidaan todeta mm. suhtautumisessa huumeiden käytön aiheuttamiin terveys- tai muihin riskeihin. Huumeasenteet ja -mielipiteet eivät kuitenkaan muodostu yksinomaan huumeisiin liittyen. Tästä hyvänä esimerkkinä on kysymys, missä vastaajilta tiedusteltiin aiheutuuko yhteiskunnalle heidän mielestään enemmän ongelmia

¹ Muuntohuumeilla tarkoitetaan synteettisiä psykotrooppisia aineita, jotka muistuttavat vaikutuksiltaan perinteisiä huumausaineita. Internetissä niitä markkinoidaan ”laillisina huumeina” (”legal high”). Ne voivat olla kokonaan uusia, perinteisistä huumeista (esimerkiksi amfetamiinista) muokattuja yhdisteitä tai vanhoja lääketeollisuudessa kehitettyjä molekyylejä, jotka eivät ole päässeet kliiniseen käyttöön. (Tacke ym. 2011.) Kansainvälisessä kirjallisuudessa niistä käytetään myös nimitystä ”uudet psykoaktiiviset aineet” (*new psychoactive substances, NPS*).

alkoholista vai huumeista. Vuoden 2004 alkoholiveron alennuksen jälkeen huoli alkoholiongelmista lisääntyi merkittävästi. Lisäksi suomalaisten huumeasenteisiin vaikuttavat kansainväliset tapahtumat ja trendit. Esimerkiksi kannabiksen laillistaminen Uruguayssa ja joissakin Yhdysvaltain osavaltioissa on voinut vaikuttaa suomalaisten kannabista koskeviin mielipiteisiin (Hakkarainen ym. 2015).

Kyselysarjan tuloksia on julkaistu vuosien varrella useissa erillisartikkeleissa, jotka löytyvät tämän raportin kirjallisuusluettelosta. Tässä julkaisussa raportoidaan kaikki tilanteen kehitystä kuvaavat lukusarjat, joissa on tietoja useammalta kuin yhdeltä mittaukserralta ja jotka sisältyivät vuoden 2014 tiedonkeruuseen. Suurin osa kysymyksistä on säilynyt muuttumattomana vuodesta toiseen, joten niistä on mahdollista esittää tietoja 22 vuoden ajalta. Kyselylomaketta on kuitenkin vuosien varrella muokattu, kun siihen on lisätty joitakin tilanteen muutoksen vaatimia uusia ja poistettu joitakin kiinnostavuutensa menettäneitä vanhoja kysymyksiä. Kaikkia kysymyksiä ei ole myöskään toistettu jokaisella mittaukserralla. Tästä syystä lukusarjojen aikajänteissä on jonkin verran vaihtelua.

Julkaisun formaatti on perinteinen taulukkoraportti, jossa keskeistä eivät ole tutkijoiden tulkinnot vaan yksityiskohtaisen tiedon suuri määrä. Näin lukija voi hyödyntää raporttia omien ajatustensa ja käsitystensä kehittyessä, tarkistamisessa ja perustelemissa. Toivomme raporttimme tarjoavan hyödyllistä tietoa kaikille niille, jotka ovat asiasta kiinnostuneita. Esitystavaltaan raportti jakautuu kahteen osaan. Liikkeelle lähdetään joitakin keskeisiä trendejä ja kehityslinjoja esittelevällä tekstiosalla ja sitä seuraa tarkemmat numeroarvot sisältävä taulukko-osa.

2 Aineistot ja menetelmät (taulukot 1–2)

Taulukkoon 1 on koottu tiedot kaikista Suomen aikuisväestöä koskevista tutkimuksista vuosilta 1992–2014, joissa on kysytty laittomien huumeiden (vähintään kannabiksen) käyttöä. Vertailukelpoisimpia ovat taulukossa 1 tummennetulla merkityt tutkimukset, joissa kysymykset koskevat pääasiassa huumeiden käyttöä sekä huumeasenteita ja -mielipiteitä. Vaikka näissäkin tutkimuksissa on mukana joitain keskeisiä alkoholin käyttöön ja tupakointiin liittyviä kysymyksiä, on alkoholin käyttöä kartoitettu paljon suppeammin kuin juomatapa- ja alkoholipaneelitutkimuksissa. Kaikissa huumeaiheisissa tutkimuksissa aineisto on kerätty postikyselyllä Tilastokeskuksen toimesta. Vuosina 2010 ja 2014 kyselyyn on voinut vastata myös internetissä henkilökohtaisen tunnuksen ja salasanan avulla.

Tähän raporttiin sisällytetyt kyselyt on tehty vuosina 1992, 1996, 1998, 2002, 2006, 2010 ja 2014 (taulukko 2). Koska tutkimusmenetelmä vaikuttaa vastauksiin, on tähän raporttiin koottu vain postikyselyillä (sekä internetillä vuosina 2010 ja 2014) saadut tulokset. Vuoden 1998 kyselyn puhelinvastaukset jäivät tästä syystä tarkastelun ulkopuolelle. Samoin yli 69-vuotiaat on rajattu tarkastelujen ulkopuolelle, sillä vuosien 1992 ja 1996 jälkeen näistä ikäryhmistä ei ole kerätty tietoja. Alaikärajaksi on kuitenkin valittu 15 vuotta huolimatta siitä, että vuonna 1992 nuorimmat vastaajat olivat 18-vuotiaita ja vuonna 1996 16-vuotiaita.

Ahvenanmaa ei ole kuulunut kyselyn piiriin vuodesta 2002 lähtien. Otantakäytäntö rajaa myös laitoksissa asuvan väestön sekä vailla vakinaista asuntoa olevat tutkimuksen ulkopuolelle, jolloin kaikkia huumeiden ongelmakäyttäjiä ei välttämättä tavoiteta. He voivat myös olla haluttomampia vastaamaan kyselyihin, minä vuoksi huumeiden ongelmakäyttäjät jäävät usein aliedustetuiksi tällaisissa väestökyselyissä (Reuband 1990; Hakkarainen & Metso 2003). Toisaalta joissain tutkimuksissa on esitetty, että päihteiden käyttö olisi yleisempää vastaajien kuin vastaamatta jättäneiden keskuudessa (Lahaut ym. 2002; Kraus & Pabst 2010). Tämän selvittämiseksi vuonna 2014 toteutettiin ensimmäisen kerran noin kymmenelle prosentille ei-vastanneista (n=353) lyhyt puhelinhaastattelu, jossa vastaamattomuuden syiden lisäksi tiedusteltiin muutamalla kysymyksellä henkilöiden huumeiden ja alkoholin käyttöä.

Kaikki kyselyt perustuvat systemaattiseen satunnaisotantaan. Jotta huumeiden käytön kannalta aktiivisimmasta väestönosasta saataisiin riittävästi vastauksia, nuoremmista ikäryhmistä on tehty yliotanta (15–34-vuotiaat vuosina 2002 ja 2006, 15–39-vuotiaat vuosina 2010 ja 2014). Vastaukset on painotettu vastaamaan koko väestön ikä-, sukupuoli- ja aluejakaumia. Painotus on tehty tätä raporttia varten myös vuosien 1992, 1996 ja 1998 aineistoille, mikä on voinut aiheuttaa pieniä muutoksia näistä tutkimuksista aiemmin esitettyihin tuloksiin (Hakkarainen & Metso 2003).

Kuten monissa muissakin tutkimuksissa vastausprosentit ovat selvästi laskeneet ensimmäisten kyselyiden melko korkeista osuuksista (taulukko 2), mikä on huomioitava raporttia lukiessa. Mikäli kyse on yleisestä vastaushalukkuuden laskusta, sillä ei välttämättä ole merkittävää vaikutusta tulosten yleislinjoihin (Groves 2006; Wennberg ym. 2011). Vuoden 2014 kyselyssä vastausaktiivisuuden lisäämiseen kiinnitettiin erityistä huomiota, ja vastausosuuksien laskeva kehityssuunta saatiin katkaistua. Tätä voidaan pitää hyvänä saavutuksena, sillä kansalaisten tavoittaminen on nykyään vaikeaa kaikilla tiedonkeruumenetelmillä.

Vaikka postikyselyissä saadaan alhaisempia vastausprosentteja kuin haastattelututkimuksissa (taulukko 1), huumeiden käytön yleisyyttä kuvaavat prevalenssiluvut ovat olleet postikyselyillä tehdyissä huumeetutkimuksissa korkeammat kuin vastaavan ajankohdan juomatapatutkimuksissa. Vuosina 2010 ja 2014 internetin kautta vastanneilla huumeiden käyttö oli yleisempää kuin vastaavanikäisillä postitse vastanneilla. Tämä saattaa jonkin verran nostaa vuosien 2010 ja 2014 prevalensseja ja siten vaikeuttaa trenditarkasteluja. Vaikutuksen suuruutta ei voi kuitenkaan mitata, koska internetin kautta vastanneet huumeidenkäyttäjät olisivat voineet vastata postikyselyyn, ellei toista vaihtoehtoa olisi tarjottu.

Huumeilla tarkoitetaan tässä raportissa kannabista (hasista ja marihuanaa), amfetamiinia, metamfetamiinia, heroiinia, kokaiinia, crackia, LSD:tä, ekstaasia, GHB:tä (gammaa) tai GBL:ää (lakkaa), MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja, synteettisiä kannabinoideja, mefedronia ja huumaavia sieniä. Myös buprenorfiini (Subutex®, Suboxone®, Temgesic®) ja metadoni muutoin kuin korvaushoidossa sekä muut ei-lääkinnällisesti käytetyt opioidit (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini) lasketaan huumeisiin. Vuosien kuluessa uusia aineita on lisätty huumeisiin kuuluviksi. Edellä mainitut aineet sisältyivät vuoden 2014 huumeikyselylomakkeeseen, vuonna 1992 lista oli huomattavasti lyhyempi. Lisäksi tässä julkaisussa raportoidaan liuottimien ja vastaavien aineiden käytöstä sekä rauhoittavien lääkkeiden ja uni- ja kipulääkkeiden ei-lääkinnällisestä käytöstä. Raporttiin sisältyy myös joitain alkoholin käyttöön ja tupakointiin liittyviä tuloksia.

Vastaajien huumeiden käyttöä on kartoitettu kysymyssarjalla, jossa heiltä tiedustellaan, ovatko he kokeilleet tai käyttäneet jotain huumetta (1) joskus elinaikanaan, (2) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tai (3) viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana. Tämä on kansainvälisesti vakiintunut tapa seurata huumeiden käyttöä, ja näihin kolmeen mittariin viitataan myös termein (1) elinikäisprevalenssi, (2) vuosiprevalenssi ja (3) kuukausiprevalenssi.

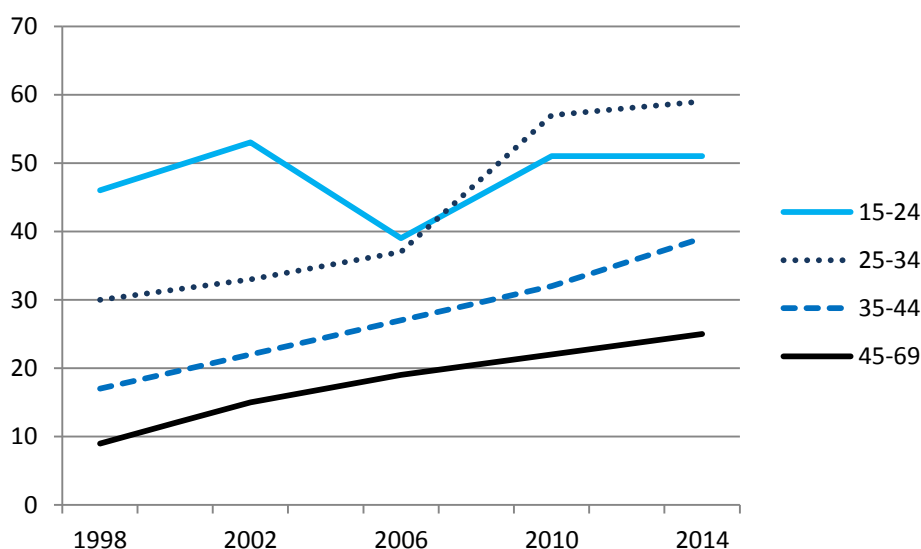
Satunnaisotantaan perustuvissa tutkimuksissa tuloksiin liittyy aina tietty virhemarginaali, jonka suuruus riippuu mm. otoksen koosta. Tässä raportissa ei esitetä testejä tai luottamusvälejä, mutta tyypillisesti luottamusvälin suuruus koko aineistossa on noin 1–2 prosenttiyksikköä ylös- tai alaspäin, pienemmissä osaryhmissä se voi olla useampiakin prosenttiyksiköitä. Lukijan on hyvä muistaa tämä otantatutkimuksiin liittyvä epätarkkuus taulukoiden lukuja tulkitessaan.

3 Huumekontaktit ja kiinnostus kokeiluun

3.1 Tuntee huumeidenkäyttäjän (taulukko 3)

Huumeiden käyttö on rangaistava teko Suomessa. Siksi erilaisissa kyselyissä ja tutkimuksissa on ollut helppoa kysyä muiden kuin vastaajan omasta huumeiden käytöstä. Tieto siitä, kuinka paljon tunnetaan huumeidenkäyttäjää, kertoo huumausaineiden levinneisyydestä. Puhutaan sosiaalisesta altistumisesta huumeille, jolloin henkilö tuntee huumeidenkäyttäjän tai hänelle on tarjottu tai kaupattu huumeita. Tämä ei vielä merkitse omia huumeikokeiluja tai huumeiden käyttöä, mutta se lisää tietämystä huumeiden käyttöön liittyvistä normeista ja siitä maailmasta jossa huumeita käytetään. (Rimpelä ym. 1994.) Varusmiesten keskuudessa tehtyjen tutkimusten perusteella on esitetty, että huumeidenkäyttäjän tunteminen ja joutuminen huumeiden tarjonnan kohteeksi lisäävät huumeikokeilujen todennäköisyyttä (Jormanainen ym. 2001).

Huumeikyselyissä huumeidenkäyttäjien tuntemista on kysytty vuodesta 1998 lähtien. Se on lisääntynyt koko tarkastelujakson ajan kaikissa muissa paitsi 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä (kuvio 1, taulukko 3). Huumeidenkäyttäjää tuntevia oli nuorimmissa ikäryhmässä eniten vuoteen 2006 asti, mutta tämän jälkeen osuus on ollut suurin 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä. Huumeidenkäyttäjää tuntevien osuus on noin kaksinkertaistunut vuosien 1998 ja 2014 välillä kaikissa muissa paitsi 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä.

Kuvio 1. Tuntee henkilökohtaisesti huumeidenkäyttäjän, ikäryhmittäin (%)

Yleisesti ottaen miehet tuntevat naisia useammin huumeidenkäyttäjää (taulukko 3), joskin tässä on ikäryhmittäisiä eroja. Naisilla huumeidenkäyttäjää tuntevien osuus on koko tarkastelujakson ollut suurin nuorimmissa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat), kun taas miehillä eniten huumeidenkäyttäjää tuntevia on 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä (vuodesta 2006 lähtien). Nuorten aikuisten (25–34-vuotiaat) ryhmässä erot sukupuolten välillä tasoittuivat vuoteen 2006 asti, mutta ovat sen jälkeen taas lisääntyneet. Vuonna 2014 eniten huumeidenkäyttäjää tuntevia oli 25–34-vuotiaiden miesten ryhmässä (67 %).

Huumeidenkäyttäjien tuntemista on kysytty myös Aikuisväestön terveyskäyttätyminen -tutkimuksessa (AVTK) vuosina 1996–2011, Nuorten terveystapatutkimuksessa (NTTT) vuosina 1981–2013 ja Kouluterveyskyselyssä vuosina 2000–2013. Näissä kyselyissä vastaajilta tiedusteltiin tiesivätkö he tuttaviansa joukossa jonkun, joka oli viimeisen vuoden aikana kokeillut jotain huumetta. Vuoden 2011 AVTK:ssa 16 prosenttia 15–64-vuotiaista vastaajista sanoi tietävänsä tuttaviansa joukossa jonkun, joka oli viimeisen

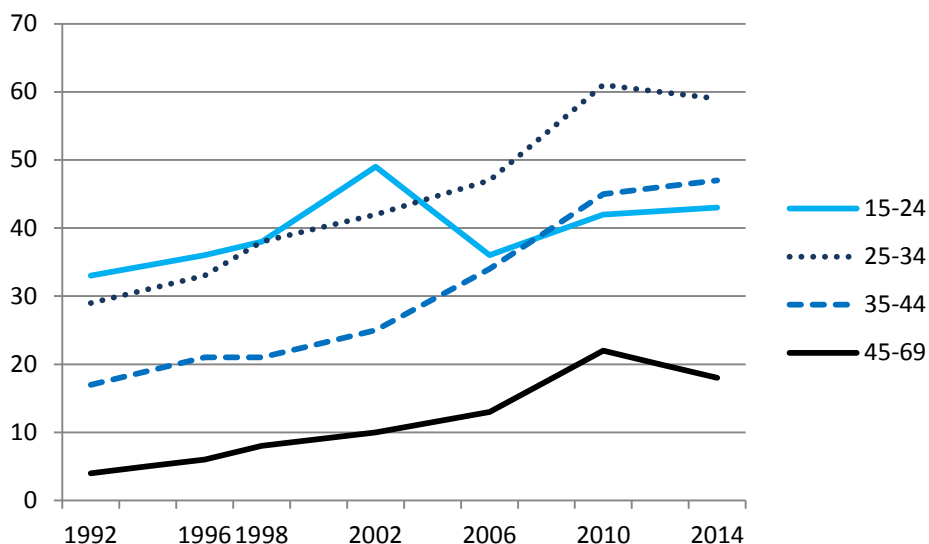
vuoden aikana kokeillut jotain huumetta. Toisin kuin Huumekyselyssä, huumeidenkäyttäjät tietävien osuus oli suurempi naisten kuin miesten joukossa. (Helakorpi ym. 2012; Natunen ym. 2006.)

NTTT:n kohdejoukko on 12–18-vuotiaat nuoret, ja kuten Huumekyselyn nuorimmassa ikäryhmässä, myös vuoden 2013 NTTT:ssä suurempi osuus tytöistä kuin pojista tiesi jonkun, joka oli viimeisen vuoden aikana kokeillut jotain huumetta. 18-vuotiaista tytöistä peräti 56 prosenttia tiesi jonkun huumeita kokeilleen, samankäisillä pojilla osuus oli 47 prosenttia. Huumeita viimeisen vuoden aikana kokeilleita tietävien osuus oli suurin vuonna 2001, jonka jälkeen osuudet ovat vaihdelleet. Viimeisimmässä kyselyssä vuonna 2013 huumeita kokeilleita tietävien osuus oli laskusuunnassa (Kinnunen ym. 2013), toisin kuin Huumekyselyssä ja Kouluterveyskyselyssä (2015).

Kysymyksen muotoilu on ollut hieman erilainen näissä muissa tutkimuksissa verrattuna Huumekyselyyn, jossa ei ole määritelty vastaajan tunteman huumeidenkäyttäjän käytön ajankohtaa vaan vastaajan tuntema henkilö on voinut käyttää huumetta milloin tahansa elämänsä aikana. Kysymysten erilaisuus ainakin osittain selittää sitä, että Huumekyselyssä huumeidenkäyttäjät tuntevien osuus on suurempi.

3.2 Huumeiden tarjonta (taulukko 4)

Huumeidenkäyttäjien tuntemisen lisäksi huumeiden tarjonta on sosiaalista altistumista huumeille. Huume-kyselyssä on kysytty onko vastaajalle tarjottu huumeita joko ilmaiseksi tai ostettavaksi joskus elinaikana tai viimeisten 12 kuukauden aikana. Huumeiden tarjonta on kasvanut tasaisesti, sillä yhä useammalle suomalaiselle oli vuosien 1992–2010 välisenä aikana joskus tarjottu huumeita (taulukko 4a). Kasvu näyttää kuitenkin tasaantuneen vuoden 2010 jälkeen. Nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) huippu saavutettiin vuonna 2002 (kuvio 2), jolloin lähes puolelle tämän ikäryhmän vastaajista oli joskus elinaikana tarjottu huumeita. Tämän jälkeen selvästi harvemmalle tämän ikäiselle nuorelle oli tarjottu huumeita. Huumeita on tarjottu yleisemmin miehille kuin naisille, myös ikäryhmittäin tarkasteltuna. Vuonna 2014 kahdelle kolmasosalle 25–34-vuotiaista miehistä oli joskus elämän aikana tarjottu huumeita.

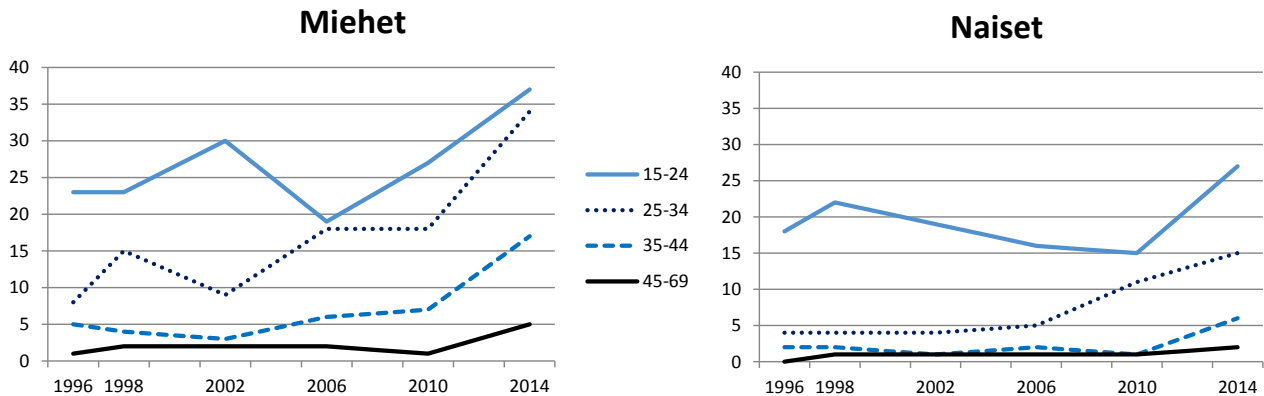

Kuvio 2. Tarjottu huumeita joskus elämän aikana, ikäryhmittäin (%)

Vaikka joskus elinaikana tapahtunut huumeiden tarjonta näyttää tasaantuneen vuonna 2014, ei näin ole käynyt tarkasteltaessa viimeisten 12 kuukauden aikana tapahtunutta tarjontaa (taulukko 4b). Huumeiden tarjonta näyttää sitä vastoin selvästi lisääntyneen viimeisen vuoden aikana kaikissa ikäryhmissä sekä mie-

hillä että naisilla. Kun vuosien 2006 ja 2010 kyselyissä seitsemälle prosentille vastaajista oli tarjottu huumeita, vastaava luku vuonna 2014 oli jopa 13 prosenttia.

Huumeita tarjotaan erityisesti 15–24-vuotiaille nuorille (kuvio 3). Viimeisen vuoden aikainen huumeiden tarjonta oli nuorilla miehillä alhaisimmillaan vuonna 2006 ja nuorilla naisilla vuonna 2010. Sen jälkeen huumeiden tarjonta viimeisen vuoden aikana on lisääntynyt selvästi tässä ikäryhmässä. Myös nuorilla aikuisilla (25–34-vuotiaat) huumetarjouksia saaneiden osuus on kasvanut 2000-luvulla: miehillä jo 2000-luvun alusta ja naisilla vuodesta 2006 lähtien. Viime vuosina huumeiden tarjonta on lisääntynyt myös vanhemmissa ikäryhmissä.

Kuvio 3. Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana, sukupuolen mukaan ikäryhmittäin (%)

Huumeiden tarjonnasta on kysytty myös Aikuisväestön terveystutkimuksessa (AVTK, viimeisen kerran vuonna 2011), Nuorten terveystapatutkimuksessa (NTTT, viimeisen kerran vuonna 2013) sekä ESPADissa (Eurooppalainen koululaistutkimus nuorten päihteiden käytöstä). Niiden osuus kaikista vastaajista, joille oli tarjottu huumeita viimeisen vuoden aikana, oli samalla tasolla vuoden 2010 Huume-kyselyssä (7 %) ja vuoden 2011 AVTK:ssa (6 %) (Helakorpi ym. 2012). NTTT:n ja ESPADin tulokset puolestaan näyttävät hieman erilaisina Huume-kyselyyn verrattuna. Kun Huume-kyselyn mukaan huumeiden tarjonta näyttäisi lisääntyvän 15–24-vuotiailla nuorilla, NTTT:ssä (Kinnunen ym. 2013) ja ESPADissa (Raitasalo ym. 2016) se olisi viimeisimpien tietojen mukaan enemminkin vähenemässä. Erot kuitenkin selittyvät ainakin osittain sillä, että Huume-kyselyissä tarkasteltu ikäryhmä on jonkin verran vanhempi kuin NTTT:ssä ja ESPADissa.

3.3 Kiinnostus huumeiden kokeiluun (taulukko 5)

Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, 16 prosenttia suomalaisista olisi kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään kannabista (taulukko 5). Tämä on huomattavasti suurempi osuus verrattuna niihin, jotka olisivat kiinnostuneita ekstaasin (4 %) tai heroinin (1 %) käytöstä. Kiinnostus kokeiluihin painottuu jonkin verran enemmän miehiin sekä nuorempiin ikäryhmiin, vaikka kiinnostusta löytyy myös vanhemmista ikäryhmistä: vuonna 2014 neljäsosa 35–44-vuotiaista miehistä ja 10 prosenttia 45–69-vuotiaista miehistä olisi kiinnostunut ainakin kokeilemaan kannabista, jos se ei olisi laitonta.

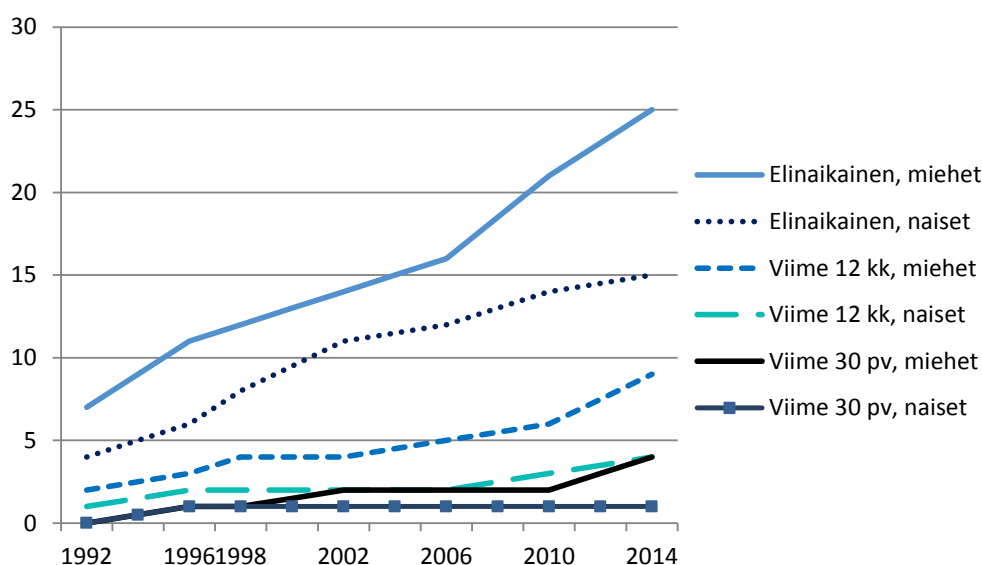
4 Huumeiden käytön trendit

4.1 Huumeet yleisesti (taulukko 6)

Huumeiden käyttöä on Huumekyselyissä tiedusteltu kysymyksellä: ”Oletko joskus kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta (kuten hasista, marihuanaa, amfetamiinia tai muita vastaavia aineita)?”² Lisäksi lomakkeilla on erikseen kysytty kunkin huumeen käyttöä. Tämä on antanut mahdollisuuden täydentää esimerkiksi sellaisia vastauksia, joiden mukaan vastaaja ei ole käyttänyt huumeita, vaikka hän toisaalta kertoo käyttäneensä jotain tiettyä huumetta. Impattavien liuottimien tai päihteenä käytettyjen lääkkeiden ei tässä raportissa katsota kuuluvan huumeisiin.

Kansainvälinen tapa tarkastella huumeiden käyttöä on jakaa se joskus elinaikana, viimeisten 12 kuukauden aikana ja viimeisten 30 päivän aikana tapahtuneeseen käyttöön. Tätä käytäntöä on noudatettu myös Huumekyselyssä. Joskus elinaikana tapahtunut käyttö (elinikäisprevalenssi) kertoo usein kokeiluista, jotka ovat jääneet yhteen tai kahteen kertaan. Viimeisten 12 kuukauden (vuosiprevalenssi) ja viimeisen kuukauden aikana tapahtunut käyttö (kuukausiprevalenssi) puolestaan kertovat jatkuvammasta käytöstä, mutta toki myös näihin lukuihin sisältyy ensikokeiluja.

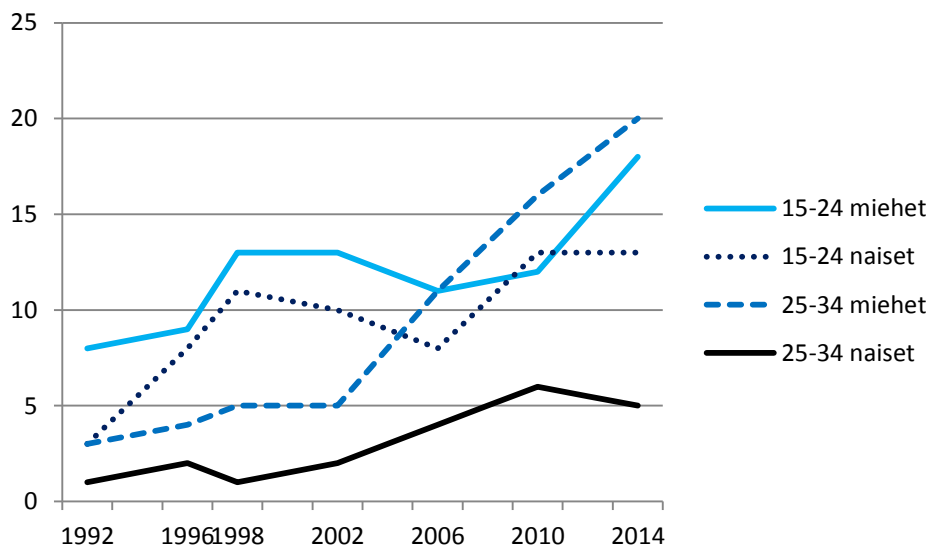
Huumekyselyiden mukaan yhä useammalla suomalaisella on omakohtainen kokemus huumeiden käytöstä (taulukko 6a, kuvio 4). Usein se on jäänyt kokeiluksi, sillä viimeisen vuoden tai viimeisen kuukauden aikainen käyttö ei ole vastaavalla tavalla yleistynyt, ja vuosi- ja kuukausiprevalenssit jäävät selvästi alemmalle tasolle elinikäisprevalenssiin verrattuna. Kuvioista käy myös ilmi, että miehillä huumeiden kokeilu ja käyttö on yleisempää kuin naisilla.

Kuvio 4. Jotain huumetta käyttäneiden elinikäis-, vuosi- ja kuukausiprevalenssi sukupuolen mukaan (%)

² Koska vuosien 1992 ja 1996 kyselyissä huumausaineilla tarkoitettiin myös impattavia liuottimia (esim. liimoja tai tolua), näiden vuosien tulokset huumeiden käytöstä yleensä perustuvat yksittäisistä huumausaineista lasketuun yhdistelmämuuttajaan.

Huumeiden käyttö keskittyy nuorempiin ikäryhmiin. Kuviosta 5 käy ilmi, että huumeiden käytön vuosiprevalenssi on muuttunut selvästi vuosien 1992–2014 aikana ja on nykyään aiempaa korkeammalla tasolla alle 35-vuotiailla (taulukko 6b). Miehillä huumeita kokeilleita tai käyttäneitä on enemmän kuin naisilla. Naisilla suurin osuus viimeisen vuoden aikana huumeita käyttäneitä on koko tarkastelujakson ajan ollut nuorimmissa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä. Miehillä oli vastaava tilanne vuoteen 2006 asti, minkä jälkeen huumeita käyttäneiden osuus on ollut suurin nuorten aikuisten miesten ryhmässä. 25–34-vuotiaiden miesten huumeekokeilut tai käyttö ovat lisääntyneet enemmän kuin saman ikäryhmän naisilla. Nuorimmissa ikäryhmässä puolestaan käyttö on lisääntynyt suhteellisesti enemmän naisilla huolimatta siitä, että viimeisen vuoden aikainen käyttö näyttää nuorten naisten ryhmässä tasaantuneen vuosien 2010 ja 2014 välillä.

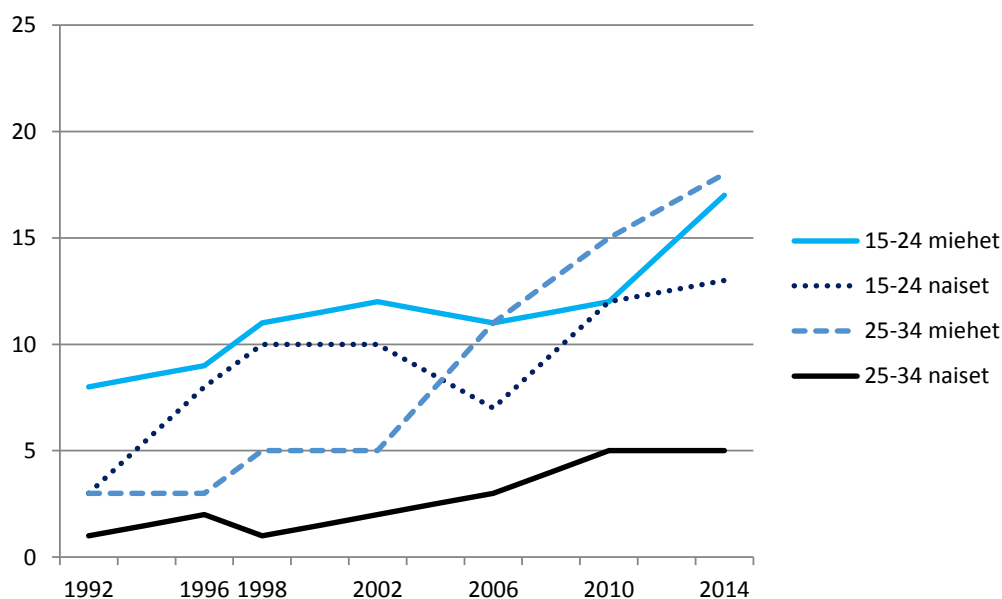
Kuvio 5. Jotain huumetta käyttäneiden vuosiprevalenssi alle 35-vuotiailla sukupuolen mukaan (%)

4.2 Kannabis (taulukko 7)

Yhä useammalla suomalaisella on henkilökohtaisia kokemuksia kannabiksen kokeilusta tai käytöstä (taulukko 7a). Vuonna 1992 vain kuudella prosentilla oli kokemuksia kannabiksesta, kun taas vuonna 2014 vastaava osuus oli 19 prosenttia vastaajista. Vuonna 2014 kannabiskokeilut olivat yleisimpiä 25–34-vuotiailla, tämän ikäryhmän miehistä jopa lähes puolet on joskus elämänsä aikana kokeillut kannabista ja naisistakin noin kolmannes. Vaikka kannabiskokeilut ovat yleisimpiä kahdessa nuorimmissa ikäryhmässä, ovat kokeilut yleistyneet myös vanhemmissa ikäryhmissä.

Yleisesti ottaen miehillä on enemmän kokemuksia kannabiksen käytöstä kuin naisilla (taulukko 7, kuvio 6). Nuorilla aikuisilla (25–34-vuotiaat) sukupuolten väliset erot kannabiksen käytössä ovat selvät, ja muissakin vanhemmissa ikäryhmissä sukupuolten väliset erot ovat viime vuosina ennemmin kasvaneet kuin kaventuneet.

Jatkuvampaa käyttöä kuvaavissa vuosiprevalensseissa ei juuri ollut eroa kahden nuorimman ikäryhmän välillä, mutta on hyvä huomioda, että nuoremmilla viimeisten 12 kuukauden aikaiseen käyttöön sisältyy enemmän ensikokeiluja kuin 25–34-vuotiailla.

Kuvio 6. Kannabiksen vuosiprevalenssi alle 35-vuotiailla sukupuolen mukaan (%)

Kaikista vastaajista kannabista viimeisen vuoden aikana käyttäneiden osuus oli kuusi prosenttia vuonna 2014. Lähes vastaava tulos saatiin samana vuonna toteutetusta Alueellisesta terveys- ja hyvinvointitutkimuksesta (ATH), jonka mukaan kannabiksen käytön vuosiprevalenssi yli 20-vuotiailla suomalaisilla oli neljä prosenttia (Kaikkonen ym. 2015).

Melkein kaikki, jotka ovat käyttäneet huumeita, ovat myös jossain vaiheessa käyttäneet kannabista. Tästä syystä huumeiden käytön trendit muistuttavat suuresti kannabiksen käytön trendejä. Toisaalta on huomattava, että monen kannabista joskus elämässään kokeilleen tai käyttäneen henkilön huumeekokeilut ovat rajoittuneet yksinomaan siihen.

4.3 Muut huumeet (taulukot 8–14)

Huumeiden käytön yleisyyden arvioimista vaikeuttaa se, että käytetyn otantamenettelyn vuoksi kyselylomakkeilla ei tavoiteta esimerkiksi laitoksissa olevia tai ilman vakituista osoitetta eläviä. Tämä näkökulma on otettava huomioon tarkasteltaessa tässä raportissa esitettyjä lukuja erityisesti kannabista vahvempien aineiden osalta.

Tarkasteltaessa muita huumeita kuin kannabista ovat elinikäisprevalenssit koko väestössä korkeimmillaan kolme prosenttia. Yleisintä näiden aineiden kokeilu tai käyttö oli 25–34-vuotiailla miehillä, joista yhdeksän prosenttia raportoi amfetamiinin ja kahdeksan prosenttia ekstaasin käytöstä joskus elämänsä aikana (taulukot 8a ja 9a). Kokaiinia tai LSD:tä heistä oli joskus käyttänyt viisi prosenttia (taulukot 10 ja 13a). Naiset käyttivät miehiä vähemmän huumeita kaikissa ikäryhmissä. Heroiinin kokeilu tai käyttö oli vähäistä sekä miehillä että naisilla, ja siitä raportoi korkeintaan yksi prosentti vastaajista (taulukko 11). Heroiini olikin huumeista ainoa, jonka kokeilu tai käyttö ei ollut vuosina 1992–2014 lisääntynyt.

Taulukoissa 8b ja 9b tarkastellaan amfetamiinin ja ekstaasin käyttöä viimeisten 12 kuukauden aikana. Myös vuosiprevalensseja tarkasteltaessa amfetamiinin kokeilu tai käyttö oli yleisintä 25–34-vuotiailla miehillä (4 %), kun taas ekstaasin käyttö oli yleisintä nuorimmassa ikäryhmässä (miehistä 4 % ja naisista 2 %), jossa se on myös lisääntynyt viime vuosien aikana.

Heroiinin käyttö on näiden väestötutkimusten perusteella pysynyt hyvin alhaisella tasolla. Muiden opioidien käyttö sen sijaan on hieman tätä yleisempää. Taulukossa 12 näkyvät korvaushoidossa käytettyjen buprenorfiinin (Subutex®, Suboxone®, Temgesic®) ja metadonin sekä muiden huumeina käytettyjen opioidien osuudet. Buprenorfiinia tai muita opioideja käyttäneiden osuus oli suurin 25–34-vuotiaiden miesten ikäryhmässä, jossa kolmesta viiteen prosenttia vastaajista raportoi joskus käyttäneensä näitä aineita.

Huumaavien sienten käyttö on hiljalleen yleistynyt, joskin edelleen vain pieni osa (2 %) väestöstä on kokeillut tai käyttänyt niitä joskus elämänsä aikana (taulukko 13b). Elinikäisprevalenssi on myös tämän aineen osalta suurin 25–34-vuotiaiden ryhmässä. Tämän ikäryhmän miehistä kahdeksan prosenttia ja naisista neljä prosenttia oli vuoden 2014 kyselyn mukaan joskus käyttänyt huumaavia sieniä.

Vuodesta 2006 alkaen Huumekyselyissä on tiedusteltu 2000-luvulla markkinoille tulleiden GHB:n (gamma) ja GBL:n (lakka) käyttöä (taulukko 14a). Näiden aineiden käyttö ei juuri ole yleistynyt tarkastelujakson aikana. Elinikäisestä käytöstä raportoi vuonna 2014 noin prosentti kaikista vastaajista. 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä käytöstä raportoivat sekä miehet että naiset, mutta tätä nuoremmassa (15–24-vuotiaat) ikäryhmässä ainoastaan naiset ja vanhemmassa (35–44-vuotiaat) ikäryhmässä ainoastaan miehet.

Erilaisten muuntohuumeiden lisääntyessä niitä koskevia kysymyksiä on lisätty lomakkeelle vuodesta 2010 lähtien. Tällöin kysymys koski ainoastaan MDPV:n käyttöä, mutta vuonna 2014 kysymys laajennettiin koskemaan kaikkia synteettisiä katinoneja. Tämän lisäksi vuonna 2014 kysyttiin synteettisten kannabinoidien, metamfetamiinin ja mefedronin käyttöä (taulukot 14b ja 14c). Elinikäisprevalenssit olivat kaikkien edellä mainittujen aineiden osalta pieniä. Synteettisiä katinoneja kokeilleiden tai käyttäneiden osuus oli yhden prosentin luokkaa kahdessa nuorimmassa ikäryhmässä. Metamfetamiinin käytöstä puolestaan raportoivat yleisimmin 35–44-vuotiaat, joista kolme prosenttia oli joskus elämänsä aikana kokeillut ainetta. Synteettiset kannabinoidit eivät näyttäisi nousseen kannabiksen vaihtoehtoiksi, sillä myös niiden käyttö oli varsin vähäistä. Mefedronin käytöstä ei raportoinut yksikään vuoden 2014 kyselyyn vastaaja.

Ilokaasu sai laajaa mediahuomiota vuonna 2013 ja siksi sen käyttöä koskeva kysymys lisättiin vuoden 2014 Huumekyselyyn. Ilokaasun kokeilua tai käyttöä esiintyi kaikilla muilla paitsi 45–69-vuotiailla (taulukko 14c). Suurin osuus ilokaasua käyttäneitä oli 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa kuusi prosenttia miehistä ja neljä prosenttia naisista oli joskus kokeillut sitä. Myös Nuorten terveystapatutkimuksessa vuonna 2015 kysyttiin ilokaasun päihdekäytöstä. Näiden 12–18-vuotiaiden nuorten keskuudessa se oli huomattavasti vähäisempää, vain alle prosentti oli joskus kokeillut ilokaasua päihteenä (Kinnunen ym. 2015).

5 Muiden päihteiden käytön ja tupakoinnin trendit

5.1 Lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö (taulukko 15)

Tässä raportissa termejä lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö ja lääkkeiden väärinkäyttö käytetään toistensa synonyymeinä. Rauhoittavien lääkkeiden sekä uni- ja kipulääkkeiden käyttö ei-lääkinnällisiin tarkoituksiin on ollut tunnettu ilmiö jo pitkään (taulukko 15), huumeista ainoastaan kannabiksen käyttö on yleisempää kuin lääkkeiden väärinkäyttö (ks. myös Karjalainen & Hakkarainen 2013).

Koko väestön tasolla lääkkeiden väärinkäyttö on ollut yleisimmillään vuosina 2002 ja 2006, jonka jälkeen trendi on ollut hiljalleen laskeva. Tosin vuoden 2014 lomakkeella lääkkeiden ei-lääkinnällistä käyttöä koskevan kysymyksen muotoilua tiukennettiin siten, että se rajattiin koskemaan reseptilääkkeitä, mikä lienee osaltaan vaikuttanut vuoden 2014 prevalenssilukuihin. Vaikka lääkkeiden väärinkäyttö on kaiken kaikkiaan pysynyt varsin stabiilina koko 2000-luvun, trendeissä on huomattavia ikäryhmittäisiä eroja. Huolimatta kokonaiskuvan suotuisasta kehityksestä on syytä huomioda, että erityisesti 25–34-vuotiailla miehillä ja naisilla lääkkeiden väärinkäyttö on lisääntynyt koko seurantajakson ajan.

Vaikka miehet yleisesti ottaen käyttävät päihteitä naisia yleisemmin, sukupuolten väliset erot lääkkeiden väärinkäytössä ovat varsin vähäisiä. 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä lääkkeiden väärinkäyttö on yleisempää naisilla kuin miehillä. Lääkkeiden väärinkäyttö oli vuonna 2014 yleisintä 25–34-vuotiailla miehillä (13 %).

5.2 Liuottimien ja liimojen päihdekäyttö (taulukko 16)

Liuottimien tai liimojen jatkuvampi käyttö on varsin harvinaista. Vuosien 1998, 2002 ja 2006 kyselyiden mukaan yksi prosentti 15–24-vuotiaista nuorista oli edellisen vuoden aikana käyttänyt liuottimia tai liimoja (taulukko 16b). Muina vuosina käyttö on jäänyt alle yhden prosentin.

Näiden aineiden kokeilukäyttöä esiintyy erityisesti nuorilla. Eri kyselyiden mukaan 8–10 prosenttia peruskoululaisista (Kouluterveyskysely 2015) tai 15–16-vuotiaista nuorista (Raitasalo ym. 2016) on ainakin kerran haistellut jotain ainetta (liimoja, liuottimia ym.) päihtymistarkoituksessa. Kouluterveyskyselyn mukaan vuodesta 2008 lähtien kolmesta neljään prosenttia lukiolaisista ja kuudesta kahdeksaan prosenttia ammattioppilaitosten opiskelijoista oli ainakin kerran haistellut jotakin huumaavaa ainetta (tinneriä, liimaa tms.) päihtyäkseen (Kouluterveyskysely 2015).

5.3 Raittius ja alkoholin käyttö (taulukko 17)

Huume-kyselyissä on kysytty myös alkoholin ja tupakan käyttöä erityisesti siksi, että voidaan tutkia eri aineiden yhteiskäyttöä (Partanen 1994; Hakkarainen & Metso 2005; Hakkarainen & Metso 2009).

Raittiiksi määriteltiin ne henkilöt, jotka eivät viimeisten 12 kuukauden aikana olleet juoneet alkoholia. Raittiiden osuus on noussut tasaisesti vuodesta 2002 eteenpäin, vuonna 2014 raittiita oli 16 prosenttia vastaajista. Raittius on yleistynyt erityisesti nuorimmissa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa raittiita vuonna 1998 oli 11 prosenttia ja vuonna 2014 jo 27 prosenttia vastaajista (taulukko 17a). Myös ESPADin (Raitasalo ym. 2016), Nuorten terveystapatutkimuksen (Kinnunen ym. 2015) ja Kouluterveyskyselyn (2015) mukaan alle 20-vuotiaiden raittius on selvästi lisääntynyt 2000-luvulla. Juomatapatutkimuksen mukaan 15–69-vuotiaiden raittius vaihteli vuosina 2000–2008 yhdeksän ja kymmenen prosentin välillä (Huhtanen ym. 2011).

Humalahakuista juomista on kartoitettu kysymällä kuinka usein vastaaja juo kuusi (miehet) /neljä (naiset) alkoholiannosta tai enemmän yhdellä kerralla. Humalahakuisesti juovien osuus oli suurimmillaan vuonna 2006, jolloin 39 prosenttia kaikista vastaajista raportoi vähintään kuukausittaisesta humalajuomisesta (taulukko 17c). Osuus on pysynyt sittemmin suunnilleen samalla tasolla ollen 37 prosenttia vuonna 2014. Miehillä humalahakuinen juominen on yleisempää kuin naisilla, joskin miehillä humalahakuinen juominen on jonkin verran vähentynyt vuodesta 1998 lähtien, kun taas naisilla se näyttää yleistyneen. Huumekyselyn tulokset humalahakuisesta juomisesta ovat ennen vuotta 2010 miesten kohdalla samansuuntaisia kuin Juomatapatutkimuksessa (Huhtanen ym. 2011). Naisten kohdalla Juomatapatutkimuksen ja Huumekyselyn tuloksia ei voida verrata toisiinsa erilaisesta määrittelytavasta johtuen: Juomatapatutkimuksessa naisillakin humalahakuisen juomisen annosmäärä oli vähintään kuusi annosta kerralla, kun taas Huumekyselyssä on käytetty neljää annosta.

5.4 Eri aineiden samanaikainen käyttö (taulukko 18)

Eri aineiden samanaikaisesta käytöstä kysyttiin Huumekyselyssä ensimmäisen kerran vuonna 2010, jolloin vastaajilta tiedusteltiin, ovatko he joskus tai viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneet samanaikaisesti (1) huumeita ja alkoholia, (2) huumeita ja lääkkeitä tai (3) alkoholia ja lääkkeitä. Vuoden 2014 kyselyssä eri aineiden samanaikaisesta käytöstä kysyttiin entistä laajemmin. Tällöin 14 prosenttia vastaajista raportoi joskus käyttäneensä vähintään kahta eri ainetta samanaikaisesti (alkoholia/huumeita/lääkkeitä), miehistä lähes viidesosa ja naisista joka kymmenes (taulukko 18a). Elinikäisprevalenssi oli suurin 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä, 27 prosenttia heistä raportoi päihteiden samanaikaisesta käytöstä. Noin joka kymmenes alle 35-vuotias raportoi päihteiden samanaikaisesta käytöstä viimeisten 12 kuukauden aikana. Miehillä käyttö oli kaikissa ikäryhmissä yleisempää kuin naisilla, mutta kuten monien muidenkin aineiden kohdalla vuosi-prevalenssi oli naisilla suurin 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä, kun taas miehillä se oli suurin 25–34-vuotiaiden ryhmässä (taulukko 18b).

Yleisimmin samanaikaisesti oli käytetty huumeita ja alkoholia (taulukko 18c). Huumeiden ja alkoholin sekä kannabiksen ja alkoholin samanaikaisen käytön prevalenssit olivat hyvin samalla tasolla, mikä viittaa siihen, että valtaosa alkoholin kanssa käytetyistä huumeista on nimenomaan kannabista tai että kannabis ainakin on yhtenä aineena mukana ”komboissa”. Huumeita ja lääkkeitä tai lääkkeitä ja alkoholia samanaikaisesti viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneitä oli kaikista vastaajista 0–2 prosenttia.

5.5 Tupakointi sekä sähkösavukkeiden ja nuuskan käyttö (taulukot 19–21)

Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien osuus vastaajista on pienentynyt koko tarkastelujakson ajan vuodesta 1998 vuoteen 2014 (taulukko 19). Päivittäisen tupakoinnin vähenemisestä on raportoitu myös muun muassa Aikuisväestön terveyskäyttäytyminen -tutkimuksessa (Helldán & Helakorpi 2015), ESPADissa (Raitasalo ym. 2016) sekä Kouluterveyskyselyssä (2015). Viimeisimmässä Huumekyselyssä 16 prosenttia vastaajista raportoi tupakoivansa päivittäin tai lähes päivittäin ja kahdeksan prosenttia silloin tällöin. Vuonna 2014 tupakoivien miesten osuus oli kaikissa ikäryhmissä suurempi kuin naisilla, joista noin 14 prosenttia raportoi tupakoivansa päivittäin tai lähes päivittäin kaikissa ikäryhmissä. Miehillä oli enemmän ikäryhmittäisiä eroja niin, että vähiten tupakoinnista raportoivat 15–24-vuotiaat (15 %) ja eniten, kuten huumeissakin, 25–34-vuotiaat (22 %).

Vuoden 2014 Huumekyselyssä kysyttiin ensimmäisen kerran sähkösavukkeiden käytöstä (taulukko 20). Vastaajista 14 prosenttia oli joskus vähintäänkin kokeillut sähkösavukkeita, mutta vain yksi prosentti kertoi käyttävänsä niitä päivittäin tai lähes päivittäin. Eri ikäryhmissä sähkösavukkeita päivittäin käyttäneiden osuudessa ei juuri ollut vaihtelua, pois lukien 45–69-vuotiaat, jotka eivät raportoineet sähkösavukkeiden käytöstä lainkaan.

Nuuskan käytöstä on kysytty vuodesta 2002 lähtien (taulukko 21). Nuuskaa ainakin joskus elämänsä aikana kokeilleiden osuus on vuosien 2002 ja 2014 aikana hieman lisääntynyt, 17 prosentista 21 prosenttiin, mutta nuuskaa päivittäin tai lähes päivittäin käyttävien osuus on pysynyt varsin tasaisena (1 %). Nuuskan käytössä on selvä sukupuoliero siten, että päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttivät ainoastaan miehet, sama sukupuoliero näkyy myös muissa väestökyselyissä (Kouluterveyskysely 2015; Helldán & Helakorpi 2015).

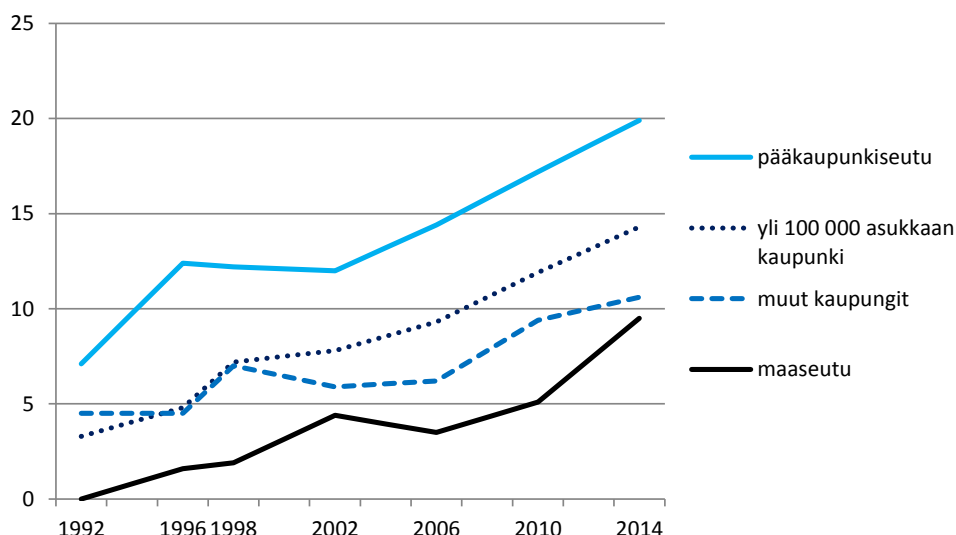
6 Tarkentavia tietoja kannabiksen käytöstä

6.1 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan ja asuinalueen mukaan (taulukot 22–23)

Kannabiskokeilut ovat yleistyneet kaikissa tarkastelluissa sosiaaliryhmissä vuosien 1992 ja 2014 välillä (taulukko 22a). Kannabiksen käytön elinikäisprevalenssi on tänä aikana noussut kuudesta prosentista 19 prosenttiin. Kokeilut ovat lisääntyneet suhteellisen tasaisesti kaikissa ryhmissä koko tutkimusajanjakson ajan. 2000-luvulla erityisesti työttömien kannabiskokeilut ovat yleistyneet, vuonna 2014 jopa kolmasosa työttömistä oli kokeillut kannabista joskus elämänsä aikana. Tosin kannabiskokeilut ovat yleistyneet myös työssäkäyvien keskuudessa, heistä joka viides raportoi kannabiskokeiluista vuoden 2014 kyselyssä. Kannabiskokeilut ovat aikaisempien kyselyiden mukaan olleet yleisimpiä naimattomilla, korkeakoulututkinnon suorittaneilla sekä opiskelijoilla, mutta näissä ryhmissä kasvu näyttäisi vuoden 2014 kyselyn mukaan taantuneen, kun kaikissa muissa ryhmissä kokeilut ovat edelleen yleistyneet.

Myös viimeisten 12 kuukauden aikana tapahtunut kannabiksen käyttö on pääosin lisääntynyt kaikissa tarkastelluissa sosiaaliryhmissä (taulukko 22b). Vuonna 2014 viimeisen vuoden aikaista käyttöä tarkasteltaessa suurimmaksi kannabista käyttäneiden osuus nousi työttömien lisäksi opiskelijoilla ja naimattomilla henkilöillä, joista jälkimmäiset ovat tyypillisesti nuoria ihmisiä. Lukuihin voi tämän vuoksi sisältyä ensikokeiluja, jolloin vuosiprevalenssi ei kuvaa pelkästään säännöllisempää käyttöä.

Pääkaupunkiseudulla asuvilla on tarkastelujakson aikana ollut huomattavan paljon enemmän kokemuksia kannabiksen käytöstä kuin muilla alueilla asuvilla (taulukot 23a ja 23b), joskin alue-erot ovat ajan myötä jonkin verran tasoittuneet. Tarkasteltaessa kannabiksen käyttöä viimeisten 12 kuukauden aikana 15–34-vuotiailla, joilla kannabiksen käyttö on yleisintä, nähdään että kannabiksen käyttö on yleistynyt melko tasaisesti kaikilla asuinpaikoilla (kuvio 7). Suhteellisesti suurin muutos on tapahtunut maaseudulla. Siellä kannabiksen käyttö 15–34-vuotiailla on kymmenkertaistunut tutkimusajanjakson aikana (0 prosentista lähes 10 prosenttiin). Suurimmissa kaupungeissakin kannabiksen käyttö on vuonna 2014 kolme–neljä kertaa yleisempää kuin vuonna 1992. Kannabiksen käytön leviäminen on siis tapahtunut suuremmista asutuskeskuksista pienempiin ja alueellisesti tarkasteltuna pääkaupunkiseudulta ensin muualle Etelä-Suomeen ja edelleen Länsi-, Pohjois- ja Itä-Suomeen. Tässä on kuitenkin huomioitava, että asuinpaikan koko on saattanut muuttua vuoden 1992 ja vuoden 2014 välillä. Asuinpaikkojen ikäjakaumat eivät pysy vuodesta toiseen samoina ja asuinalueiden ikäjakaumat vaihtelevat. Esimerkiksi suuremmissa kaupungeissa on suhteessa enemmän 15–24-vuotiaita kuin pienemmillä asuinpaikoilla, ja maaseudulla vanhempien henkilöiden osuus on suurempi kuin muualla (Suomen virallinen tilasto 2016).

Kuvio 7. Kannabista viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneiden osuus 15–34-vuotiaista asuinpaikan mukaan (%)

6.2 Kannabiksen käytön insidenssi ja jatkuvuuskerroin 1998–2014 (taulukot 24–25)

Huumeiden käytön aloittamisen ja jatkamisen yleisyyttä voidaan kuvata insidenssilukujen ja jatkuvuuskerroin avulla. Insidenssillä tarkoitetaan uusien tapausten ilmaantuvuutta tietyn ajan kuluessa. Tässä taulukkoraportissa se kertoo viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kannabiksen käytön aloittaneiden osuuden kaikista vastaajista (taulukko 24). Jatkuvuuskerroin puolestaan ilmaisee niiden henkilöiden osuuden kannabista joskus kokeilleista, joiden ensikokeilut ovat vähintään vuotta varhemmalta ajalta ja jotka ovat käyttäneet kannabista myös viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana (taulukko 25). Viimeisen vuoden aikana kannabista ensimmäisen kerran kokeilleet jäivät siis tässä tarkastelun ulkopuolelle.

Kannabiskokeilut aloitetaan yleensä 15–24-vuotiaana (taulukko 24). Vuoden 1998 Huumekyselyn mukaan kaikki sinä vuonna kannabista kokeilleet olivat tämän ikäisiä. Seuraavissa kyselyissä myös 25–34-vuotiaiden parissa oli uusia kannabiksen kokeilijoita. Vuonna 2014 ensikokeilijoita oli jo kaikissa ikäryhmissä, joskin insidenssit olivat varsin matalia yli 35-vuotiailla.

Taulukko 25 osoittaa, että kannabiksen käyttöä jatkaneiden osuudessa ei juuri tapahtunut muutoksia vuosien 1998 ja 2010 välillä, jolloin noin viidesosa kannabista joskus kokeilleista oli käyttänyt kannabista myös kyselyä edeltävien 12 kuukauden aikana. Vuonna 2014 käyttöään jatkaneiden osuus näyttäisi kuitenkin kasvaneen. Nuoremmat jatkavat käyttöään useammin kuin vanhemmat ja miehet naisia useammin.

6.3 Kannabiksen käytön aloitusikä 1998–2014 (taulukko 26)

Kannabiksen käyttö aloitetaan keskimäärin 20-vuotiaana (taulukko 26). Vuosien 1998 ja 2014 välillä aloitusiän keskiarvo on vähitellen noussut 19 ikävuodesta 20 ikävuoteen ja mediaani 18 ikävuodesta 19 ikävuoteen. Kannabiksen käytön aloitusikä ei siis väestötasolla ole laskenut, vaikka julkisuudessa joskus näin esitetään.

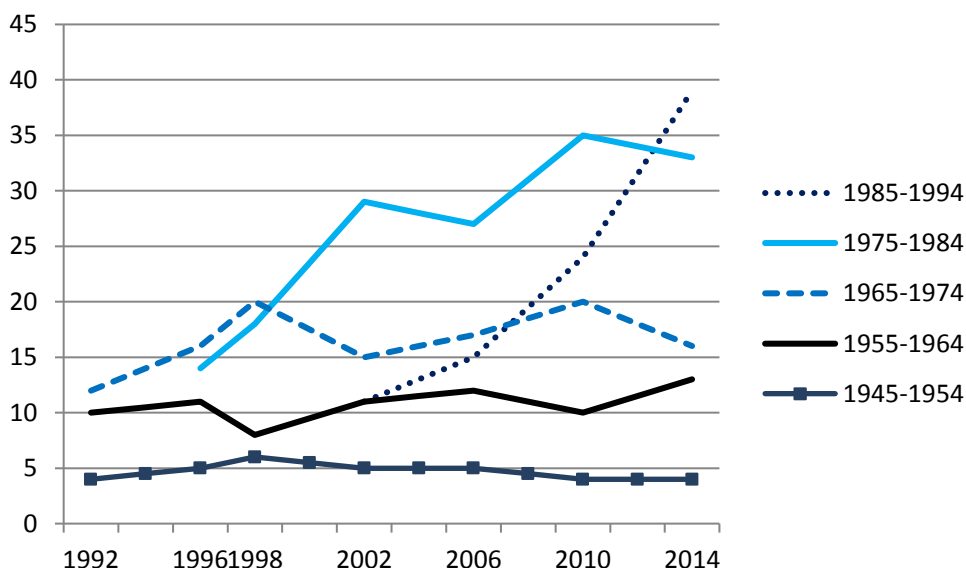
Naiset aloittavat kannabiskokeilut hieman miehiä nuorempina. Naisilla ensikokeilujen keski-ikä on miehiä matalampi. Samoin 90 prosenttia joskus elinaikanaan kannabista kokeilleista naisista oli vuoden 2014 Huumekyselyn mukaan aloittanut kokeilut 24 ikävuoteen mennessä, kun taas miehillä 90 prosenttia ensikokeiluista oli tehty vasta 27 ikävuoteen mennessä.

Vuoden 2010 ja 2014 kyselyissä tiedusteltiin erikseen hasiksen ja marihuanan aloitusikä, joista kannabiksen käytön aloitusikäsi valittiin varhaisempi. Hasiksen ja marihuanan keskimääräiset aloitusiät olivat kuitenkin hyvin samalla tasolla.

6.4 Kannabiksen käytön syntymäkohorttitarkastelu (taulukko 27)

Huumekyselyt perustuvat tietyssä ajankohtana tehtyyn satunnaisotantaan, jolloin ne antavat tietoa juuri sen hetkisestä tilanteesta. Tällainen poikittaistutkimus ei tavoita samojen henkilöiden muutoksia käyttäytymisessä, mutta seuraamalla tietyssä ajankohtana syntyneiden henkilöiden vastauksia voidaan arvioida miten tämän ikäryhmän käyttäytyminen muuttuu.

Huumeita kokeillaan yleensä alle 25-vuotiaana, harvemmin ensimmäisiin huumekokeiluihin ryhdytään tätä vanhemmalla iällä. Ensimmäisessä Huumekyselyssä vuonna 1992 ennen vuotta 1964 syntyneet (nuorimmat olivat tällöin 27-vuotiaita) olivat jo suurimmaksi osaksi tehneet mahdolliset huumekokeilunsa. Tämä näkyy siitä, että näillä vanhemmilla ikäkohorteilla kannabiksen käytön prevalenssit ovat pysyneet varsin stabiileina vuosien 1992 ja 2014 välillä (taulukko 27, kuvio 8).

Kuvio 8. Kannabiksen elinikäisprevalenssi syntymäkohorteittain 1992–2014 (%). Koska ennen vuotta 1945 syntyneiden joukossa on hyvin vähän kannabista kokeilleita, heitä ei ole otettu mukaan kuvioon

Kuten kuviosta 8 nähdään, 1945–1954 syntyneiden kohortista noin viidellä prosentilla on omakohtaisia kokemuksia kannabiksen käytöstä, ja tämän jälkeen jokaisessa nuoremmissa kohortissa kannabista kokeilneiden tai käyttäneiden osuus on aiempaa suurempi. Huomattavin muutos on vuosina 1965–1974 syntyneiden ja vuosina 1975–1984 syntyneiden välillä. Vuonna 2014 16 prosenttia 1965–1974 syntyneiden kohortista raportoi kokeilleensa kannabista joskus elämänsä aikana, kun nuoremmissa vuosina 1975–1984 syntyneiden kohortista jopa 33 prosentilla oli kokemuksia kannabiksen käytöstä. Myös vuosina 1985–1994 syntynyt kohortti (20–29-vuotiaita vuonna 2014) ohitti kannabiskokeilujen yleisyydessä edeltävän ikäkohortin. Suurin osuus kannabista kokeilleista tai käyttäneistä vastaajista vuoden 2014 kyselyssä oli juuri vuosina 1985–1994 syntyneiden joukossa. Heistä 39 prosenttia oli joskus käyttänyt kannabista, miehistä 45 ja naisista 32 prosenttia.

Myös jatkuvampaa käyttöä mittaavan kannabiksen vuosiprevalenssin mukaan (taulukko 27b) eri ikäkohorttien välillä on selviä eroja, ja nuoremmissa kohorteissa kannabiksen käyttö on yleisempää kuin vanhemmissa kohorteissa.

6.5 Kannabiksen kotikasvatus (taulukko 28)

Huume-kyselyissä on vuosina 2010 ja 2014 kysytty kannabiksen kotikasvatuksesta. Molempina vuosina noin 10 prosenttia vastaajista kertoi tuntevansa henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan (taulukko 28a), mutta tässäkin oli huomattavia ikäryhmittäisiä eroja. Noin joka neljäs 25–34-vuotias tunsi henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan, ja tämän ikäryhmän miehistä jopa lähes joka kolmas tunsi kannabiksen kotikasvattajan. Vuoden 2014 kyselyn mukaan kannabista oli itse kasvattanut kaksi prosenttia kaikista vastaajista (taulukko 28b). Miesten keskuudessa kannabista kasvattaneita oli enemmän kuin naisissa. Kasvattajia oli suhteellisesti eniten 25–34-vuotiaiden miesten ikäryhmässä (6 %). Kannabiksen kotikasvatus oli aloitettu keskimäärin 23-vuotiaana (taulukko 28c).

7 Päihteiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat ja hoito

Viimeisimmissä Huumekyselyissä on kysytty terveysongelmista, joiden uskottiin aiheutuvan henkilön omasta päihteiden käytöstä. Lisäksi on tiedusteltu onko vastaaja ollut hoidossa alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi.

7.1 Terveysongelmat (taulukko 29)

Vastaajilta kysyttiin, oliko heillä joskus elinaikana tai viimeisten 12 kuukauden aikana ollut terveysongelmia, joiden he uskoivat aiheutuneen alkoholin, huumeiden, rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden tai eri aineiden samanaikaisesta käytöstä. Kymmenen prosenttia vastaajista raportoi, että heillä oli ollut terveysongelmia, joiden he uskoivat aiheutuneen alkoholin käytöstä. Lääkkeiden käytöstä aiheutuneista terveysongelmista raportoi kolme prosenttia ja huumeiden käytöstä aiheutuneista terveysongelmista yksi prosentti vastaajista. Miehet raportoivat terveysongelmia enemmän alkoholin ja huumeiden vuoksi ja naiset puolestaan enemmän lääkkeiden käytöstä johtuen.

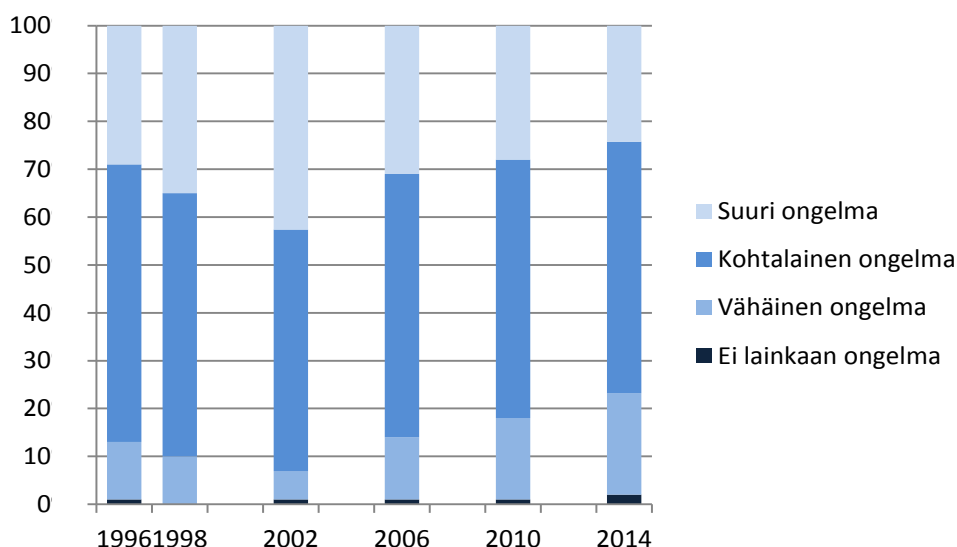
7.2 Hoito (taulukko 30)

Alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytöstä johtuen hoidossa raportoi olleensa kaksi prosenttia kaikista vastaajista, ja tämä osuus on pysynyt hyvin tasaisena vuosien 2006–2014 välillä. Miehet (4 %) raportoivat hoidossa olosta naisia (1 %) useammin, ja suurin osuus hoidossa olleista on 45–69-vuotiaiden miesten ryhmästä. Kyselyssä ei ole eritelty tarkemmin sitä, minkä päihteen käytön vuoksi hoidossa oli oltu.

8 Huumeita koskevat mielipiteet ja asenteet

8.1 Mielipiteet huumeiden aiheuttamasta ongelmasta Suomessa ja omalla asuinalueella (taulukko 31)

Valtaosa suomalaisista pitää huumeiden aiheuttamaa ongelmaa maassamme suurena tai kohtalaisena (kuvio 9, taulukko 31a). Huumeita korkeintaan vähäisenä ongelmana pitävien osuus on kuitenkin viime vuosina kasvanut. Vuonna 2014 noin neljäsosa vastaajista piti huumeita korkeintaan vähäisenä ongelmana, kun vuonna 2002, jolloin huoli oli suurimmillaan, näin ajatteli vain kuusi prosenttia vastaajista.

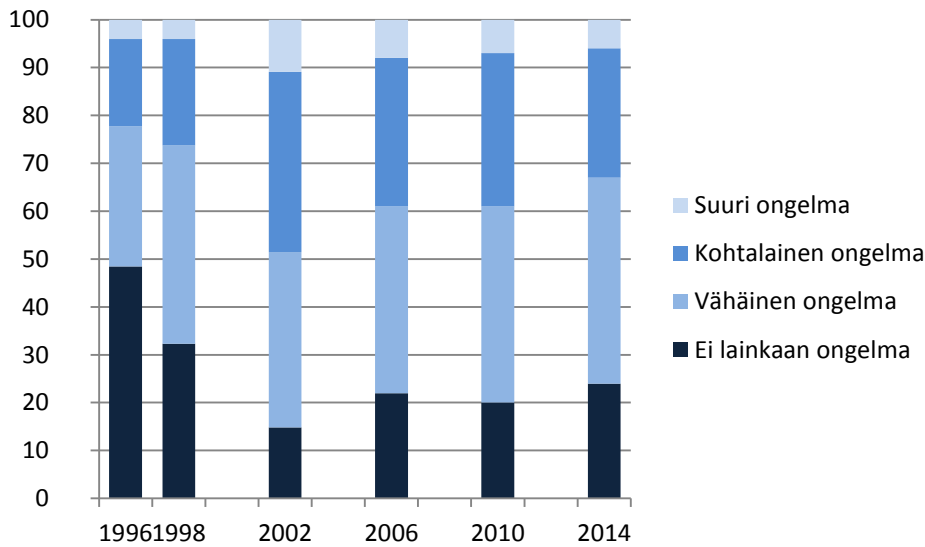

Kuvio 9. Mielipiteet huumeongelmasta Suomessa (%)

Tarkastelujakson aikana vuosina 1996–2014 mielipiteet huumeongelmasta Suomessa ovatkin vaihdelleet, ja ikäryhmien asenteet muuttuneet eri tavalla. Suurimpana huumeongelmaa pidettiin vuonna 2002, jolloin jopa 43 prosenttia vastaajista piti huumeita suurena ongelmana maassamme. Tämän jälkeen näin vastanneiden osuus on laskenut 24 prosenttiin vuonna 2014. Viimeisimmässä Huumekyselyssä mielipiteet huumeongelmasta olivat kaikissa ikäryhmissä aiempaa lievemmat, ja esimerkiksi 15–24-vuotiaista yli puolet piti huumeongelmaa korkeintaan vähäisenä. Vanhimmissa ikäryhmissä (45–69-vuotiaat) mielipiteiden muutos on ollut vähäisin: vuonna 1996 yhdeksän prosenttia heistä piti huumeongelmaa korkeintaan vähäisenä ja vuonna 2014 vastaava osuus oli 11 prosenttia eli lähes samalla tasolla.

Verrattuna miehiin ja nuorempiin ikäryhmiin, suurempi osuus naisista ja vanhemmista henkilöistä pitää huumeongelmaa suurena tai kohtalaisena. Vain kaksi prosenttia vastaajista oli vuonna 2014 sitä mieltä, etteivät huumeet olleet maassamme lainkaan ongelma.

Tarkasteltaessa mielipiteitä liittyen huumeongelmaan vastaajan omalla asuinalueella näyttää tilanne hieman toisenlaiselta (taulukko 31b). Enemmistö suomalaisista on koko tarkasteluajan vuosina 1996–2014 pitänyt huumeita omalla asuinalueellaan korkeintaan vähäisenä ongelmana (kuvio 10). Vaikka omalla asuinalueella huumeongelmaa ei ole nähty yhtä suureksi kuin koko maan tasolla, on mielipiteissä tapahtunut vastaavanlainen muutos kuin edellä on esitetty: huoli kasvoi vuoteen 2002 asti, jonka jälkeen se on lieventynyt.

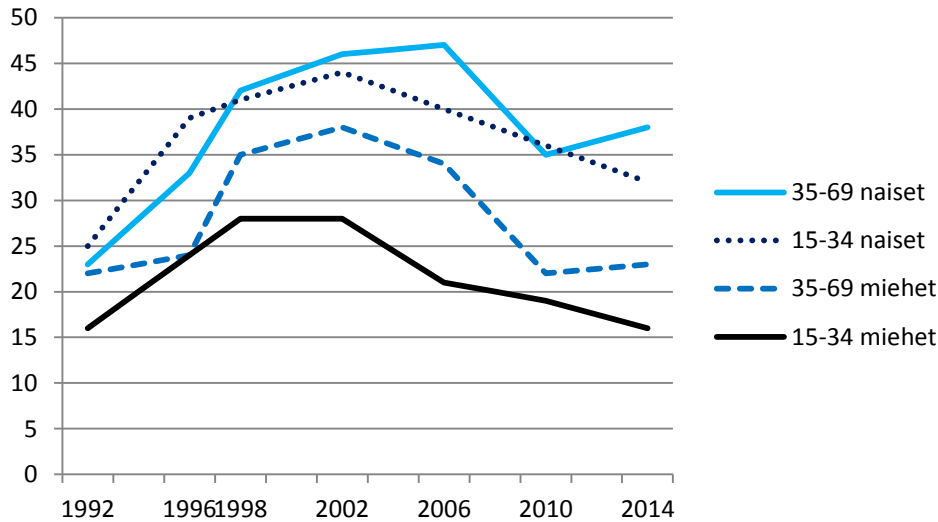
Kuvio 10. Mielipiteet huumeongelmasta omalla asuinalueella (%)

Mielipiteiden lieventymisestä huolimatta huumeita korkeintaan vähäisenä ongelmana pitävien osuus jäi vuonna 2014 yli kymmenen prosenttiyksikköä alemmalle tasolle kuin vuonna 1996. Vastaavasti huumeita suurena tai kohtalaisena ongelmana asuinalueella pitävien osuus on edelleen korkeammalla tasolla vuonna 2014 vuoteen 1996 verrattuna. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet vanhimmassa ikäryhmässä (45–69-vuotiaat), kun taas nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) vuosien 2014 ja 1996 osuuksissa ei juuri ole eroa.

8.2 Pelko joutua väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi (taulukko 32)

Suomalaisten pelko joutua väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi kasvoi selvästi vuodesta 1992 vuoteen 2002 (taulukko 32). Vaikka pelot tämän jälkeen ovat hieman väistyneet, ne ovat edelleen vuonna 2014 korkeammalla tasolla kuin vuonna 1992. Tarkastelujakson alussa 22 prosenttia vastaajista pelkäsi joutuvansa väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi, ja vuonna 2014 samaa pelkäsi 28 prosenttia vastaajista. Korkeimmillaan pelko on ollut vuonna 2002, jolloin peräti 40 prosenttia vastaajista pelkäsi joutuvansa väkivallan kohteeksi. Koko tarkastelujakson ajan kolmasosa vastaajista ei ole osannut sanoa pelkäävätkö he väkivallan kohteeksi joutumista vai eivät.

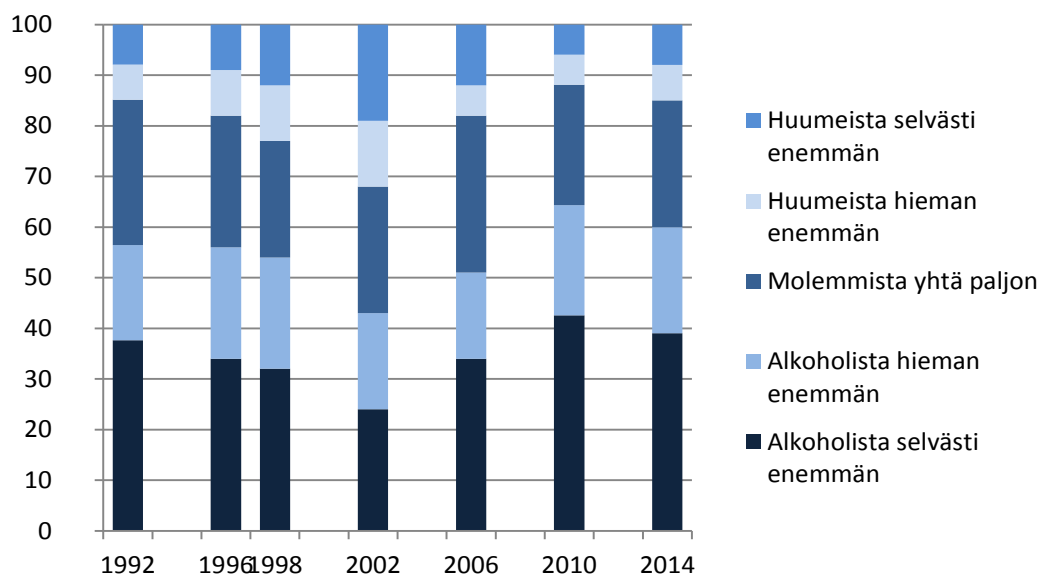
Naisten pelko joutua väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön takia ei vielä 1992 poikennut kovin paljon miesten pelosta, mutta seuraavissa kyselyissä ero miesten ja naisten välillä on jo ollut selvä (kuviot 11). Pelkoa tunteneiden naisten osuus on ollut melko samalla tasolla ikäryhmästä riippumatta, kun taas miesten kohdalla vanhemmat ikäryhmät ovat selkeästi useammin tunteneet pelkoa nuorempiin ikäryhmiin verrattuna. Näyttää myös siltä, että vanhemmissa ikäryhmissä, sekä miehillä että naisilla, pelko väkivallan kohteeksi joutumisesta muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi on jälleen lisääntynyt vuoden 2010 jälkeen. Huumeiden käytön lisääntyminen/vähentyminen on kulkenut kutakuinkin käsi kädessä pelkojen lisääntymisen/vähentymisen kanssa 2000-luvun alkupuolelle asti, mutta tämän jälkeen pelkojen väheneminen ei enää selity huumeiden käytön vähenemisellä.

Kuvio 11. Niiden osuus, jotka pelkäävät väkivallan kohteeksi joutumista muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi iän ja sukupuolen mukaan (%)

8.3 Mielipiteet siitä, kummasta aiheutuu yhteiskunnalle enemmän ongelmia, alkoholista vai huumeista (taulukko 33)

Kun vastaajia on pyydetty vertaamaan alkoholin ja huumeiden aiheuttamia ongelmia yhteiskunnalle, alkoholi on koko tutkimusjakson ajan nähty huumeita ongelmallisempana (kuvio 12, taulukko 33). Vuosien 1992 ja 2002 välillä huumeet alkoholia ongelmallisempana näkevien osuus kasvoi jonkin verran, vuonna 2002 huumeita suurempana ongelmana pitävien osuus oli korkeimmillaan kaikissa ikäryhmissä. Tällöin myös mielipide-ero alkoholin ja huumeiden ongelmallisuudesta yhteiskunnalle oli pienin, 43 prosenttia piti alkoholia selvästi tai hieman suurempana ongelmana ja vastaavasti 32 prosenttia piti huumeita selvästi tai hieman suurempana ongelmana. Sitten mielipiteet ovat palautuneet lähelle vuoden 1992 tasoa, sillä vuoden 2014 kyselyssä 60 prosenttia vastaajista piti alkoholia huumeita suurempana ongelmana. Huumeita alkoholia suurempana ongelmana piti 15 prosenttia, ja loput katsoivat näistä aiheutuvan yhtä paljon ongelmia.

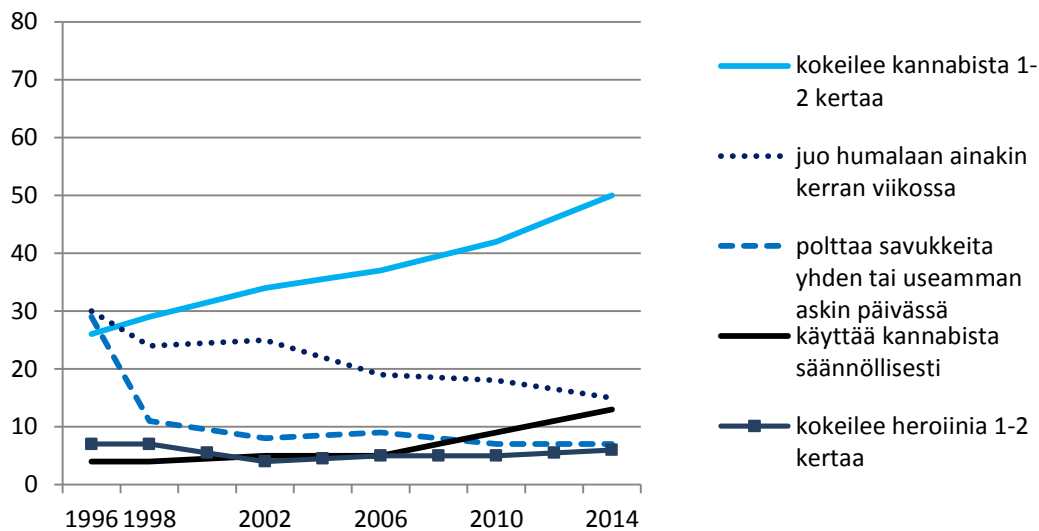

Kuvio 12. Kummasta aiheutuu yhteiskunnalle enemmän ongelmia, alkoholista vai huumeista? (%)

8.4 Mielipiteet eri päihteiden käytön aiheuttamista riskeistä (taulukko 34)

Huumeikyselyissä vastaajia on pyydetty arvioimaan tupakoinnin, humalajuomisen ja erilaisten huumeiden (kannabis, ekstaasi, amfetamiini, heroiini) käytön vaarallisuutta kysymällä kuinka suuri terveydellinen tai muu riski aiheutuu kyseisestä toiminnasta³. Huumeiden käytössä on eroteltu toisistaan kokeilukäyttö ja säännöllinen käyttö. Yleisesti voidaan sanoa, että miehet ja nuoremmat ikäryhmät pitivät riskejä vähäisempinä kuin naiset ja vanhemmat ikäryhmät (taulukko 34).

Käsitykset riskeistä, jotka liittyvät kannabikseen, viikoittaiseen humalajuomiseen ja säännölliseen tupakointiin ovat selvästi muuttuneet (kuvio 13). Mielipiteet kannabikseen liittyviä riskejä kohtaan ovat lieventyneet, kun taas humalajuomista ja säännöllistä tupakointia kohtaan ne ovat huomattavasti tiukentuneet. Tarkasteluajanjakson alussa kannabiksen kokeiluun, humalajuomiseen ja säännölliseen tupakointiin liittyvät riskikäsitykset olivat suunnilleen samalla tasolla, kun taas vuonna 2014 erot olivat selvät: jopa puolet vastaajista oli sitä mieltä, että kannabiksen kokeiluun sisältyy korkeintaan vähäinen riski, mutta ainoastaan seitsemän prosenttia vastaajista ajatteli samoin päivittäisestä tupakoinnista. Mielipiteet humalajuomisen riskeistä ovat myös tiukentuneet ja ne alkavat olla jo hyvin lähellä säännöllisen kannabiksen käytöstä aiheutuvien riskien tasoa.

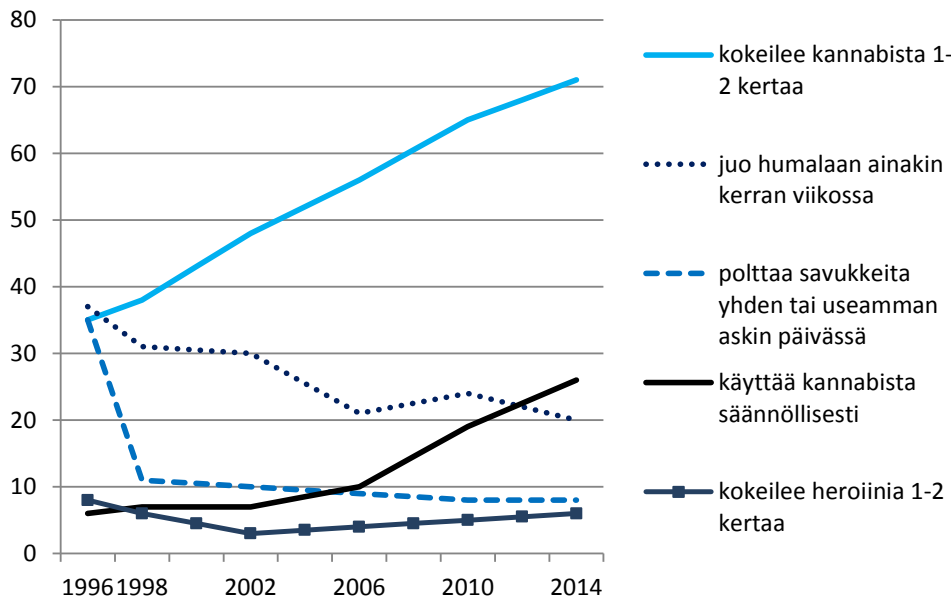

Kuvio 13. Väestön mielipiteet eri päihteiden käytön aiheuttamista terveydellisistä tai muista riskeistä. Niiden osuus, joiden mielestä riski on korkeintaan vähäinen (%)

Seuraavaksi tarkastellaan 25–34-vuotiaiden mielipiteitä eri päihteiden käytön aiheuttamista riskeistä (kuvio 14). Muutokset ovat hyvin samansuuntaisia, mutta joissain tapauksissa vielä suurempia kuin koko väestösä. Asenteet päivittäistä tupakointia kohtaan ovat kiristyneet ja käsitykset päivittäin vähintään yhden askin polttamisen ja heroiinin kokeilun riskeistä ovat vuonna 2014 jo lähes samalla tasolla. Myös kannabiksen käyttöön liitetyt riskikäsitykset ovat muuttuneet tarkastelujakson aikana selvästi koskien sekä kokeilua että säännöllistä käyttöä. Kannabiksen kokeiluun liittyvät riskit on mielletty tasaisesti vähäisemmiksi vuodesta 1996 lähtien, ja säännöllisen käytönkin osalta vuodesta 2006 eteenpäin. Kun koko väestön tasolla kannabiksen säännölliseen käyttöön ja viikoittaiseen humalajuomiseen liittyvät riskikäsitykset ovat lähentyneet

³ Vuoden 1996 lomakkeella on kysytty: "Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita?", kun taas muina vuosina kysymys on muotoiltu seuraavasti: "Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?"

toisiaan, tässä nuorten aikuisten ryhmässä kannabiksen säännöllisen käytön riskejä vähäisenä pitävien osuus (26 %) on jo ohittanut humalajuomisen riskejä korkeintaan vähäisenä pitävien osuuden (21 %).

Kuvio 14. 25–34-vuotiaiden mielipiteet eri päihteiden käytön aiheuttamista riskeistä. Niiden osuus, joiden mielestä riski on korkeintaan vähäinen (%)

Riskikäsityksiä tarkasteltaessa on kuitenkin huomioitava, että kysymystekstin muotoilu vuoden 1996 kyselyssä oli vähän erilainen kuin sitä seuraavissa kyselyissä. Vuoden 1996 kyselyssä kysyttiin: "Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita?", kun taas muissa kyselyissä muotoilu oli: "Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?" Terveydellinen (tai muu) riski on saatettu ymmärtää eri tavalla kuin itsensä vahingoittaminen fyysisesti (tai muilla tavoin).

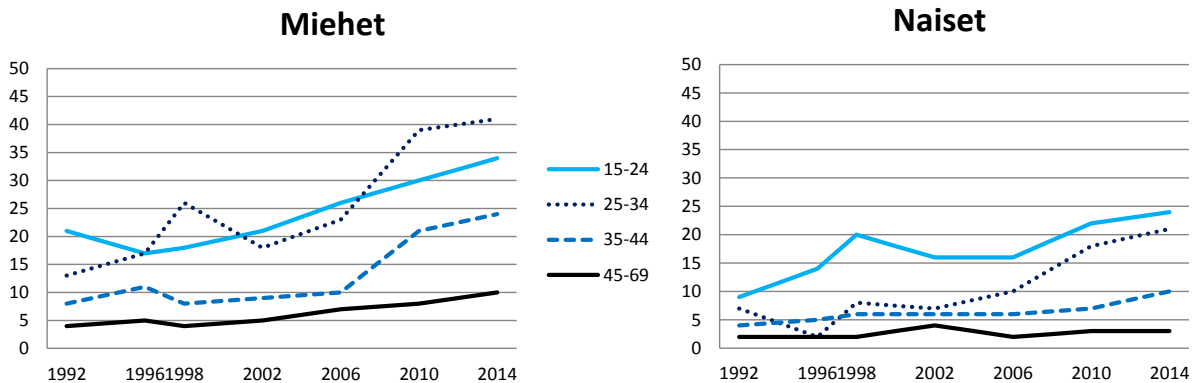
Mielipiteitä heroiniin liittyvistä terveysriskeistä on kysytty vuodesta 1996 lähtien ja ekstaasiin ja amfetamiiniin liittyvistä terveysriskeistä vuodesta 2002 lähtien (taulukko 34). Vuonna 2014 vastaajista 49 prosenttia oli sitä mieltä, että ekstaasin kokeilusta aiheutuu suuri terveydellinen tai muu riski, vastaava osuus amfetamiinin osalta oli 59 prosenttia ja heroinin osalta 74 prosenttia. Riskikäsitykset liittyen ekstaasiin ja amfetamiiniin ovat vähäisessä määrin lieventyneet, mutta heroiniin liittyen jopa tiukentuneet tarkastelujakson aikana. Koko väestössä ekstaasin, amfetamiinin ja heroinin säännöllistä käyttöä suurena riskinä pitävien osuus on vähintään 89 prosenttia.

8.5 Mielipiteet huumeiden kohtuukäytöstä (taulukko 35)

Vuonna 1992 selvä enemmistö suomalaista (yli 70 %) ei hyväksynyt väitettä, että huumeita voisi käyttää ilman ongelmia (taulukko 35) eikä tämä mielipide ole juurikaan muuttunut tarkastelujakson aikana. Sen sijaan "Vaikea sanoa" -vastaajien määrä on selvästi vähentynyt, samanaikaisesti kun yhä useampi on katsonut, että huumeita voi käyttää ilman ongelmia.

Mielipide siitä, että huumeita voi käyttää kohtuullisella tavalla ilman ongelmia on yleistynyt tarkastelujakson aikana kaikissa ikäryhmissä (kuvio 15). Vanhemmissa ikäryhmissä tämän mielipiteen yleistyminen on kuitenkin erityisesti naisilla ollut nuorimpia ikäryhmiä hitaampaa. Naiset ovatkin kaikissa ikäryhmissä miehiä harvemmin sitä mieltä, että huumeita voi käyttää kohtuullisesti ilman ongelmia.

Suurin muutos näkyi 25–34-vuotiaiden miesten mielipiteissä: heistä jopa 41 prosenttia oli vuonna 2014 sitä mieltä, että huumeita saattoi käyttää kohtuullisesti ilman ongelmia. Saman ikäryhmän naisista 21 prosenttia oli tätä mieltä.

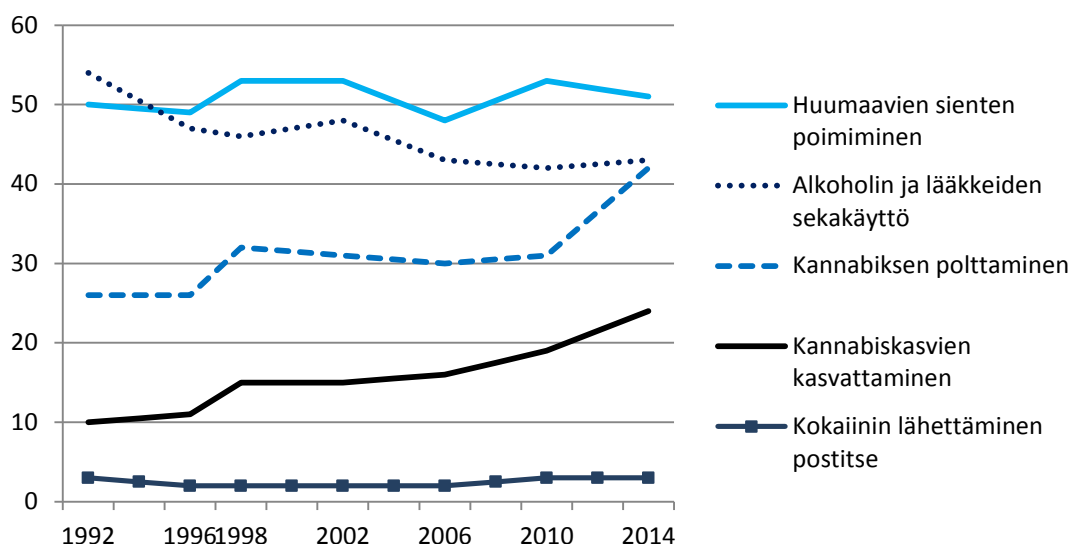

Kuvio 15. Mielipiteet huumeiden kohtuukäytöstä (huumeita voi käyttää kohtuullisella tavalla ilman ongelmia). Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus miehillä ja naisilla iän mukaan (%)

8.6 Mielipiteet erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta (taulukko 36)

Kuviossa 16 on esitetty suomalaisten mielipiteitä erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta vuosina 1992–2014. Mielipiteet ovat tarkastelujaksolla muuttuneet selvästi sallivammiksi kannabiksen suhteen, mutta tiukentuneet esimerkiksi suhtautumisessa alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttöön. Mielipiteet rangaistavuudesta liittyen kokaiinin lähettämiseen postitse ja huumaavien sienten poimimiseen ovat pysyneet varsin tasaisina. Lähes kaikki vastaajat pitävät kokaiinin lähettämistä postitse rangaistavana, huumaavien sienten poimimista noin puolet vastaajista.

Mielipiteet kannabiksen polttamisen ja kotikasvatuksen rangaistavuudesta ovat lieventyneet sekä miehillä että naisilla kaikissa ikäryhmissä. Eniten mielipide on lieventynyt 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa 71 prosenttia vuonna 1992 oli sitä mieltä, että kannabiksen polttamisesta tulisi rangaista, kun vuonna 2014 tätä mieltä oli enää 39 prosenttia vastaajista (taulukko 36a). Muutos ei ole ollut yhtä suuri kaikissa ikäryhmissä ja se on tapahtunut hieman aaltoilevasti. 45–69-vuotiaiden mielipiteet ovat lieventyneet vähiten ja vasta vuoden 2010 jälkeen.

Kuvio 16. Mielipiteet joidenkin huumaavien aineiden hankinnan tai käytön rangaistavuudesta. Niiden osuus, joiden mielestä ei tulisi rangaista (%)

Kannabiskasvien kasvattamista piti rangaistavana peräti 90 prosenttia vuonna 1992, mutta mielipiteet ovat sittemmin lieentyneet, sillä vuonna 2014 näin ajatteli 76 prosenttia vastaajista (taulukko 36d). Mielipiteet kotikasvatusta kohtaan ovat lieventyneet selvimmin miehillä ja 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä.

Mielipidemuutokset jyrkempään suuntaan eivät ole olleet yhtä suuria kuin muutokset lievempään suuntaan. Asenteiden jonkinlaista kiristymistä voidaan havaita suhteessa alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttöön (taulukko 36b), lääkkeiden ostamiseen katukaupasta (taulukko 36c) sekä heroinin käyttöön vierotusoireiden lievittämiseen (taulukko 36f). Asenteiden jyrkkeminen on tapahtunut melko tasaisesti kaikissa ikäryhmissä ja molemmilla sukupuolilla.

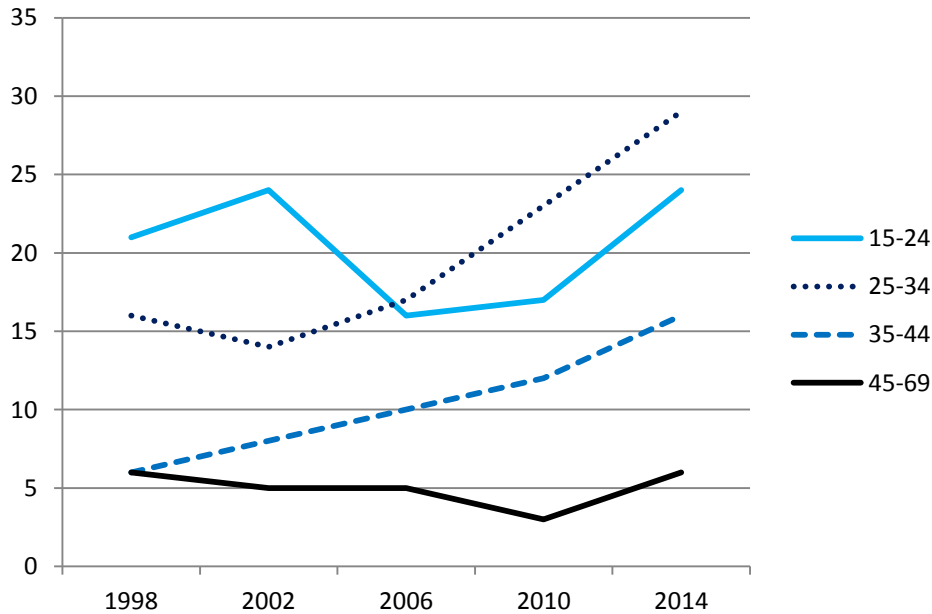
8.7 Mielipiteet siitä, pitäisikö kannabista voida hankkia laillisesti (taulukko 37)

Kannabiksen (marihuana ja hasis) ostamisesta/hankkimisesta laillisesti on kysytty vuodesta 1998 lähtien. Vastausvaihtoehdot olivat vuosina 2010 ja 2014: ”Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen”, ”Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön” ja ”Ei mihinkään tarkoitukseen”. Tätä aiemmin vaihtoehdot olivat vain ”Kyllä” tai ”Ei”. Lisäksi viimeisimmissä kyselyissä kysyttiin ostamisen sijaan kannabiksen hankkimisesta, jolloin hankintakeinona saattoi olla esimerkiksi kannabiksen kasvattaminen itse. Vuosien 2010 ja 2014 vastauksia ei siten voida pitää täysin vertailukelpoisina aikaisemmin saatuihin vastauksiin.

Vuosien 1998, 2002 ja 2006 kyselyiden perusteella suuri enemmistö (noin 90 prosenttia) suomalaisista ei sallisi kannabiksen laillista myyntiä (taulukko 37). Kun vuonna 2010 annettiin mahdollisuus vastata ”Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön” 40 prosenttia vastaajista kannatti tätä vaihtoehtoa, jolloin enää puolet suomalaisista halusi kieltää kannabiksen laillisen hankinnan kokonaan. Vuoden 2014 kyselyssä jo puolet vastaajista oli sitä mieltä, että kannabista pitäisi voida hankkia lääkekäyttöön. Hankkimisen täysikieltoa kannatti noin kolmasosa vastaajista.

Kannabiksen laillista hankintaa mihin tahansa tarkoitukseen on Huumekyselyissä kannattanut 10–15 prosenttia vastaajista (15 % vuonna 2014, taulukko 37). Kannatus kuitenkin vaihtelee selvästi ikäryhmittäin (kuvio 17). Vuosina 1998 ja 2002 kannabiksen laillista hankkimista kannattavien osuus oli suurin nuorimassa 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä, mutta myöhemminä vuosina osuus on ollut suurin nuorten aikuisten ikäryhmässä (25–34-vuotiailla). 35–44-vuotiaiden keskuudessa kannatus on myös tasaisesti lisääntynyt

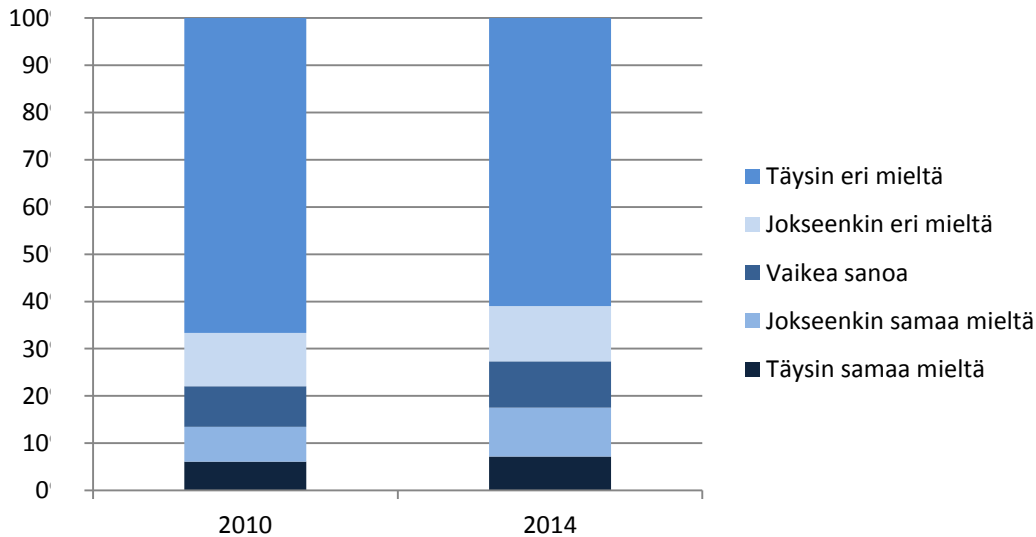
koko tarkastelujakson ajan, toisin kuin 45–69-vuotiailla, joilla kannabiksen laillista hankintaa kannattavien osuus on pysynyt suhteellisen tasaisena ja matalalla tasolla (6 % vuonna 2014). Miehistä yhä useampi (22 % vuonna 2014) on sitä mieltä, että kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti mihin tahansa tarkoitukseen, naisilla kannattajien osuus on pysynyt suhteellisen tasaisena 6–8 prosentin tasolla.

Kuvio 17. Kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti mihin tahansa tarkoitukseen. Kyllä-vastanneiden osuus ikäryhmittäin (%)

8.8 Mielipiteet siitä, tulisiko kannabiksen käytön olla sallittua (taulukko 38)

Huumeikyselyssä kysyttiin vuosina 2010 ja 2014 väestön mielipidettä väitteeseen ”Marihuanan ja hasiksen käyttö tulisi olla sallittua” viisiportaisella asteikolla (taulukko 38, kuvio 18). Täysin eri mieltä väitteen kanssa vuonna 2010 oli 67 prosenttia ja täysin samaa mieltä puolestaan kuusi prosenttia vastaajista. Vuonna 2014 mielipiteet olivat varsin samansuuntaiset, joskin hienoista lieventymistä oli havaittavissa. Kuitenkin suurin osa (73 %) suomalaisista oli vuonna 2014 kannabiksen käytön sallimista vastaan. Ikäryhmittäiset erot ovat melko suuria, yli kolmasosa kaikista 25–34-vuotiaista ja lähes puolet tämän ikäryhmän miehistä oli väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä vuonna 2014. Myös naisilla suurin osuus (22 %) samaa mieltä väitteen kanssa olevia oli nuorten aikuisten ryhmässä, mutta heidän osuutensa oli selvästi pienempi kuin miesten vastaavassa ryhmässä. Vanhimmassa ikäryhmässä (45–69-vuotiaat) vain 11 prosenttia miehistä ja neljä prosenttia naisista oli väitteen kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä.

Kuvio 18. Marihuanan ja hasiksen käyttö tulisi olla sallittua (%)

8.9 Tietolähteet (taulukko 39)

Huume-kyselyissä on vuodesta 1998 (joidenkin alakysymysten osalta vuodesta 2002) lähtien tiedusteltu huumeinformaation kannalta tärkeitä tietolähteitä kysymyksellä: Miten tärkeitä seuraavat tahot ovat olleet Sinulle huumeita koskevan tiedon saannin kannalta? Vastaajia on pyydetty arvioimaan yhdeksää tietolähdettä asteikolla ”ei lainkaan tärkeä”, ”jossain määrin tärkeä” tai ”hyvin tärkeä”.

Vastaajien näkemykset siitä, kuinka tärkeitä eri informaatiolähteet ovat huumetiedon kannalta, vaihtelevat selvästi iän mukaan, mutta myös miesten ja naisten välillä on eroja (taulukko 39). Vuonna 2014 tärkeimpänä informaatiolähteenä vastaajat pitivät lehdistöä, tv:tä ja radiota. Vanhimmassa ikäryhmässä (45–69-vuotiaat) näitä tärkeimpinä piti yli puolet vastaajista, mutta nuorimmassa ikäryhmässä (15–24-vuotiaat) enää vain 27 prosenttia vastaajista. Nuorimmat sen sijaan pitivät tärkeimpinä huumetiedon lähteinä koulu- ja huumevalistusta ja internetiä. Internetin merkitys huumetiedon lähteenä onkin lisääntynyt huomattavasti vuodesta 2002 lähtien.

9 Huumeiden käyttö vastaamatta jättäneillä

Vastausaktiivisuuden lasku on kansainvälinen trendi, joka on näkynyt myös Huumekyselyn vastausosuuk-
sissa. Vuonna 2014 toteutettiin ensimmäisen kerran noin kymmenelle prosentille ei-vastanneista (n=353)
lyhyt puhelinhaastattelu, jolla ensinnäkin kartoitettiin vastaamattomuuden syitä ja toiseksi näiden henkilöi-
den huumeiden ja alkoholin käyttöä. Otos poimittiin yksinkertaisena satunnaisotantana ja Tilastokeskuksen
CATI-puhelinhaastattelukeskus toteutti haastattelut joulukuussa 2014.

Puhelimitse tehtyihin katohaastatteluihin vastasi 135/353 henkilöä eli 38 prosenttia sen otoksesta. Vastaus-
prosenttia voi pitää kelvollisena huomioiden sen, että kyseiset henkilöt olivat jo jättäneet vastaamatta edel-
tänneeseen, postitse lähetettyyn kyselyyn. Suurin osa (80 %) puhelinhaastattelun kadosta johtui siitä, että
henkilöihin ei saatu yhteyttä, vaikka suurinta osaa yritettiin tavoittaa vähintään kahdesti, useita 3–4 kertaa
tai jopa yli seitsemän kertaa. Puhelinhaastatteluun kieltäytyi vastaamasta 16 prosenttia.

Puolet (50 %) katohaastatteluun vastanneista ei ajan puutteen vuoksi vastannut alkuperäiseen, postitse lähe-
tettyyn kyselyyn. Muina vastaamatta jättämisen syinä raportoitiin periaate (ei vastaa mihinkään kyselyihin,
19 %) sekä kyselyn pituus (14 %). Seitsemän prosenttia raportoi jättäneensä vastaamatta kyselyn aiheen
vuoksi.

Katohaastatteluun vastanneilla huumeiden käyttö oli hyvin samalla tasolla kuin alkuperäiseenkin kyselyyn
vastanneilla (taulukko 40). Katohaastatteluun osallistuneista 19 prosenttia raportoi käyttäneensä kannabista
joskus elämänsä aikana. Huumeiden käyttö ei siten näiden mittarien valossa näyttäisi olevan yleisempää
kyselyyn vastanneilla kuin vastaamatta jättäneillä, kuten joissakin tutkimuksissa on esitetty (Lahaut ym.
2002; Kraus & Pabst 2010). Mielipiteet siitä, tulisiko kannabiksen käytön olla sallittua, jakaantuivat kato-
haastatteluun osallistuneilla seuraavasti: täysin samaa mieltä 7 prosenttia, jokseenkin samaa mieltä 15 pro-
senttia, vaikea sanoa 16 prosenttia, jokseenkin eri mieltä 13 prosenttia ja täysin eri mieltä 49 prosenttia.
Myös nämä luvut ovat samassa linjassa alkuperäiseen kyselyyn vastanneiden osuuksien kanssa (taulukot 7a
ja 38). Puhelinhaastattelun tulokset tukevat siten kyselyn luotettavuutta.

10 Yhteenveto

Huumeiden käyttöä kuvaavat trendit antavat tilanteen kehityksestä hyvin yhdensuuntaisen kuvan: vuosien 1992 ja 2014 välillä käyttö on yleistynyt merkittävässä määrin miltei kaikilla osoittimilla. Samaan tapaan on kasvanut niiden ihmisten osuus, joille on joskus tarjottu huumeita käytettäväksi tai ostettavaksi. Kaiken kaikkiaan huumeet ovat tulleet aikaisempaa tutummaksi ilmiöksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Tätä ilmentää hyvin se, että vuonna 2014 yli puolet alle 35-vuotiaista vastaajista ilmoitti tuntevansa henkilökohdaisesti jonkun huumeidenkäyttäjän. Lisääntynyt huumetietoisuus ja henkilökohtaiset kontaktit ovat karsineet huumeita kohtaan tunnettuja pelkoja, mikä puolestaan on johtanut asenteiden ja mielipiteiden lieventymiseen.

On tärkeää huomioida, että yllä mainitut muutokset koskevat ennen kaikkea yhtä huumetta, kannabista. Viime vuosina sen käyttö on lisääntynyt voimakkaasti 25–34-vuotiaiden nuorilla aikuisilla miehillä, joista vuonna 2014 runsaat neljäkymmentä prosenttia ilmoitti kokeilleensa kannabista ainakin kerran elämässään. Yksi syy kannabiksen käytön yleistymiselle viime vuosina saattaa liittyä sen kotikasvatuksen lisääntymiseen. Vaikka kotikasvatuksen lisääntyminen väestötasolla jää varsin matalalle tasolle, aikaisemmin meillä katukaupassa vähäisesti liikkuneen marihuanan nousu suosituimmaksi kannabistuotteeksi ohi hasiksen kertoo kotikasvatuksen merkittävästä yleistymisestä (ks. tarkemmin Hakkarainen ym. 2011b).

Myös monien muiden aineiden käyttö on yleistynyt, mutta siitä huolimatta ne ovat jääneet kannabista huomattavasti vähäisemmäksi. Kannabiksen jälkeen yleisimpien huumeiden – amfetamiinin, ekstaasin ja kokaaiinin – kokeilukäyttö on asettunut 2–3 prosentin tasolle (vrt. kannabis 19 %), joskin ikäryhmittäiset erot ovat näiden aineiden kohdalla huomattavat. Tuloksia tarkastellessa on syytä muistaa se, että tässä raportissa kuvatussa huumeiden käytössä on kysymys suurimmaksi osaksi yhteen tai muutamaa kertaan rajoittuvasta kokeilusta.

Ero kannabiksen ja muiden huumeiden välillä on ilmiselvää myös niitä koskevissa asenteissa ja mielipiteissä. Riskikäsitykset ovat lieventyneet lähinnä kannabiksen osalta, mutta pysytelleet hyvinkin kriittisinä muiden aineiden kohdalla. Säännölliseen käyttöön suhtaudutaan huomattavasti tiukemmin kuin kokeiluihin, joskin kannabiksen osalta myös säännölliseen käyttöön liittyvät riskikäsitykset ovat lieentyneet, mikä voi laskea kynnystä kokeilujen tekemiseen ja myös ennakoida jatkuvamman käytön ja siihen liittyvien haittojen yleistymistä. Toisaalta, huolimatta lieventyneistä riskikäsityksistä valtaosa suomalaisista kuitenkin vastustaa kannabiksen käytön sallimista.

Muuntohuumeiden ilmestyminen markkinoille kiihtyvällä tahdilla on aiheuttanut pelkoa ja huolta sekä johtanut lainsäädännön uudistamiseen (HE 327/2014). Huoli ei ole aiheeton, sillä tuntemattomien aineyhdisteiden sisällöstä ei ole varmuutta ja riskit jopa kertakokeiluissa saattavat olla huomattavia. Huume-kyselyssä kartoitettujen muuntohuumeiden yleisyys jää väestössä alle prosentin tasolle. Niiden käyttö lie-nee keskittynyt lähinnä huumeiden ongelmakäyttäjien keskuuteen (Tammi ym. 2011), jotka helposti jäävät aliedustetuiksi kyselytutkimuksissa.

Lääkkeiden ei-lääkinnällinen käyttö näyttää pysyneen 2000-luvulla varsin stabiilina, trendin ollessa jopa hieman laskusuuntaisen. Vuonna 2014 kysymysmuoto määriteltiin tarkemmin koskemaan ainoastaan reseptilääkkeitä, mikä on jonkin verran saattanut vaikuttaa tuloksiin. Vaikka lääkkeiden väärinkäyttö näyttää koko väestön tasolla olevan hieman vähenemässä, mikä tietysti on positiivinen kehityssuunta, on silti syytä huomioida, että ainoastaan kannabis on sitä yleisemmin käytetty huume. Siksi myös tähän ilmiöön on tärkeää kiinnittää huomiota.

Kyselytutkimukseen menetelmänä liittyy omat rajoituksensa. Huume-kyselyssä tutkimuksen kohteena on arkaluontoinen, lainsäädännössä sanktioitu ilmiö, jolloin tuloksiin sisältyy aina myös tiettyä salailun tai

vastaushaluttomuuden mukanaan tuomaa epävarmuutta. On kuitenkin oletettavaa, että tämä on pysynyt melko samankaltaisena vuodesta toiseen. Koska laitoksissa asuva väestö ja vailla vakituista asuntoa olevat on rajattu otantakäytännöillä ulkopuolelle, huumeiden ongelmakäyttäjät jäävät näissä väestökyselyissä aliedustetuiksi. Toisaalta, tekstissä esitetyt vertailut muiden kyselytutkimusten tuloksiin ovat hyvin yhdenmukaisia ja antavat siten hyvän kuvan tutkimussarjan luotettavuudesta ja aikasarjan tulosten johdonmukaisuudesta. Edellä kuvattujen rajoitusten vuoksi olemme pitäytyneet taulukoissa pääosin kokonaisluvuissa, mutta niidenkin tulkinnassa on hyvä keskittyä suurempiin linjoihin ja tiedostaa ylitulkintojen riskit, esimerkiksi yhden prosenttiyksikön muutoksessa voi olla kysymys yhden tai muutaman desimaalin erosta, joka siirtää pyöristykseen toiseen suuntaan.

Lähteet

- Groves R (2006): Nonresponse rates and nonresponse bias in household surveys. *Public Opinion Quarterly* 70 (5), 646–675.
- Hakkarainen P (1996): Use of cannabis and attitudes towards cannabis in the Nordic countries. *Nordic Alcohol Studies* 13, English Supplement, 50–58.
- Hakkarainen P (2015): Miten tutkia huumetrenejä? Teoksessa Häkkinen A & Salasuo M (toim.) *Salattu, hävetty, vaiettu – Miten tutkia piilossa olevia ilmiöitä*. Vastapaino, Tampere.
- Hakkarainen P, Laursen L, Tigerstedt C (1996): Discussing drugs and control policy. Comparative studies on four Nordic countries. Helsinki, NAD Publication No. 31.
- Hakkarainen P, Metso L (2001): Onko huumeiden käytön yleistymisen taitumassa? Vuoden 2000 huumeikyselyn tulokset. *Yhteiskuntapolitiikka* 66 (3), 277–283.
- Hakkarainen P, Metso L (2003): Huumeiden käytön uusi sukupolvi. *Yhteiskuntapolitiikka* 68 (3), 244–256.
- Hakkarainen P, Metso L (2004): Suomalaisten suhtautuminen huumeisiin ja huumeipolitiikkaan. Mielipiteet ja asenteet väestössä 2002. *Yhteiskuntapolitiikka* 69 (1), 39–53.
- Hakkarainen P, Metso L (2005): Märkä pilvi ja vuosi 2004. *Yhteiskuntapolitiikka* 70 (3), 252–265.
- Hakkarainen P, Metso L (2006): Nuorten huumeiden käyttö on vähentynyt. *Dialogi* 16 (7), 36–37.
- Hakkarainen P, Metso L (2007): Huumeikysymyksen muuttunut ongelmakuva. Vuoden 2006 huumeikyselyn tulokset. *Yhteiskuntapolitiikka* 72 (5), 541–552.
- Hakkarainen P, Metso L (2009): Joint use of drugs and alcohol. *European Addiction Research* 15 (2), 113–120.
- Hakkarainen P, Järvinen-Tassopoulos J, Metso L (2010): Miten alkoholin käyttö, rahapelaaminen ja huumeiden käyttö kytkeytyvät toisiinsa? Teoksessa: Mäkelä P, Mustonen H, Tigerstedt C (toim.): *Suomi juo – Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968–2008*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 264–279.
- Hakkarainen P, Metso L, Salasuo M (2011a): Hampuikäpolvi, sekakäyttö ja doping. Vuoden 2010 huumeikyselyn tuloksia. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (4), 397–411.
- Hakkarainen P, Perälä J, Metso L (2011b): Kukkaa pukkua – kannabiksen kotikasvatus Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 76 (2), 157–176.
- Hakkarainen P, Karjalainen K, Ojajarvi A, Salasuo M (2015): Huumausaineiden ja kuntodopingin käyttö ja niitä koskevat mielipiteet Suomessa vuonna 2014. *Yhteiskuntapolitiikka* 80 (4), 319–333.
- HE 327/2014 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja rikoslain muuttamisesta. Finlex, 2014.
- Helakorpi S, Holstila A, Virtanen S, Uutela A (2012): Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys, kevät 2011. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 45/2012. Tampereen yliopistopaino Oy, Tampere.
- Helldán A, Helakorpi S (2015): Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys, kevät 2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 6/2015. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere.
- Huhtanen P, Miekka M, Mustonen H, Mäkelä P (2011): Suomalaisten alkoholinkäyttötavat 1968–2008. Juomatapatutkimusten tuloksia. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 26/2011. Unigrafia Oy, Helsinki.
- Jormanainen V, Korpela H, Seppälä T, Sahi T (2001): Ystävapiirin, elämäntapojen ja nuorisokulttuurin piirteitä huumeita käyttäneillä varusmiehillä vuonna 1999. *Suomen Lääkärilehti* 56 (14), 1609–1612.
- Kaikkonen R, Murto J, Pentala O, Koskela T, Virtala E, Härkänen T, Koskenniemi T, Ahonen J, Vartiainen E, Koskinen S (2015): Alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen perustulokset 2010–2015. Verkkojulkaisu: www.thl.fi/ath
- Karjalainen K, Hakkarainen P (2013): Lääkkeiden väärinkäyttö 2000-luvun Suomessa. Esiintyvyys, käyttäjäryhmät ja käyttötarkoitukset. *Yhteiskuntapolitiikka* 78 (5), 498–508.
- Kinnunen J, Lindfors P, Pere L, Ollila H, Samposalo H, Rimpelä A (2013): Nuorten terveystapatutkimus 2013. Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977–2013. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja tutkimuksia 2013:16.
- Kinnunen J, Pere L, Lindfors P, Ollila H, Rimpelä A (2015): Nuorten terveystapatutkimus 2015. Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977–2015. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2015:13.
- Kontula O, Koskela K (1992): Huumeiden käyttö ja mielipiteet huumeista. Suomi ja Eurooppa vertailussa. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 8/1992. Valtion painatuskeskus, Helsinki.
- Kontula O (1997): Huumeet Suomessa 1990-luvulla. Selvityksiä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Kouluterveyskysely (2015). <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset> [viitattu 4.2.2016].
- Kraus L, Pabst A (2010): Studiendesing und Methodik des Epidemiologischen Suchsurveys 2009. *Sucht* 56 (5), 315–326.
- Lahaut V, Jansen H, van de Mheen D, Garretsen H (2002): Non-response bias in a sample survey on alcohol consumption. *Alcohol and Alcoholism* 37 (3), 256–260.
- Metso L, Winter T, Hakkarainen P (2012): Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet – Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992–2010. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 17/2012. Juvenes Print, Tampereen yliopistopaino.
- Natunen S, Jallinoja P, Helakorpi S ja Uutela A (2006): Huumekontaktit ja mielipiteet huumeongelman vakavuudesta – tutkimus työikäisistä suomalaisista. *Yhteiskuntapolitiikka* 71 (3), 250–258.
- Partanen, J (1994): Märkä pilvi. *Alkoholipolitiikka* 59 (6), 397–411.
- Partanen J, Metso L (1997): Kannabis Suomessa 1990-luvulla. Tutkimustulosten yhteenvetoa. *Alkoholipolitiikka* 62 (5), 350–355.

- Partanen J, Metso L (1999): Suomen toinen huumeaalto. Yhteiskuntapolitiikka 64 (2), 143–149.
- Raitasalo K, Huhtanen P, Miekka M (2016): Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995–2015. ESPAD-tutkimuksen tulokset. Terveystien ja hyvinvoinnin laitos, Raportti 19/2015. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere.
- Rimpelä M, Pohjanpää K, Karvonen S, Rimpelä A (1994): Nuorten sosiaalinen altistuminen huumeille. Suomen Lääkärilehti 49 (35), 3730–3735.
- Reuband K-H (1990): Research on drug use: a review of problems, needs and future perspectives. Drug and Alcohol Dependence 25, 149–152.
- Salasuo M, Seppälä P (2001): Aaltoja vai vedenpinnan pysyvää nousua? Teoksessa Onnela, T. (toim.) Pyhä huumesota – Huumeipolitiikan pelkoja ja utopioita. Vihreä Sivistysliitto ry. Newprint Oy, Uusikaupunki, 227–238.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkajulkaisu]. ISSN=1797–5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 5.2.2016].
- Tacke U, Hollander B, Simojoki K, Korpi E, Pihlainen K, Alho H (2011): Muunto- eli designerhuumeet Suomessa. Duodecim 127, 2027–36.
- Tammi T, Pitkänen T, Perälä J (2011): Stadin nistit – huono-osaisten helsinkiläisten huumeiden käyttäjien päihteet sekä niiden käyttötavat ja hankinta. Yhteiskuntapolitiikka 76 (1): 45–54.
- Wennberg P, Svensson J, Ramstedt M (2011): The effects of missing data when surveying alcohol habits. Nordic Studies on Alcohol and Drugs 28 (1), 43–50.
- Willams J, van Ours J, Grossman M (2011): Why do some people want to legalize cannabis use? National Bureau of Economic Research, Working Paper 16795, Cambridge.

AINEISTOT

Taulukko 1 Väestökyselyt, joissa on kysytty huumeiden käyttöä 1992–2014

Taulukko 2 Perustiedot tämän raportin huumeikyselyistä 1992–2014

HUUMEKONTAKTIT JA KIINNOSTUS KOKEILUUN

Taulukko 3 Henkilökohtaisesti huumeidenkäyttäjiä tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan 1998–2014, %

Taulukko 4 Huumeiden tarjonta sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Tarjottu huumeita joskus 1992–2014

b) Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana 1996–2014

Taulukko 5 Kiinnostus huumeiden kokeiluun tai käyttöön sukupuolen ja iän mukaan 2010–2014, %

Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, olisiko kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään...

a) kannabista?

b) ekstaasia?

c) heroiniä?

HUUMEIDEN KÄYTÖN TRENDIT

Taulukko 6 Jotain huumetta käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2014, %

a) Elinikäisprevalenssi

b) Vuosiprevalenssi

c) Kuukausiprevalenssi

Taulukko 7 Kannabista käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2014, %

a) Elinikäisprevalenssi

b) Vuosiprevalenssi

c) Kuukausiprevalenssi

Taulukko 8 Amfetamiinia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2014, %

a) Elinikäisprevalenssi

b) Vuosiprevalenssi

Taulukko 9 Ekstaasia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1996–2014, %

a) Elinikäisprevalenssi

b) Vuosiprevalenssi

Taulukko 10 Kokaiinia tai crackia joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2014, %

Taulukko 11 Heroiniä joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2014, %

Taulukko 12 Muita opioideja joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 2010–2014, %

Taulukko 13 LSD:tä tai huumaavia sieniä joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2014, %

- a) LSD
- b) Huumaavat sienet

Taulukko 14 Muita huumeita joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

- a) GHB (gamma) tai GBL (lakka) 2006–2014
- b) Synteettiset katinonit 2010–2014
- c) Muut huumeet 2014

MUIDEN PÄIHTEIDEN KÄYTÖN JA TUPAKOINNIN TRENDIT

Taulukko 15 Rauhoittavia lääkkeitä, unilääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

- a) Elinikäisprevalenssi 1992–2014
- b) Vuosiprevalenssi 1998–2014
- c) Kuukausiprevalenssi 1998–2014

Taulukko 16 Liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan 1992–2014, %

- a) Elinikäisprevalenssi
- b) Vuosiprevalenssi

Taulukko 17 Alkoholin käyttö 1998–2014

- a) Raittiiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %
- b) Useammin kuin kerran viikossa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %
- c) Vähintään 6 annosta (miehet) tai 4 annosta (naiset) kerralla ainakin kerran kuukaudessa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

Taulukko 18 Vähintään kahta eri ainetta samanaikaisesti käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

- a) Elinikäisprevalenssi 2014
- b) Vuosiprevalenssi 2014
- c) Eri ainekombinaatioiden vuosiprevalenssit 2010–2014

Taulukko 19 Tupakointi 1998–2014

- a) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien, silloin tällöin tupakoivien, lopettaneiden ja ei koskaan polttaneiden osuus, %
- b) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

Taulukko 20 Sähkösavukkeiden käyttö 2014

- a) Päivittäin tai lähes päivittäin sähkösavukkeita käyttävien, silloin tällöin sähkösavukkeita käyttävien, lopettaneiden ja ei koskaan sähkösavukkeita käyttäneiden osuus, %
- b) Päivittäin tai lähes päivittäin sähkösavukkeita käyttävien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

Taulukko 21 Nuuskan käyttö 2002–2014

- a) Päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttävien, silloin tällöin nuuskaa käyttävien, lopettaneiden ja ei koskaan nuuskaa käyttäneiden osuus, %
- b) Päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttävien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

TARKENTAVIA TIETOJA KANNABIKSEN KÄYTÖSTÄ**Taulukko 22 Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan mukaan 1992–2014**

- a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %
- b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %
- c) Sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien jakautumat koko aineistossa, %

Taulukko 23 Kannabiksen käyttö asuinalueen mukaan 1992–2014

- a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit asuinalueen mukaan, %
- b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit asuinalueen mukaan, %
- c) Asuinpaikkaa kuvaavien muuttujien jakautumat koko aineistossa, %

Taulukko 24 Kannabiksen käytön insidenssi sukupuolen ja iän mukaan 1998–2014, %**Taulukko 25 Kannabiksen käytön jatkuvuuskerroin sukupuolen ja iän mukaan 1998–2014, %****Taulukko 26 Kannabiksen käytön aloitusikä (keskiarvot, hajonnat, prosenttipisteet ja prosenttijakautumat) 1998–2014**

- a) Kaikki
- b) Miehet
- c) Naiset

Taulukko 27 Kannabista käyttäneiden osuus syntymäkohortin ja sukupuolen mukaan 1992–2014, %

- a) Elinikäisprevalenssi
- b) Vuosiprevalenssi

Taulukko 28 Kannabiksen kotikasvatus 2010–2014

- a) Henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %
- b) Itse kannabista kasvattaneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %
- c) Kannabiksen kasvattamisen aloitusikä

PÄIHTEIDEN KÄYTÖSTÄ AIHEUTUNEET TERVEYSONGELMAT JA HOITO**Taulukko 29 Alkoholin, huumeiden ja rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat 2010–2014, %**

- a) Alkoholin käytöstä aiheutuneet terveysongelmat
- b) Huumeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat
- c) Rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

Taulukko 30 Alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi hoidossa olleet 2006–2014, %

HUUMEITA KOSKEVAT MIELIPITEET JA ASENTEET**Taulukko 31 Mielipiteet huumeongelmasta 1996–2014, %**

Ovatko huumeet mielestäsi suuri ongelma...

- a) maassamme?
- b) asuinalueellasi?

Taulukko 32 Pelkää joutuvansa väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi 1992–2014, %**Taulukko 33 Kummasta aiheutuu yhteiskunnalle enemmän ongelmia Suomessa, alkoholista vai huumeista? 1992–2014, %****Taulukko 34 Mielipiteet eri päihteiden aiheuttamista riskeistä 1996–2014, %**

Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

- a) Polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä
- b) Juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa
- c) Kokeilevat kannabista kerran tai kaksi
- d) Polttavat kannabista säännöllisesti
- e) Kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi (2002–2014)
- f) Käyttävät ekstaasia säännöllisesti (2002–2014)
- g) Kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi (2002–2014)
- h) Käyttävät amfetamiinia säännöllisesti (2002–2014)
- i) Kokeilevat heroiniä kerran tai kaksi
- j) Käyttävät heroiniä säännöllisesti

Taulukko 35 Mielipiteet huumeiden kohtuukäytöstä 1992–2014, %**Taulukko 36 Mielipiteet erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta 1992–2014, %**

Mitkä seuraavista ovat mielestäsi tekoja, joista tulisi antaa rangaistus?

- a) Kannabiksen polttaminen
- b) Alkoholien ja lääkkeiden sekakäyttö
- c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta
- d) Kannabiskasvien kasvattaminen
- e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen
- f) Heroiinin käyttö vierotusoireiden lievittämiseen
- g) Kokaiinin lähettäminen postitse

Taulukko 37 Kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti 1998–2014, %**Taulukko 38 Hasiksen ja marihuanan käytön tulisi olla sallittua 2010–2014, %**

Taulukko 39 Eri tahojen tärkeys huumeita koskevan tiedon saannin kannalta 1998–2014, %

- a) Sosiaali- ja terveysviranomaiset
- b) Poliisi- ja oikeuslaitos
- c) Koulujen huumevalistus
- d) Järjestöjen huumevalistus
- e) Lehdistö, TV, radio
- f) Internet
- g) Ystävät ja tuttavat
- h) Huumeidenkäyttäjät
- i) Koti

HUUMEIDEN KÄYTTÖ VASTAAMATTA JÄTTÄNEILLÄ**Taulukko 40 Huumeita käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %. Katoon kohdistetut puhelinhaastattelut**

- a) Elinikäisprevalenssi
- b) Vuosiprevalenssi
- c) Kuukausiprevalenssi

Taulukot

TAULUKKO 1. Väestökyselyt, joissa on kysytty huumeiden käyttöä 1992–2014

Vuosi	Nimi	Organisaatio	Konteksti	Aineistonkeruutapa	Vastausprosentti	Vastaa- jia (N)	Viite huumeaiheiseen julkaisuun
1992	Huume-kysely	STM	huume	postikysely	71	3457	Kontula, Koskela 1992
1992	Juomatapatutkimus	Alko/ Alkoholi- poliittinen tutkimuslaitos	alkoholi	haastattelu	85	3378	Partanen 1994
1993	Huume-kysely	NAD, Turun yliopisto	huume	postikysely	65	1275	Hakkarainen ym. 1996
1996	Huume-kysely	STM	huume	postikysely	68	3000	Kontula 1997
1996	Pohjoismainen juomata- pa	STAKES	alkoholi	puhelinhaastattelu	76	1509	Partanen, Metso 1997
1998	Huume-kysely	STAKES	huume	postikysely	66	2143	Partanen, Metso 1999
				puhelinhaastattelu	77	425	
2000	Juomatapatutkimus	STAKES	alkoholi	haastattelu	72	1789	Hakkarainen, Metso 2001
2002	Huume-kysely	STAKES	huume	postikysely	63	2541	Hakkarainen, Metso 2003
2003	Alkoholipaneeli	STAKES	alkoholi	postikysely	60	2406	
2004	Alkoholipaneeli (uusi otos)	STAKES	alkoholi	postikysely	53	1178	Hakkarainen, Metso 2005
2005	Alkoholipaneeli (uusi otos)	STAKES	alkoholi	postikysely	53	1158	Hakkarainen, Metso 2006
2006	Huume-kysely (uusi otos)	STAKES	huume	postikysely	55	3029	Hakkarainen, Metso 2007
2008	Juomatapatutkimus	STAKES/THL	alkoholi	haastattelu	69	2593	Hakkarainen ym. 2010
2010	Huume-kysely	THL	huume	postikysely & internet	48	2023	Hakkarainen ym. 2011a
2014	Huume-kysely	THL	huume	postikysely & internet	50	3485	Hakkarainen ym. 2015

TAULUKKO 2. Perustiedot tämän raportin huume-kyselyistä 1992–2014

	1992	1996	1998*	2002	2006	2010	2014
Kohdejoukon ikä (v.)	18–74	16–75	15–69	15–69	15–69	15–69	15–69
Yliedustus (v.)	ei	ei	ei	15–34	15–34	15–39	15–39
Otoksen koko yhteensä	5000	4500	3250	4053	5500	4250	7000
Vastausprosentti	71	68	66	63	55	48	50
Vastaa- jien lukumäärä	3457	3000	2143	2541	3029	2023	3485
15–69-v. vastaajia	3243	2826	2143	2541	3029	2023	3485

*Vain postikysely

TAULUKKO 3. Henkilökohtaisesti huumeidenkäyttäjää tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	21	26	27	35	38
	Miehet	22	27	29	37	41
	Naiset	20	25	25	33	35
Ikä	15–24	46	53	39	51	51
	25–34	30	33	37	57	59
	35–44	17	22	27	32	39
	45–69	9	15	19	22	25
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	46	55	36	45	49
	25–34	38	36	40	65	67
	35–44	15	20	34	37	45
	45–69	9	15	20	23	27
Naiset	15–24	46	50	43	56	53
	25–34	22	29	35	50	50
	35–44	19	23	21	27	33
	45–69	8	14	16	22	24

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 4. Huumeiden tarjonta sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Tarjottu huumeita joskus

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	16	19	21	25	27	36	35
	Miehet	19	23	27	29	31	42	43
	Naiset	12	15	16	22	23	30	26
Ikä	15–24 ¹	33	36	38	49	36	42	43
	25–34	29	33	38	42	47	61	59
	35–44	17	21	21	25	34	45	47
	45–69	4	6	8	10	13	22	18
Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ¹	38	38	39	55	36	43	47
	25–34	33	40	49	47	55	69	67
	35–44	21	28	27	26	43	55	57
	45–69	7	9	12	12	17	27	27
Naiset	15–24 ¹	27	35	37	43	36	40	39
	25–34	25	26	25	36	41	53	50
	35–44	11	15	15	24	27	35	36
	45–69	2	3	3	7	9	17	11

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

b) Tarjottu huumeita viimeisten 12 kuukauden aikana

		1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	5	7	6	7	7	13
	Miehet	7	9	9	9	10	18
	Naiset	4	6	4	5	5	9
Ikä							
	15–24 ²	20	23	25	18	21	32
	25–34	6	10	7	12	15	25
	35–44	3	3	2	4	4	12
	45–69	1	1	1	2	1	3
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ²	23	23	30	19	27	37
	25–34	8	15	9	18	18	34
	35–44	5	4	3	6	7	17
	45–69	1	2	2	2	1	5
Naiset	15–24 ²	18	22	19	16	15	27
	25–34	4	4	4	5	11	15
	35–44	2	2	1	2	1	6
	45–69	0	1	1	1	1	2

²16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 5. Kiinnostus huumeiden kokeiluun tai käyttöön sukupuolen ja iän mukaan, %

Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, olisiko kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään...

a) kannabista?

		2010	2014
Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan		14	16
Kyllä, käyttämään		3	4
Kyllä, kokeilemaan		11	12
Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan vastanneiden osuus, %		2010	2014
Kaikki		14	16
Sukupuoli	Miehet	18	22
	Naiset	10	9
Ikä	15–24	28	25
	25–34	28	33
	35–44	11	16
	45–69	5	6
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	28	31
	25–34	38	46
	35–44	16	24
	45–69	8	10
Naiset	15–24	28	20
	25–34	17	18
	35–44	6	8
	45–69	2	3

b) ekstaasia?

	2010	2014
Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan	3	4
Kyllä, käyttämään	0	0
Kyllä, kokeilemaan	2	3

Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan vastanneiden osuus, %

		2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	3	4
	Miehet	3	5
	Naiset	2	2
Ikä	15–24	8	10
	25–34	4	7
	35–44	1	4
	45–69	1	0
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	7	10
	25–34	6	12
	35–44	2	6
	45–69	2	1
Naiset	15–24	8	10
	25–34	2	2
	35–44	0	1
	45–69	0	0

c) heroiniä?

	2010	2014
Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan	1	1
Kyllä, käyttämään	0	0
Kyllä, kokeilemaan	1	1

Kyllä, käyttämään tai kokeilemaan vastanneiden osuus, %

		2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	1	1
	Miehet	1	1
	Naiset	1	1
Ikä	15–24	2	2
	25–34	1	1
	35–44	0	0
	45–69	0	0
	Sukupuoli & ikä		
Miehet	15–24	1	1
	25–34	2	2
	35–44	0	0
	45–69	1	0
Naiset	15–24	3	3
	25–34	0	0
	35–44	0	0
	45–69	0	0

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 6. Jotain huumetta käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi²

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	6	8	10	12	14	17	20
	Miehet	7	11	12	14	16	21	25
	Naiset	4	6	8	11	12	14	15
Ikä	15–24 ¹	12	15	19	26	19	21	24
	25–34	11	16	19	20	26	37	39
	35–44	6	9	8	11	16	23	26
	45–69	1	2	3	5	6	6	10
Sukupuoli & ikä	Miehet							
	15–24 ¹	16	17	20	28	21	20	25
	25–34	13	19	27	24	33	44	45
	35–44	8	13	8	11	18	31	33
Naiset	45–69	2	3	5	5	8	8	14
	15–24 ¹	8	12	18	23	18	22	23
	25–34	9	13	8	17	20	29	33
	35–44	3	4	9	11	14	14	19
	45–69	1	1	2	4	5	5	6

b) Vuosiprevalenssi²

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	1	2	3	3	4	5	6
	Miehet	2	3	4	4	5	6	9
	Naiset	1	2	2	2	2	3	4
Ikä	15–24 ¹	6	9	12	12	9	13	16
	25–34	2	3	3	4	8	11	13
	35–44	1	1	1	1	2	2	5
	45–69	0	0	0	0	1	0	1
Sukupuoli & ikä	Miehet							
	15–24 ¹	8	9	13	13	11	12	18
	25–34	3	4	5	5	11	16	20
	35–44	0	1	1	1	3	2	7
Naiset	45–69	0	0	0	0	1	0	2
	15–24 ¹	3	8	11	10	8	13	13
	25–34	1	2	1	2	4	6	5
	35–44	1	1	1	1	2	2	2
	45–69	0	0	0	0	0	0	1

c) Kuukausiprevalenssi²

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	1	1	1	2
	Miehet	0	1	1	2	2	2	4
	Naiset	0	1	1	1	1	1	1
Ikä	15–24 ¹	1	3	3	4	5	3	6
	25–34	1	1	2	2	3	4	5
	35–44	0	0	0	0	1	1	2
	45–69	0	0	0	0	0	0	1
	Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ¹	1	4	3	5	6	5	9
	25–34	1	1	3	3	5	6	9
	35–44	0	0	0	1	1	1	3
	45–69	0	0	0	0	0	0	1
	Naiset							
Naiset	15–24 ¹	2	2	3	3	3	2	3
	25–34	0	1	1	1	1	1	2
	35–44	0	0	0	0	1	1	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

²Elinikäisprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat kokeilleet tai käyttäneet jotain huumetta joskus elämänsä aikana

Vuosiprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat käyttäneet jotain huumetta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana
 Kuukausiprevalenssi: Niiden vastaajien osuus, jotka ovat käyttäneet jotain huumetta viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Vuosien 1992 ja 1996 luvut ovat jossain kohdin jonkin verran korkeampia kuin aikaisemmin julkaistut, koska tässä on huomioitu, jos on ilmoittanut käyttökertojen lukumäärän sekä myös miten on vastannut 12 kuukauden ja 30 päivän käytön kysymyksiin

TAULUKKO 7. Kannabista käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	6	8	10	12	13	17	19
	Miehet	7	10	12	13	15	20	24
	Naiset	4	5	7	11	11	13	15
Ikä	15–24 ¹	11	14	19	25	19	21	23
	25–34	11	16	19	19	25	36	38
	35–44	6	9	8	11	16	22	25
	45–69	1	2	3	4	6	6	9
Sukupuoli & ikä	Miehet							
	15–24 ¹	15	16	20	27	21	20	24
	25–34	13	19	27	23	32	44	44
	35–44	7	13	8	11	18	31	32
Naiset	45–69	2	3	4	5	7	7	13
	15–24 ¹	8	12	18	23	17	22	22
	25–34	9	13	8	16	19	28	32
	35–44	3	4	9	11	14	13	18
	45–69	1	1	1	4	5	5	6

b) Vuosiprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	1	2	3	3	3	4	6
	Miehet	2	2	3	3	5	5	8
	Naiset	1	2	2	2	2	3	4
Ikä	15–24 ¹	6	9	10	11	9	12	15
	25–34	2	3	3	4	7	11	12
	35–44	1	1	0	1	2	1	5
	45–69	0	0	0	0	1	0	1
Sukupuoli & ikä	Miehet							
	15–24 ¹	8	9	11	12	11	12	17
	25–34	3	3	5	5	11	15	18
	35–44	0	1	1	1	3	2	7
Naiset	45–69	0	0	0	0	1	0	1
	15–24 ¹	3	8	10	10	7	12	13
	25–34	1	2	1	2	3	5	5
	35–44	1	1	0	1	2	1	2
	45–69	0	0	0	0	0	0	1

c) Kuukausiprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	1	1	1	2
	Miehet	0	1	1	1	2	2	3
	Naiset	0	0	1	1	1	0	1
Ikä	15–24 ¹	1	3	3	4	4	3	5
	25–34	1	0	2	2	3	3	5
	35–44	0	0	0	0	1	1	2
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ¹	1	4	3	5	6	5	8
	25–34	1	0	2	3	5	5	7
	35–44	0	0	0	1	1	1	3
	45–69	0	0	0	0	0	0	1
Naiset	15–24 ¹	2	2	2	3	3	1	3
	25–34	0	0	1	1	1	1	2
	35–44	0	0	0	0	1	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

Vuosien 1992 ja 1996 luvut ovat jossain kohdin jonkin verran korkeampia kuin aikaisemmin julkaistut, koska tässä on huomioitu, jos on ilmoittanut käyttökertojen lukumäärän sekä myös miten on vastannut 12 kuukauden ja 30 päivän käytön kysymyksiin

TAULUKKO 8. Amfetamiinia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	2	2	2	3
	Miehet	0	1	1	2	3	3	4
	Naiset	0	1	1	2	1	2	2
Ikä	15–24 ¹	1	2	2	4	4	2	4
	25–34	1	1	2	4	5	6	7
	35–44	0	1	0	2	1	3	4
	45–69	0	0	1	0	0	0	1
Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ¹	1	2	3	6	3	2	5
	25–34	0	1	3	5	9	7	9
	35–44	0	2	0	2	3	4	5
	45–69	0	1	1	0	1	1	1
Naiset	15–24 ¹	0	1	1	3	4	2	3
	25–34	1	1	1	3	2	6	5
	35–44	0	1	0	3	0	2	2
	45–69	0	0	1	0	0	0	1

b) Vuosiprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	0	1	1	1
	Miehet	0	0	0	1	1	1	1
	Naiset	0	0	0	0	1	0	1
Ikä	15–24 ¹	1	1	1	2	2	2	3
	25–34	0	0	0	1	1	2	2
	35–44	0	0	0	0	0	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ¹	1	1	1	3	1	2	3
	25–34	0	0	0	1	2	3	4
	35–44	0	0	0	0	0	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & ikä							
Naiset	15–24 ¹	0	0	1	1	3	1	2
	25–34	0	0	0	0	1	0	1
	35–44	0	0	0	0	0	1	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & ikä							

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 9. Ekstaasia käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	1	2	3
	Miehet	0	1	2	2	2	4
	Naiset	0	0	1	1	1	2
Ikä	15–24 ¹	1	1	4	3	2	5
	25–34	0	2	3	4	6	6
	35–44	0	0	1	1	1	3
	45–69	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ¹	0	1	5	3	2	6
	25–34	1	2	4	5	7	8
	35–44	0	0	1	2	2	5
	45–69	0	0	0	0	1	1
Naiset	15–24 ¹	1	1	2	4	2	4
	25–34	0	1	2	3	4	5
	35–44	0	0	1	1	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	0

b) Vuosiprevalenssi

		1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	0	0	1
	Miehet	0	0	1	0	1	1
	Naiset	0	0	0	1	0	0
Ikä	15–24 ¹	1	1	2	2	1	3
	25–34	0	0	1	1	1	2
	35–44	0	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ¹	0	1	2	2	1	4
	25–34	0	1	1	1	2	3
	35–44	0	0	0	0	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0
Naiset	15–24 ¹	1	0	2	3	1	2
	25–34	0	0	1	0	0	0
	35–44	0	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0

¹16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 10. Kokaiinia tai crackia joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	0	1	1	1	2	2
	Miehet	0	0	1	1	2	2	2
	Naiset	0	0	0	0	1	1	1
Ikä								
	15–24 ¹	1	1	1	2	1	1	1
	25–34	1	0	2	2	2	4	5
	35–44	0	0	0	0	2	1	3
	45–69	0	0	0	0	0	1	1
Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ¹	1	1	1	1	2	1	1
	25–34	0	0	3	2	3	6	5
	35–44	0	0	0	1	4	2	4
	45–69	0	0	1	0	0	1	1
Naiset	15–24 ¹	0	1	1	2	1	1	1
	25–34	1	1	1	1	2	3	4
	35–44	0	0	1	0	0	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	1	0

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 11. Heroiinia¹ joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	1	0	0	0
	Miehet	0	0	0	1	1	1	0
	Naiset	0	0	0	0	0	0	0
Ikä	15–24 ²	1	1	0	1	1	0	0
	25–34	0	0	1	1	1	1	1
	35–44	0	0	0	1	0	1	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ²	1	0	0	2	1	0	1
	25–34	0	0	1	2	2	2	1
	35–44	0	0	0	0	1	1	0
	45–69	0	1	1	0	0	0	0
Naiset	15–24 ²	0	1	0	0	0	0	0
	25–34	0	0	0	1	0	0	1
	35–44	0	0	0	1	0	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0

¹Vuosina 1992–2002 on kysytty "heroiinia tai morfiinia", vuosina 2006–2014 pelkästään "heroiinia"²18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

TAULUKKO 12. Muita opioideja joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		Buprenorfiini ¹ (Subutex, Suboxone, Temgesic)		Metadoni ¹		Muu opioidi huumeena (esim. tra- madoli, fentanyl, kodeiini, oksiko- doni, morfiini)	
		2010	2014	2010	2014	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	1	1	0	0	1	2
	Miehet	1	1	0	0	1	2
	Naiset	0	0	0	0	1	1
Ikä	15-24	1	1	0	0	2	3
	25-34	3	2	1	1	3	4
	35-44	1	1	0	0	1	1
	45-69	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & ikä						
Miehet	15-24	1	1	0	0	1	4
	25-34	4	3	1	1	4	5
	35-44	2	1	1	0	2	2
	45-69	0	0	0	0	0	1
Naiset	15-24	1	1	0	0	2	1
	25-34	1	1	0	0	1	3
	35-44	0	0	0	0	1	0
	45-69	0	0	0	0	0	0

¹Muutoin kuin korvaushoidossa

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 13. LSD:tä tai huumaavia sieniä joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) LSD

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	1	0	1	1	1	1
	Miehet	0	1	0	1	2	1	2
	Naiset	0	0	1	0	1	1	1
Ikä	15–24 ¹	1	1	1	2	1	1	2
	25–34	0	0	0	2	1	2	3
	35–44	1	1	0	1	1	1	1
	45–69	0	0	0	0	1	0	0
Sukupuoli & ikä								
Miehet	15–24 ¹	1	1	2	3	1	2	3
	25–34	0	0	0	2	2	3	5
	35–44	0	1	0	1	2	1	2
	45–69	0	1	0	0	1	0	1
Naiset	15–24 ¹	0	1	1	0	1	1	1
	25–34	0	0	1	1	1	2	1
	35–44	1	1	0	1	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0

b) Huumaavat sienet

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	1	1	2	2
	Miehet	0	0	0	1	1	2	3
	Naiset	0	0	0	0	1	1	1
Ikä	15–24 ¹	1	0	0	2	1	2	4
	25–34	1	0	1	1	2	5	6
	35–44	0	1	0	1	1	1	2
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
	Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ¹	2	0	1	3	1	4	6
	25–34	1	0	1	1	3	6	8
	35–44	0	1	0	1	2	2	4
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
	Naiset							
Naiset	15–24 ¹	0	0	0	1	1	0	2
	25–34	0	0	0	1	1	3	4
	35–44	0	0	0	1	1	0	1
	45–69	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 14. Muita huumeita joskus elinaikanaan käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) GHB (gamma) tai GBL (lakka)					b) Synteettiset katinonit ¹				
		2006	2010	2014			2010	2014	
Sukupuoli	Kaikki	0	1	1	Sukupuoli	Kaikki	0	0	
	Miehet	1	1	1		Miehet	0	1	
	Naiset	0	0	0		Naiset	0	0	
Ikä					Ikä				
	15–24	1	0	0		15–24	0	1	
	25–34	1	3	2		25–34	1	1	
	35–44	0	0	1		35–44	0	0	
	45–69	0	0	0		45–69	0	0	
Sukupuoli & ikä					Sukupuoli & ikä				
Miehet	15–24	1	0	0	Miehet	15–24	0	1	
	25–34	2	4	3		25–34	1	1	
	35–44	1	1	2		35–44	0	1	
	45–69	0	0	0		45–69	0	0	
Naiset	15–24	1	0	1	Naiset	15–24	0	1	
	25–34	0	2	2		25–34	0	0	
	35–44	0	0	0		35–44	0	0	
	45–69	0	0	0		45–69	0	0	

¹Vuonna 2010 on kysytty pelkästään "MDPV:tä", vuonna 2014 "MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja"

c) Muut huumeet

		Synteettiset kannabinoidit	Metamfetamiini	Mefedroni	llokaasu
		2014	2014	2014	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	1	0	2
	Miehet	1	1	0	3
	Naiset	0	0	0	1
Ikä	15–24	2	1	0	4
	25–34	1	2	0	5
	35–44	0	3	0	2
	45–69	0	0	0	0
Sukupuoli & ikä					
Miehet	15–24	2	1	0	5
	25–34	1	4	0	6
	35–44	0	2	0	4
	45–69	0	0	0	0
Naiset	15–24	2	1	0	3
	25–34	0	1	0	4
	35–44	0	0	0	1
	45–69	0	0	0	0

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 15. Rauhoittavia lääkkeitä, unilääkkeitä tai kipulääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014 ²
Sukupuoli	Kaikki	3	3	5	7	7	6	5
	Miehet	3	4	5	6	7	6	6
	Naiset	3	3	4	8	6	6	4
Ikä	15–24 ¹	5	8	4	9	7	9	8
	25–34	4	4	5	6	7	10	11
	35–44	3	3	4	7	6	7	6
	45–69	1	2	5	6	6	4	2
Sukupuoli & ikä								
	Miehet							
	15–24 ¹	6	8	2	7	6	5	8
	25–34	3	5	6	6	7	12	13
	35–44	3	3	5	7	8	6	9
Naiset	45–69	2	2	6	5	8	5	3
	15–24 ¹	4	7	6	10	8	14	9
	25–34	3	3	4	7	7	8	8
	35–44	3	3	3	8	4	8	4
	45–69	1	2	4	7	5	3	1

b) Vuosiprevalenssi

		1998	2002	2006	2010	2014 ²
Sukupuoli	Kaikki	2	3	2	2	2
	Miehet	2	3	3	2	2
	Naiset	2	3	2	2	1
Ikä	15–24	2	5	3	4	4
	25–34	1	2	3	4	3
	35–44	1	3	1	2	2
	45–69	2	2	3	1	0
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	2	5	3	4	4
	25–34	2	2	4	6	4
	35–44	1	3	1	1	3
	45–69	2	1	4	0	0
Naiset	15–24	3	5	3	5	4
	25–34	1	1	2	2	2
	35–44	1	2	1	3	1
	45–69	1	3	2	1	0

c) Kuukausiprevalenssi

		1998	2002	2006	2010	2014 ²
Sukupuoli	Kaikki	1	1	1	1	1
	Miehet	1	1	2	1	1
	Naiset	1	2	1	1	1
Ikä	15–24	0	1	2	1	1
	25–34	0	1	1	3	2
	35–44	1	1	0	1	0
	45–69	1	2	1	1	0
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	1	2	2	1	0
	25–34	1	1	2	4	2
	35–44	1	1	1	0	0
	45–69	1	1	2	0	0
Naiset	15–24	0	1	1	2	1
	25–34	0	1	1	1	1
	35–44	1	1	0	2	0
	45–69	0	3	1	1	0

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996² Vuonna 2014 kysymys tarkennettiin koskemaan ainoastaan reseptilääkkeitä

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 16. Liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	1	1	2	2	2	2	2
	Miehet	1	1	3	2	3	2	3
	Naiset	0	1	1	1	1	1	1
Ikä	15–24 ¹	1	2	4	3	2	1	3
	25–34	2	2	3	3	2	2	3
	35–44	0	2	1	2	2	4	2
	45–69	0	0	1	1	1	1	2
	Sukupuoli & ikä							
Miehet	15–24 ¹	2	1	5	4	3	1	3
	25–34	2	2	3	3	3	2	4
	35–44	1	2	2	3	4	5	4
	45–69	0	1	2	1	2	2	3
	Naiset							
Naiset	15–24 ¹	0	2	3	2	1	2	3
	25–34	1	1	3	3	1	2	2
	35–44	0	1	1	1	1	3	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	1

b) Vuosiprevalenssi

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0	0	0	0	0	0	0
	Miehet	0	0	0	0	0	0	0
	Naiset	0	0	0	0	0	0	0
Ikä	15–24 ¹	0	0	1	1	1	0	0
	25–34	0	0	0	0	0	0	0
	35–44	0	0	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0
Sukupuoli & ikä								
	Miehet							
	15–24 ¹	0	0	1	1	1	0	0
	25–34	0	0	1	0	0	0	0
	35–44	0	0	0	0	0	0	0
Naiset	45–69	0	0	0	0	0	0	0
	15–24 ¹	0	0	1	1	1	0	0
	25–34	0	0	0	0	0	0	0
	35–44	0	0	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0	0	0	0

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 17. Alkoholin käyttö 1998–2014

a) Raittiiden¹ osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	12	10	12	14	16
	Miehet	10	9	10	12	15
	Naiset	14	11	13	16	18
Ikä	15–24	11	12	15	22	27
	25–34	8	6	9	10	10
	35–44	10	8	9	12	14
	45–69	16	12	13	14	16
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	12	12	16	22	26
	25–34	7	3	7	7	8
	35–44	10	8	9	10	12
	45–69	11	11	10	12	14
Naiset	15–24	9	12	14	22	27
	25–34	9	8	11	14	13
	35–44	9	8	10	14	16
	45–69	22	14	16	16	18

¹Raittiiksi on määritelty henkilö, joka ei ole nauttinut alkoholia kyselyä edeltäneiden 12 kuukauden aikana (vuosina 2006–2014, vuosina 1998 ja 2002 henkilö joka juo harvemmin kuin kerran vuodessa)

b) Useammin kuin kerran viikossa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	18	25	25	24	24
	Miehet	25	32	33	30	31
	Naiset	11	17	17	19	17
Ikä	15–24	8	14	11	7	9
	25–34	19	23	21	22	19
	35–44	21	30	27	30	29
	45–69	20	27	30	29	28
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	11	21	15	8	13
	25–34	30	31	34	31	26
	35–44	26	36	35	40	39
	45–69	28	35	39	34	35
Naiset	15–24	6	6	7	7	6
	25–34	7	15	9	12	12
	35–44	17	25	21	19	18
	45–69	12	19	21	25	22

c) Vähintään 6 annosta (miehet) tai 4 annosta (naiset) kerralla ainakin kerran kuukaudessa juovien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	34	35	39	36	37
	Miehet	48	49	47	43	44
	Naiset ²	21	21	31	30	29
Ikä	15–24	44	49	46	40	42
	25–34	41	41	39	40	37
	35–44	34	35	38	34	32
	45–69	27	28	37	34	36
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	56	58	51	42	43
	25–34	57	59	49	49	47
	35–44	45	51	51	43	43
	45–69	41	41	44	40	43
Naiset ²	15–24	33	39	41	39	42
	25–34	23	23	30	30	26
	35–44	24	19	27	25	21
	45–69	12	15	30	28	29

²Myös naisilla vähintään 6 annosta vuosina 1998 ja 2002

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 18. Vähintään kahta eri ainetta samanaikaisesti käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi			b) Vuosiprevalenssi		
		2014			2014
Sukupuoli	Kaikki	14	Sukupuoli	Kaikki	5
	Miehet	18		Miehet	7
	Naiset	10		Naiset	4
Ikä	15–24	18	Ikä	15–24	11
	25–34	27		25–34	10
	35–44	17		35–44	4
	45–69	7		45–69	2
Sukupuoli & ikä			Sukupuoli & ikä		
Miehet	15–24	19	Miehet	15–24	13
	25–34	34		25–34	16
	35–44	24		35–44	4
	45–69	10		45–69	3
Naiset	15–24	17	Naiset	15–24	10
	25–34	19		25–34	4
	35–44	11		35–44	3
	45–69	5		45–69	1

c) Eri ainekombinaatioiden vuosiprevalenssit

		Huumeita ja alkoholia		Huumeita ja lääkkeitä		Lääkkeitä ja alkoholia		Kannabista ja alkoholia	
		2010	2014	2010	2014	2010	2014	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	3	4	0	0	1	2	3	4
	Miehet	4	5	1	1	2	3	4	5
	Naiset	2	2	0	0	1	2	2	2
Ikä	15–24	10	10	1	1	3	3	9	10
	25–34	9	9	1	1	2	4	9	8
	35–44	1	2	0	0	1	1	1	2
	45–69	0	1	0	0	1	2	0	1
Sukupuoli & ikä									
Miehet	15–24	9	11	1	1	2	2	8	11
	25–34	13	14	2	2	3	6	12	14
	35–44	2	3	0	0	0	1	2	3
	45–69	0	1	0	0	2	2	0	1
Naiset	15–24	10	8	1	1	3	3	9	8
	25–34	4	3	1	1	1	2	4	3
	35–44	1	1	0	0	2	2	1	1
	45–69	0	0	0	0	0	1	0	0

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 19. Tupakointi 1998–2014

a) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien, silloin tällöin tupakoivien, lopettaneiden ja ei koskaan polttaneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010	2014
Päivittäin tai lähes päivittäin	24	23	21	17	16
Silloin tällöin	7	9	9	8	8
Lopettanut	24	24	25	28	29
Ei ole koskaan polttanut	45	44	45	48	47

b) Päivittäin tai lähes päivittäin tupakoivien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	24	23	21	17	16
	Miehet	28	27	24	20	19
	Naiset	21	19	19	14	14
Ikä	15–24	28	26	22	19	15
	25–34	31	25	24	18	18
	35–44	26	23	20	15	16
	45–69	19	21	20	16	16
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	26	26	22	19	15
	25–34	37	31	30	20	22
	35–44	30	26	22	19	17
	45–69	23	26	23	20	19
Naiset	15–24	31	25	23	19	14
	25–34	23	19	19	16	14
	35–44	23	20	17	11	14
	45–69	14	17	18	13	13

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 20. Sähkösavukkeiden käyttö 2014

a) Päivittäin tai lähes päivittäin sähkösavukkeita käyttävien, silloin tällöin sähkösavukkeita käyttävien, lopettaneiden ja ei koskaan sähkösavukkeita käyttäneiden osuus, %

	2014
Päivittäin tai lähes päivittäin	1
Silloin tällöin	1
Lopettanut	1
Kokeillut muutaman kerran	11
Ei ole koskaan käyttänyt	86

b) Päivittäin tai lähes päivittäin sähkösavukkeita käyttävien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		2014
Sukupuoli	Kaikki	1
	Miehet	1
	Naiset	0
Ikä	15–24	1
	25–34	2
	35–44	1
	45–69	0
Sukupuoli & ikä		
	Miehet	
	15–24	2
	25–34	2
	35–44	2
Naiset	45–69	0
	15–24	1
	25–34	1
	35–44	1
	45–69	0

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 21. Nuuskan käyttö 2002–2014

a) Päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttävien, silloin tällöin nuuskaa käyttävien, lopettaneiden ja ei koskaan nuuskaa käyttäneiden osuus, %

	2002	2006	2010	2014
Päivittäin tai lähes päivittäin	1	1	2	1
Silloin tällöin	1	1	2	2
Lopettanut	2	1	2	3
Kokeillut muutaman kerran	13	13	15	15
Ei ole koskaan käyttänyt	83	84	79	79

b) Päivittäin tai lähes päivittäin nuuskaa käyttävien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	1	1	2	1
	Miehet	1	2	3	3
	Naiset	0	0	0	0
Ikä	15–24	1	0	3	3
	25–34	1	3	2	2
	35–44	0	1	2	1
	45–69	0	0	1	1
	Sukupuoli & ikä				
Miehet	15–24	3	0	5	6
	25–34	3	5	4	4
	35–44	1	3	5	3
	45–69	0	1	2	1
Naiset	15–24	0	0	0	0
	25–34	0	0	0	0
	35–44	0	0	0	0
	45–69	0	0	0	0

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 22. Kannabiksen käyttö sosiaalisen taustan mukaan 1992–2014

a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Siviilisääty	Kaikki	6	8	10	12	13	17	19
	Naimaton	11	14	19	20	18	23	23
	Avoliitto	8	10	13	18	19	22	28
	Naimisissa	3	4	4	6	8	11	13
	Eronnut/asumuserossa tai leski	4	7	7	9	10	14	20
Peruskoulutus								
	Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	4	7	8	9	11	13	16
	Ylioppilastutkinto	9	11	13	18	18	23	24
Ammattikoulutus								
	Ammattikoulu	6	8	9	10	14	18	18
	Ammattiopisto, ammattikorkeakoulu, alempi korkeakoulututkinto	6	8	7	11	13	14	19
	Korkeakoulututkinto	10	10	11	14	17	27	24
	Muu koulutus / ei ammattikoulutusta	4	7	11	14	12	14	20
Toimi								
	Työssä	6	8	9	11	14	17	20
	Työtön	8	14	11	13	20	23	32
	Eläkkeellä	2	1	1	1	3	4	6
	Opiskelija	10	13	18	25	16	23	23
	Muu	8	6	14	18	17	22	27

b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit sosiaalisen taustan mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Siviilisääty	Kaikki	1	2	3	3	3	4	6
	Naimaton	4	6	9	8	8	10	12
	Avoliitto	2	1	1	2	4	5	8
	Naimisissa	0	0	0	0	1	1	2
	Eronnut/asumuserossa tai leski	1	1	0	1	3	1	4
Peruskoulutus								
	Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	1	2	2	2	2	4	5
	Ylioppilastutkinto	2	2	3	4	5	5	7
Ammattikoulutus								
	Ammattikoulu	2	2	2	2	4	6	6
	Ammattiopisto, ammattikorkeakoulu, alempi korkeakoulututkinto	1	1	1	1	2	2	5
	Korkeakoulututkinto	2	0	0	1	4	4	5
	Muu koulutus / ei ammattikoulutusta	1	3	4	5	4	5	9
Toimi								
	Työssä	1	1	1	1	3	3	5
	Työtön	2	5	4	4	7	7	13
	Eläkkeellä	1	0	0	0	0	0	1
	Opiskelija	4	7	8	11	8	12	12
	Muu	2	1	3	1	4	7	8

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

c) Sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien jakautumat koko aineistossa, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Siviilisääty	Naimaton	20	24	26	26	26	26	28
	Avoliitto	18	19	18	18	20	21	20
	Naimisissa	52	47	47	46	46	43	42
	Eronnut/asumuserossa tai leski	10	10	10	10	9	10	10
		100	100	100	100	100	100	100
Peruskoulutus	Peruskoulu, keskikoulu tai vähemmän	74	72	70	65	62	57	59
	Ylioppilastutkinto	26	28	30	35	38	43	41
		100	100	100	100	100	100	100
Ammattikoulutus	Ammattikoulu	31	30	29	31	25	22	26
	Ammattiopisto, ammattikorkeakoulu, alempi korkeakoulututkinto	20	20	21	25	35	38	35
	Korkeakoulututkinto	9	12	11	11	12	16	14
	Muu koulutus / ei ammattikoulutusta	40	38	38	34	28	25	25
		100	100	100	100	100	100	100
Toimi	Työssä	62	55	54	61	60	58	54
	Työtön	7	10	9	7	6	6	8
	Eläkkeellä	17	17	16	15	15	16	18
	Opiskelija	8	12	14	14	13	14	16
	Muu	6	6	6	4	6	6	5
		100	100	100	100	100	100	100

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 23. Kannabiksen käyttö asuinalueen mukaan 1992–2014

a) Kannabista käyttäneiden elinikäisprevalenssit asuinalueen mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Asuinpaikka	Kaikki	6	8	10	12	13	17	19
	Pääkaupunkiseutu	13	16	20	23	24	27	32
	Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	6	7	10	15	19	24	24
	50 000 – 100 000 asukkaan kaupunki ¹	6	8	10	11	15	17	17
	Pienempi kaupunki ²	5	6	8	10	9	11	15
	Maaseudun taajama	2	5	6	7	6	10	13
	Muu maaseutu	1	3	2	3	6	6	7
Alue ³	Pääkaupunkiseutu	13	16	20	22	24	27	32
	Muu Etelä-Suomi	5	7	9	11	12	16	18
	Länsi-Suomi	3	4	5	8	9	10	16
	Itä-Suomi	3	5	4	8	7	13	9
	Pohjois-Suomi	2	4	6	7	10	15	14

b) Kannabista käyttäneiden vuosiprevalenssit asuinalueen mukaan, %

		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Asuinpaikka	Kaikki	1	2	3	3	3	4	6
	Pääkaupunkiseutu	3	5	5	5	7	7	11
	Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	1	2	3	4	5	6	7
	50 000 – 100 000 asukkaan kaupunki ¹	2	2	2	3	4	5	5
	Pienempi kaupunki ²	2	1	3	2	2	3	5
	Maaseudun taajama	0	1	1	2	1	2	4
	Muu maaseutu	0	0	0	0	2	0	2
Alue ³	Pääkaupunkiseutu	3	5	5	5	7	7	11
	Muu Etelä-Suomi	1	2	2	3	3	4	6
	Länsi-Suomi	0	1	1	0	3	3	4
	Itä-Suomi	2	1	1	3	1	3	3
	Pohjois-Suomi	0	0	2	1	2	3	5

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

c) Asuinpaikkaa kuvaavien muuttujien jakaumat koko aineistossa, %

Asuinpaikka	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Pääkaupunkiseutu	19	19	20	20	20	21	22
Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki	11	11	11	13	12	15	17
50 000 – 100 000 asukkaan kaupunki ¹	25	25	12	13	15	18	15
Pienempi kaupunki ²	12	12	25	24	25	23	22
Maaseudun taajama	20	20	19	18	16	15	15
Muu maaseutu	14	14	12	12	11	9	9
	100	100	100	100	100	100	100
Alue ³							
Pääkaupunkiseutu	19	19	20	20	20	21	22
Muu Etelä-Suomi	44	43	43	43	43	43	42
Länsi-Suomi	13	14	13	13	13	13	13
Itä-Suomi	12	11	11	11	11	11	11
Pohjois-Suomi	12	12	13	12	12	12	13
	100	100	100	100	100	100	100

¹Vuoden 1992 ja 1996 kyselyissä: 20 000 – 100 000 asukkaan kaupunki

²Vuoden 1992 ja 1996 kyselyissä: alle 20 000 asukkaan kaupunki

Vuosina 1992 ja 1996 asuinpaikan vastausvaihtoehdot:

1) Helsingissä, 2) muussa yli 100 000 asukkaan kaupungissa, 3) 20 000 – 100 000 asukkaan kaupungissa

Vuosina 1992 ja 1996 pääkaupunkiseudulla asuvat on täydennetty rekisteritiedoilla

Vuosina 1998, 2002 ja 2006 on annettu vaihtoehdot:

1) pääkaupunkiseudulla, 2) muussa yli 100 000 asukkaan kaupungissa, 3) 50 000 – 100 000 asukkaan kaupungissa

Vuosina 1998, 2002, 2006 ja 2010 on ensisijaisesti käytetty vastaajan omaa ilmoitusta asuinpaikasta.

Jos tämä puuttuu, asuinpaikkatieto on täydennetty rekisteritiedolla

³Aluejako perustuu vuoden 1996 läänimäärittelyyn. Suluissa vastaavat maakunnat:

Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen)

Muu Etelä-Suomi: Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Kymen ja Ahvenanmaan lääni (Uusimaa (pois lukien pääkaupunkiseutu), Itä-Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Ahvenanmaa)

Länsi-Suomi: Keski-Suomen ja Vaasan lääni (Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa)

Itä-Suomi: Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan läänit (Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala)

Pohjois-Suomi: Oulun ja Lapin läänit (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi)

Ahvenanmaa ei ole kuulunut kyselyn piiriin vuodesta 2002 lähtien

Puuttavat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 24. Kannabiksen käytön insidenssi sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	0,6	0,5	0,6	0,9	1,0
	Miehet	0,8	0,5	0,7	1,2	1,3
	Naiset	0,4	0,5	0,5	0,7	0,8
Ikä	15–24	3,4	2,5	2,7	4,4	5,0
	25–34	0	0,4	0,5	1,2	0,7
	35–44	0	0	0	0	0,1
	45–69	0	0	0,1	0	0,1
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	4,7	1,8	3,6	5,4	6,1
	25–34	0	0,7	0,4	1,5	0,6
	35–44	0	0	0	0	0,3
	45–69	0	0	0	0	0,2
Naiset	15–24	2,1	3,1	1,7	3,3	4,0
	25–34	0	0	0,7	0,7	0,7
	35–44	0	0	0	0	0
	45–69	0	0	0,1	0	0

TAULUKKO 25. Kannabiksen käytön jatkuvuuskerroin sukupuolen ja iän mukaan, %

		1998	2002	2006	2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	20	18	21	19	25
	Miehet	18	20	26	20	28
	Naiset	22	15	15	18	20
Ikä	15–24	35	32	34	34	43
	25–34	17	15	25	26	29
	35–44	5*	5*	14	4	18
	45–69	5*	4	7	3	10
Sukupuoli & ikä						
Miehet	15–24	30*	35	36	30*	46
	25–34	18	17	32	32	40
	35–44	6*	5*	17	4	20
	45–69	7*	7*	12	5*	8
Naiset	15–24	40*	29	31	38*	39
	25–34	11*	13*	14	17	13
	35–44	4*	5*	11	6*	14
	45–69	0*	0*	0	0*	14

*Vastaajien lukumäärä <40

TAULUKKO 26. Kannabiksen¹ käytön aloitusikä

a) Kaikki

	1998	2002	2006	2010	2014
keskiarvo	19,17	19,61	19,69	20,38	20,06
keskihajonta	4,58	4,86	4,79	5,29	5,54
lukumäärä ²	194	344	416	352	701
P10 ³	15	15	15	15	15
P25 ⁴	16	16	17	17	17
P50 mediaani	18	18	18	19	19
p75 ⁵	21	22	21	23	22
P90 ⁶	25	25	26	26	26

Aloitusikä⁷

	Prosenttijakauma					Kumulatiiviset prosentit				
	1998	2002	2006	2010	2014	1998	2002	2006	2010	2014
alle 15-v.	7	6	4	4	5	7	6	4	4	5
15–17	36	33	33	29	30	44	39	37	33	35
18–20	31	33	36	32	35	74	71	72	64	70
21–24	15	15	14	20	15	89	86	86	84	85
25–34	9	11	13	14	12	98	97	99	98	97
35+	2	3	1	2	3	100	100	100	100	100

b) Miehet

	1998	2002	2006	2010	2014
keskiarvo	19,23	19,96	19,89	20,72	20,49
keskihajonta	4,48	5,02	4,63	6,11	5,93
lukumäärä ²	111	174	203	179	387
P10 ³	16	15	16	16	15
P25 ⁴	17	17	17	17	17
P50 mediaani	18	19	18	19	19
p75 ⁵	20	23	21	23	23
P90 ⁶	24	25	26	28	27

Aloitusikä⁷

	Prosenttijakauma					Kumulatiiviset prosentit				
	1998	2002	2006	2010	2014	1998	2002	2006	2010	2014
alle 15-v.	6	4	2	2	5	6	4	2	2	5
15–17	33	31	31	30	27	39	35	33	32	32
18–20	37	33	37	32	34	75	68	70	64	66
21–24	16	16	15	19	16	91	83	84	82	82
25–34	7	15	14	15	15	98	98	99	97	97
35+	2	2	1	3	3	100	100	100	100	100

c) Naiset

	1998	2002	2006	2010	2014
keskiarvo	19,07	19,17	19,44	19,88	19,35
keskihajonta	4,73	4,67	4,94	4,27	4,97
lukumäärä ²	83	170	213	173	314
P10 ³	14	15	15	15	15
P25 ⁴	16	16	16	17	16
P50 mediaani	17	18	18	19	18
p75 ⁵	21	20	20	22	20
P90 ⁶	26	23	26	26	24

Aloitusikä⁷

	Prosenttijakauma					Kumulatiiviset prosentit				
	1998	2002	2006	2010	2014	1998	2002	2006	2010	2014
alle 15-v.	11	9	7	7	6	11	9	7	7	6
15–17	41	35	35	27	35	52	43	41	34	41
18–20	21	32	34	31	37	73	76	76	65	78
21–24	13	14	13	21	13	86	90	88	86	90
25–34	13	6	10	13	7	99	96	99	99	98
35+	1	4	1	1	2	100	100	100	100	100

¹Vuosina 2010–2014 kysyttiin erikseen hasiksen ja marihuanan aloitusikää, joista valittiin varhaisempi

²Kannabista käyttäneiden vastaajien painottamaton lukumäärä (keskiarvot ja hajonnat laskettu painokertoimia käyttäen)

³1. desili = luku, jota pienempiä arvoja aineistossa on 10 %

⁴Alakvartiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa on 25 %

⁵Yläkvartiili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa 75 %

⁶9. desili = luku, jota pienempiä arvoja on aineistossa 90 %

⁷Aloitusikä = ikä, jolloin kokeillut kannabista ensi kerran

Puuttuvat vastaukset katsotaan ei-käyttäjiksi

TAULUKKO 27. Kannabista käyttäneiden osuus syntymäkohortin ja sukupuolen mukaan, %

a) Elinikäisprevalenssi

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	6	8	10	12	13	17	19
Syntymävuosi							
1923–1934	0	0	0	0			
1935–1944	2	1	1	1	1	1	
1945–1954	4	5	6	5	5	4	4
1955–1964	10	11	8	11	12	10	13
1965–1974	12	16	20	15	17	20	16
1975–1984		14	18	29	27	35	33
1985–1994				11	15	24	39
1995–1999							12
Miehet							
1923–1934	0	1	0	0*			
1935–1944	3	2	2	0	1	2	
1945–1954	5	9	9	7	8	3	7
1955–1964	11	15	7	10	13	13	17
1965–1974	17	20	30	17	21	28	23
1975–1984		14	19	33	32	42	39
1985–1994				9	15	26	45
1995–1999							12
Naiset							
1923–1934	0	0	0	0*			
1935–1944	0	0	1	1	1	0	
1945–1954	3	2	3	3	3	5	2
1955–1964	8	7	9	13	11	7	9
1965–1974	8	12	9	12	14	12	10
1975–1984		14	17	24	22	27	28
1985–1994				13	14	23	32
1995–1999							11

b) Vuosiprevalenssi

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	1	2	3	3	3	4	6
Syntymävuosi							
1923–1934	0	0	0	0			
1935–1944	0	0	0	0	0	0	
1945–1954	0	0	0	0	0	0	1
1955–1964	2	1	0	1	1	0	2
1965–1974	5	4	4	2	3	1	2
1975–1984	0	10	10	10	8	9	8
1985–1994				7	9	13	18
1995–1999							10
Miehet							
1923–1934	0	0	0	0*			
1935–1944	1	0	0	0	0	0	
1945–1954	0	0	1	1	1	0	1
1955–1964	1	1	1	1	2	1	2
1965–1974	8	5	5	3	5	2	3
1975–1984		10	11	12	11	13	13
1985–1994				6	10	14	23
1995–1999							10
Naiset							
1923–1934	0	0	0	0*			
1935–1944	0	0	0	0	1	0	
1945–1954	0	0	0	0	0	0	0
1955–1964	2	1	0	1	0	0	2
1965–1974	2	2	3	0	2	1	0
1975–1984		10	9	9	5	5	4
1985–1994				9	7	12	12
1995–1999							9

*Vastanneiden lukumäärä <40

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 28. Kannabiksen kotikasvatus 2010–2014

a) Henkilökohtaisesti kannabiksen kasvattajan tuntevien osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	10	11
	Miehet	11	13
	Naiset	9	9
Ikä	15–24	16	17
	25–34	21	23
	35–44	10	13
	45–69	4	4
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	15	18
	25–34	25	30
	35–44	13	14
	45–69	3	5
Naiset	15–24	17	17
	25–34	18	15
	35–44	7	12
	45–69	4	4

b) Itse kannabista kasvattaneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

		2010	2014
Sukupuoli	Kaikki	1	2
	Miehet	2	3
	Naiset	1	1
Ikä	15–24	2	2
	25–34	4	4
	35–44	1	2
	45–69	0	1
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	3	4
	25–34	7	6
	35–44	2	3
	45–69	0	1
Naiset	15–24	0	0
	25–34	1	1
	35–44	0	1
	45–69	0	0

c) Kannabiksen kasvattamisen aloitusikä

	2010	2014
keskiarvo	23,56	23,01
keskihajonta	7,62	6,0
lukumäärä	29	52
P10 ¹	18	17
P25 ²	18	19
P50 mediaani	21	21
P75 ³	25	27
P90 ⁴	29	30

¹1. desiili = luku, jota pienempi arvoja aineistossa on 10 %

²Alakvartiili = luku, jota pienempi arvoja on aineistossa on 25 %

³Yläkvartiili = luku, jota pienempi arvoja on aineistossa 75 %

⁴9. desiili = luku, jota pienempi arvoja on aineistossa 90 %

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 29. Alkoholin, huumeiden ja rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat 2010–2014, %

	2010	2014
Alkoholin käytöstä	9	10
Huumeiden käytöstä	1	1
Rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä	2	3
Eri aineiden samanaikaisesta käytöstä	..	1

a) Alkoholin käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

	2010	2014
Kaikki	9	10
Miehet	12	13
Naiset	5	6
15–24	7	6
25–34	10	12
35–44	9	10
45–69	9	10

b) Huumeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

	2010	2014
Kaikki	1	1
Miehet	2	2
Naiset	1	1
15–24	2	2
25–34	2	3
35–44	2	1
45–69	0	0

c) Rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstä aiheutuneet terveysongelmat

	2010	2014
Kaikki	2	3
Miehet	2	3
Naiset	2	4
15–24	0	1
25–34	2	4
35–44	2	4
45–69	2	4

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 30. Alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi hoidossa olleet 2006–2014, %

		2006	2010	2014
Kaikki	Kaikki	2	2	2
	Miehet	4	3	4
	Naiset	1	1	1
	15–24	0	0	0
	25–34	2	2	3
	35–44	1	2	2
	45–69	4	2	3
	Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	0	1	1
	25–34	2	2	3
	35–44	3	3	4
	45–69	6	4	6
Naiset	15–24	0	0	0
	25–34	1	1	2
	35–44	0	1	1
	45–69	1	1	1

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 31. Mieliänteet huumeongelmasta 1996–2014, %

Ovatko huumeet mielestäsi suuri ongelma...

a) maassamme?

	1996	1998	2002	2006 ¹	2010	2014
Ei lainkaan ongelma	1	0	1	1	1	2
Vähäinen ongelma	12	10	6	13	17	21
Kohtalainen ongelma	58	55	51	55	54	52
Suuri ongelma	29	35	43	31	28	24

Niiden osuus, joiden mielestä huumeet ovat korkeintaan vähäinen ongelma, %

	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	13	10	6	14	18	24
Miehet	18	14	9	18	23	30
Naiset	8	7	4	10	13	17
15–24 ²	22	19	14	31	41	52
25–34	18	13	8	21	27	34
35–44	11	7	4	9	18	22
45–69	9	7	4	6	7	11

b) asuinalueellasi?

	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan ongelma	48	32	15	22	20	24
Vähäinen ongelma	29	41	37	39	41	43
Kohtalainen ongelma	18	22	38	31	32	27
Suuri ongelma	4	4	11	8	7	6

Niiden osuus, joiden mielestä huumeet ovat korkeintaan vähäinen ongelma, %

	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	78	73	51	60	61	67
Miehet	83	79	55	66	66	73
Naiset	72	68	48	55	57	61
15–24 ²	76	74	54	71	73	78
25–34	75	70	47	65	64	73
35–44	76	73	54	60	65	66
45–69	80	74	51	54	54	61

¹Vuoden 2006 kyselyssä melko paljon puuttuvia vastauksia, 3 % kysymyksessä "Ongelmia maassamme?" ja 7 % kysymyksessä "Ongelmia asuinalueellasi?"

²16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 32. Pelkää joutuvansa väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi 1992–2014, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kyllä	22	29	37	40	37	28	28
Ei	44	37	32	30	29	43	43
Ei tiedä	35	33	31	31	34	29	29

Väkivallan kohteeksi joutumista pelkäävien osuus, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	22	29	37	40	37	28	28
Miehet	20	24	32	34	30	21	21
Naiset	23	35	42	45	45	35	36
15–24 ¹	17	22	25	26	22	19	17
25–34	22	39	43	45	40	34	30
35–44	25	33	46	47	49	31	33
45–69	21	27	35	40	37	28	30

¹18–24 v. vuonna 1992, 16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 33. Kummasta aiheutuu yhteiskunnalle enemmän ongelmia Suomessa, alkoholista vai huumeista? 1992–2014, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Alkoholista selvästi enemmän	38	34	32	24	34	43	39
Alkoholista hieman enemmän	19	22	22	19	17	22	21
Molemmista yhtä paljon	29	26	23	25	31	24	25
Huumeista hieman enemmän	7	9	11	13	6	6	7
Huumeista selvästi enemmän	8	9	12	19	12	6	8

Huumeista hieman tai selvästi enemmän vastanneiden osuus, %

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	15	18	23	32	18	11	15
Miehet	14	17	24	32	20	13	16
Naiset	16	19	22	32	16	10	14
15–24 ¹	14	22	21	35	17	9	8
25–34	14	15	21	27	14	8	12
35–44	14	14	21	32	18	11	15
45–69	16	20	26	33	20	14	19

¹18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 34. Mielenpaineet eri päihteiden aiheuttamista riskeistä 1996–2014, %

Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

a) Polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	10	1	1	1	1	1
Vähäinen riski	19	10	7	8	6	6
Kohtalainen riski	41	40	36	34	29	28
Suuri riski	30	49	56	58	64	65

	Riski korkeintaan vähäinen, %					
Kaikki	29	11	8	9	7	7
Miehet	34	13	10	11	8	8
Naiset	25	9	6	7	6	5
15–24 ²	40	15	10	11	9	8
25–34	35	11	10	9	8	8
35–44	27	10	7	9	6	5
45–69	24	9	7	8	7	6

b) Juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	3	3	2	2	1	1
Vähäinen riski	26	21	23	17	17	14
Kohtalainen riski	51	53	48	49	46	46
Suuri riski	19	23	27	32	36	39

	Riski korkeintaan vähäinen, %					
Kaikki	30	24	25	19	18	15
Miehet	39	32	34	26	26	23
Naiset	20	15	16	11	9	8
15–24 ²	42	35	38	29	24	21
25–34	37	31	30	21	24	20
35–44	29	22	25	20	19	16
45–69	22	16	19	14	13	12

c) Kokeilevat kannabista kerran tai kaksi

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	6	8	8	10	13	16
Vähäinen riski	20	21	26	27	30	34
Kohtalainen riski	33	31	27	29	29	25
Suuri riski	41	40	39	34	29	25

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	26	29	34	37	42	50
Miehet	31	36	40	43	50	61
Naiset	22	23	28	30	35	40
15–24 ²	45	42	53	50	56	63
25–34	35	38	48	56	65	71
35–44	25	27	33	40	47	54
45–69	16	21	21	23	27	37

d) Polttavat kannabista säännöllisesti

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	0	1	1	1	1	2
Vähäinen riski	3	4	4	5	8	11
Kohtalainen riski	19	16	19	21	23	25
Suuri riski	78	80	76	74	69	62

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	4	4	5	5	9	13
Miehet	5	5	7	7	13	19
Naiset	2	3	3	3	5	7
15–24 ²	8	8	11	10	15	22
25–34	6	7	7	10	19	26
35–44	3	2	1	4	9	12
45–69	1	2	3	2	3	6

e) Kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi

	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	1	2	3	3
Vähäinen riski	10	12	13	16
Kohtalainen riski	29	32	34	33
Suuri riski	59	55	51	49

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	11	13	15	19
Miehet	14	16	19	24
Naiset	9	11	11	14
15–24	20	21	23	28
25–34	12	21	24	28
35–44	10	12	14	20
45–69	8	9	9	11

f) Käyttävät ekstaasia säännöllisesti

	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	0	0	0	0
Vähäinen riski	0	1	1	1
Kohtalainen riski	6	7	8	10
Suuri riski	93	93	91	89

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	1	1	1	2
Miehet	1	1	1	3
Naiset	1	0	0	0
15–24	2	2	1	2
25–34	0	1	1	3
35–44	1	1	0	2
45–69	0	0	1	1

g) Kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi

	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	1	1	2	2
Vähäinen riski	7	8	8	11
Kohtalainen riski	25	27	30	28
Suuri riski	67	64	60	59

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	8	9	11	13
Miehet	10	11	13	17
Naiset	6	7	9	8
15–24	14	14	15	17
25–34	9	13	17	17
35–44	8	8	11	14
45–69	6	7	6	9

h) Käyttävät amfetamiinia säännöllisesti

	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	0	0	0	0
Vähäinen riski	0	0	0	1
Kohtalainen riski	3	3	4	5
Suuri riski	97	97	96	94

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	1	0	0	1
Miehet	0	1	0	1
Naiset	1	0	0	0
15–24	1	1	1	1
25–34	0	0	0	1
35–44	1	2	0	1
45–69	0	0	0	1

i) Kokeilevat heroiniä kerran tai kaksi

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	1	1	1	0	1	1
Vähäinen riski	6	6	3	4	4	5
Kohtalainen riski	26	20	17	18	19	20
Suuri riski	67	73	79	78	76	74

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	7	7	4	5	5	6
Miehet	8	8	5	5	6	7
Naiset	6	6	3	4	4	4
15–24 ²	9	8	6	8	8	11
25–34	8	6	3	4	5	6
35–44	7	5	5	4	4	4
45–69	6	8	3	4	4	4

j) Käyttävät heroiniä säännöllisesti

	1996 ¹	1998	2002	2006	2010	2014
Ei riskiä	0	0	0	0	0	0
Vähäinen riski	0	0	0	0	0	0
Kohtalainen riski	3	1	1	1	1	2
Suuri riski	96	99	99	98	99	98

Riski korkeintaan vähäinen, %

Kaikki	1	0	0	0	0	1
Miehet	1	0	0	0	0	1
Naiset	0	0	0	0	0	0
15–24 ²	0	1	0	1	0	1
25–34	0	1	0	0	0	0
35–44	1	1	1	0	1	1
45–69	1	0	0	0	0	1

¹Kysymysteksti oli hieman erilainen 1996 lomakkeella kuin muina vuosina. 1996 kysyttiin: "Kuinka suureksi arvioitte ihmisten riskin vahingoittaa itseään fyysisesti ja/tai muilla tavoin, kun he tekevät seuraavia asioita?", kun taas muulloin kysymys on muotoiltu: "Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?"

²16–24 v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 35. Mielenpiteet huumeiden kohtuuskäytöstä 1992–2014, %

Huumeita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Täysin samaa mieltä ¹	2	2	3	2	3	5	7
Jokseenkin samaa mieltä	5	5	7	7	7	10	10
Vaikea sanoa	20	14	14	12	12	10	11
Hiukan eri mieltä ²	15	15	18	17	13	15	18
Täysin eri mieltä	58	63	58	62	66	59	55

Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus %							
	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	7	7	9	9	10	15	17
Miehet	9	10	11	11	13	20	22
Naiset	4	5	7	7	7	9	11
15–24 ³	15	16	19	18	21	26	29
25–34	11	10	18	13	16	29	31
35–44	6	8	7	8	8	14	17
45–69	3	3	3	5	5	6	7
Miehet							
15–24	21	17	18	21	26	30	34
25–34	13	17	26	18	23	39	41
35–44	8	11	8	9	10	21	24
45–69	4	5	4	5	7	8	10
Naiset							
15–24	9	14	20	16	16	22	24
25–34	7	2	8	7	10	18	21
35–44	4	5	6	6	6	7	10
45–69	2	2	2	4	2	3	3

¹Vuosina 1992 ja 1996 "Ehdottomasti samaa mieltä"²Vuonna 2010 "Jokseenkin eri mieltä"³18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 36. Mielenpito erilaisten huumaavien aineiden hankinnan ja käytön rangaistavuudesta

Mitkä seuraavista ovat mielestäsi tekoja, joista tulisi antaa rangaistus?

		Niiden osuus, joiden mielestä tulisi rangaista, %						
		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki								
Kannabiksen polttaminen ¹		74	74	68	69	70	69	58
Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö		46	53	54	52	57	58	57
Lääkkeiden ostaminen katukaupasta		79	82	80	83	84	84	84
Kannabiskasvien kasvattaminen		90	89	85	85	84	81	76
Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen		50	51	47	47	52	47	49
Heroiinin käyttö vierotusoireiden lievittämiseen		67	71	62	72	78	74	73
Kokaiinin lähettäminen postitse		97	98	98	98	98	97	97
a) Kannabiksen polttaminen ¹								
		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki		74	74	68	69	70	69	58
Miehet		73	72	67	68	68	67	52
Naiset		75	75	69	70	73	72	65
15–24 ²		70	67	58	56	64	65	52
25–34		71	72	66	68	63	53	39
35–44		73	73	73	75	72	67	54
45–69		77	77	72	72	75	79	69
b) Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö								
		1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki		46	53	54	52	57	58	57
Miehet		45	53	55	52	58	60	57
Naiset		48	53	53	52	57	56	57
15–24 ²		43	48	50	50	55	59	59
25–34		41	54	54	52	53	53	54
35–44		44	50	55	53	60	56	57
45–69		51	57	56	52	59	61	57

c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	79	82	80	83	84	84	84
Miehet	77	80	78	81	84	82	81
Naiset	81	85	83	85	85	87	87
15–24 ²	84	81	78	80	77	81	80
25–34	80	83	82	86	86	83	83
35–44	76	82	83	84	87	85	85
45–69	78	83	80	83	86	85	86

d) Kannabiskasvien kasvattaminen

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	90	89	85	85	84	81	76
Miehet	89	86	82	82	81	75	68
Naiset	92	91	88	89	88	87	84
15–24 ²	85	79	74	70	70	68	69
25–34	87	84	78	81	75	65	60
35–44	93	90	92	90	86	79	71
45–69	92	94	90	91	93	92	86

e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienten poimiminen

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	50	51	47	47	52	47	49
Miehet	43	46	42	42	48	42	44
Naiset	56	57	52	52	56	52	55
15–24 ²	38	40	32	33	45	41	47
25–34	43	48	40	43	42	37	40
35–44	49	46	51	52	55	42	50
45–69	57	59	55	52	57	55	53

f) Heroiinin käyttö vierotusoireiden lievittämiseen

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	67	71	62	72	78	74	73
Miehet	64	70	62	70	77	73	70
Naiset	70	72	62	74	79	75	76
15–24 ²	62	70	61	74	74	74	72
25–34	64	72	63	75	79	76	75
35–44	68	68	62	66	81	75	77
45–69	69	73	62	73	78	73	70

g) Kokaiinin lähettäminen postitse

	1992	1996	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	97	98	98	98	98	97	97
Miehet	96	97	97	97	98	97	95
Naiset	97	98	98	99	98	98	98
15–24 ²	95	96	97	96	96	95	95
25–34	97	97	97	98	98	96	95
35–44	98	99	98	99	99	97	97
45–69	97	98	98	98	99	99	98

¹Hasiksen polttaminen' ennen vuotta 2014²18–24-v. vuonna 1992, 16–24-v. vuonna 1996

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 37. Kannabista pitäisi voida hankkia laillisesti 1998–2014, %

	1998	2002	2006	2010	2014
Kyllä ¹	11	11	10	10	15
Vain lääkekäyttöön	40	51
Ei	89	90	90	49	34

	Kyllä-vastanneiden osuus, %				
Kaikki	11	11	10	10	15
Miehet	13	14	14	15	22
Naiset	8	7	6	6	7
15–24	21	24	16	17	24
25–34	16	14	17	23	29
35–44	6	8	10	12	16
45–69	6	5	5	3	6

	Vain lääkekäyttöön -vastanneiden osuus, %				
Kaikki	40	51
Miehet	43	49
Naiset	38	53
15–24	44	48
25–34	44	49
35–44	46	53
45–69	35	52

¹Vuosina 2010 ja 2014 kysymys oli muotoiltu hieman eri tavalla: "Pitäisikö mielestäsi kannabista voida hankkia laillisesti?". Vastausvaihtoehdot olivat: "Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen", "Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön", "Ei mihinkään tarkoitukseen". Aikaisemmissa kyselyissä vastausvaihtoehdot olivat vain "Kyllä" tai "Ei".

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 38. Marihuanan ja hasiksen käyttö tulisi olla sallittua 2010–2014, %

	2010	2014
Täysin samaa mieltä	6	7
Jokseenkin samaa mieltä	7	10
Vaikea sanoa	9	10
Hiukan eri mieltä	11	12
Täysin eri mieltä	67	61

Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus, %

		2010	2014
Kaikki		13	18
	Miehet	18	25
	Naiset	9	10
	15–24	21	28
	25–34	27	36
	35–44	15	19
	45–69	5	7
Sukupuoli & ikä			
Miehet	15–24	20	36
	25–34	38	48
	35–44	23	29
	45–69	7	11
Naiset	15–24	22	20
	25–34	14	22
	35–44	7	8
	45–69	3	4

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 39. Eri tahojen tärkeys huumeita koskevan tiedon saannin kannalta 1998–2014, %

a) Sosiaali- ja terveysviranomaiset

	1998 ¹	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	34	30	26	27	31
Jossain määrin tärkeä	46	49	49	50	46
Hyvin tärkeä	20	21	25	23	23

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	1998 ¹	2002	2006	2010	2014
Kaikki	20	21	25	23	23
Miehet	17	15	20	18	19
Naiset	24	27	30	28	28
15–24	15	10	11	12	15
25–34	19	17	18	12	15
35–44	21	23	26	23	21
45–69	24	27	32	32	30

¹Vuonna 1998 kysyttiin erikseen sosiaaliviranomaisten huumeinformaatiosta. Tässä käytetty terveysviranomaisilta saatua tietoa.

b) Poliisi- ja oikeuslaitos

	1998	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	40	30	30	30	35
Jossain määrin tärkeä	40	48	47	48	45
Hyvin tärkeä	20	22	23	22	20

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	20	22	23	22	20
Miehet	18	19	20	18	17
Naiset	22	25	26	26	23
15–24	16	14	12	17	15
25–34	23	18	16	14	15
35–44	21	26	26	20	20
45–69	21	26	29	28	25

c) Koulujen huumevalistus

	1998	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	27	22	18	19	22
Jossain määrin tärkeä	34	36	33	39	36
Hyvin tärkeä	38	43	50	42	42

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	38	43	50	42	42
Miehet	31	38	46	36	38
Naiset	45	47	54	48	46
15–24	53	47	53	52	47
25–34	39	40	50	39	39
35–44	39	46	49	38	43
45–69	29	40	48	41	41

d) Järjestöjen huumevalistus

	1998	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	40	26	27	31	35
Jossain määrin tärkeä	38	46	43	43	44
Hyvin tärkeä	22	28	30	26	21

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	22	28	30	26	21
Miehet	18	23	25	21	18
Naiset	26	33	34	30	23
15–24	24	16	16	17	13
25–34	19	27	24	19	15
35–44	24	32	31	24	20
45–69	21	32	38	33	26

e) Lehdistö, TV, radio

	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	6	7	8	12
Jossain määrin tärkeä	34	38	42	44
Hyvin tärkeä	61	55	50	44

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	2002	2006	2010	2014
Kaikki	61	55	50	44
Miehet	55	50	44	40
Naiset	66	60	55	49
15–24	39	35	31	27
25–34	59	47	39	32
35–44	66	60	46	46
45–69	68	63	62	55

f) Internet

	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	62	43	31	24
Jossain määrin tärkeä	24	34	42	43
Hyvin tärkeä	13	23	27	34

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	2002	2006	2010	2014
Kaikki	13	23	27	34
Miehet	11	21	26	33
Naiset	15	24	28	34
15–24	10	22	32	41
25–34	10	21	34	39
35–44	13	19	20	38
45–69	16	26	25	27

g) Ystävät ja tuttavat

	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	28	28	29	28
Jossain määrin tärkeä	46	45	47	46
Hyvin tärkeä	26	26	24	26

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	2002	2006	2010	2014
Kaikki	26	26	24	26
Miehet	24	25	21	25
Naiset	28	27	27	27
15–24	38	31	31	30
25–34	29	28	33	34
35–44	22	23	20	25
45–69	21	25	19	22

h) Huumeidenkäyttäjät

	1998	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	62	60	56	59	60
Jossain määrin tärkeä	23	23	24	26	26
Hyvin tärkeä	15	17	20	16	13

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	1998	2002	2006	2010	2014
Kaikki	15	17	20	16	13
Miehet	13	14	18	13	13
Naiset	17	20	21	18	13
15–24	22	22	17	13	11
25–34	17	18	21	19	18
35–44	13	14	17	11	12
45–69	11	15	21	17	12

i) Koti

	2002	2006	2010	2014
Ei lainkaan tärkeä	36	32	38	37
Jossain määrin tärkeä	31	31	33	33
Hyvin tärkeä	33	37	30	30

Hyvin tärkeänä pitäneiden osuus, %

	2002	2006	2010	2014
Kaikki	33	37	30	30
Miehet	32	35	29	28
Naiset	34	39	31	32
15–24	29	30	28	24
25–34	30	32	27	27
35–44	34	36	25	28
45–69	36	43	33	35

Puuttuvat vastaukset eivät ole mukana tässä tarkastelussa

TAULUKKO 40. Huumeita käyttäneiden osuus sukupuolen ja iän mukaan, %

Katoon kohdistetut puhelinhaastattelut (N = 135)

a) Elinikäisprevalenssi		2014	
		n	%
Sukupuoli	Kaikki	25	19
	Miehet	15	21
	Naiset	10	16
Ikä	15–24	7	20
	25–34	6	17
	35–44	3	13
	45–69	9	23
b) Vuosiprevalenssi			
	Kaikki	5	4
c) Kuukausiprevalenssi			
	Kaikki	2	1

www.tilastokeskus.fi/tup/thl

Tunnus

Salasana

Osallistu Päihdekyselyyn

Lähetimme äskettäin kirjeen, jossa pyysimme sinua osallistumaan kyselyyn. Mikäli olet jo vastannut siihen, kiitos vastauksestasi. **Jos et ole vielä ehtinyt vastata, siihen on edelleen hyvä tilaisuus.**

Olemme kiinnostuneita tupakkaan, alkoholiin ja huumeisiin liittyvistä kokemuksistasi ja mielipiteistäsi. Haluamme, että kaikenikäiset ja eri puolilla maata asuvat suomalaiset tulevat kuulluiksi tutkimuksessa. **Vastauksesi on hyvin tärkeä riippumatta siitä, oletko itse käyttänyt alkoholia tai huumeita.**

Vastaamalla osallistut kolmen Apple iPad -taulutietokoneen arvontaan.

Voit valita, vastaatko paperilla vai internetissä

Jos vastaat täyttämällä tämän paperilomakkeen, palauta se 10.10.2014 mennessä oheisessa valmiiksi maksetussa kuoressa Tilastokeskukseen.

Jos vastaat internetissä, linkki lomakkeelle sekä henkilökohtaiset tunnuksesi löytyvät tämän sivun oikeasta yläkulmasta.

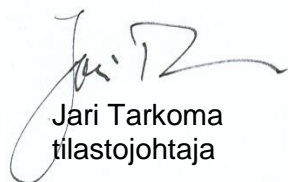
Antamasi tiedot ovat luottamuksellisia

Kaikki Tilastokeskuksessa tietoja käsittelevät ovat allekirjoittaneet salassapitositoumuksen. Tilastokeskus kokoaa vastaukset tutkimusaineistoksi ja poistaa siitä kaikki tunnistetiedot, ennen kuin aineisto luovutetaan THL:n tutkijoille.

Tutkijoiden yhteystiedot ovat tämän sivun alareunassa. Lisätietoja tutkimuksesta löydät myös internetistä osoitteesta **www.thl.fi/paihdetutkimus**.

Kiitos avustasi!

Tilastokeskus

Jari Tarkoma
tilastojohtaja

Terveystieteiden tutkimuskeskus

Juhani Eskola
pääjohtaja

Lisätietoja tutkimuksen sisällöstä antaa THL:ssä erikoistutkija Karoliina Karjalainen, puh. 029 524 7933, sähköposti: karoliina.karjalainen@thl.fi,
sekä Nuorisotutkimusverkostossa nuorisotutkija Mikko Salasuo, puh. 040 548 5520,
sähköposti: mikko.salasuo@nuorisotutkimus.fi,
ja kyselyyn vastaamisesta Tilastokeskuksessa tutkijat Riina Nyberg, puh. 029 551 2480 ja Päivi Hokka, puh. 029 551 3557, sähköposti: etunimi.sukunimi@tilastokeskus.fi

LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJE:

Vastaa kysymyksiin valitsemalla (ympyröi tai rastita) se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa **Sinun** tilannettasi tai mielipidettäsi. Valitse jokaisesta kohdasta vain yksi vastausvaihtoehto, ellei toisin pyydetä.

Joissakin kysymyksissä pyydetään lisäksi kirjoittamaan vastaus sille varattuun tilaan. Jos kysymykseen sisältyy osia (a,b,c jne.), vastaa jokaiseen niistä erikseen.

Jos kysymykseen merkitsemäsi vaihtoehdon jäljessä pyydetään siirtymään johonkin tiettyyn kysymykseen, välissä oleviin kysymyksiin ei tarvitse vastata. Tarkista kuitenkin, että olet siirtynyt oikeaan kysymykseen.

OHJE ALKOHOLIANNOSTEN LASKEMISEKSI

KESKIOLUT
SIIDERI TAI
LONG DRINK
(n. 4,5 %)

		Annoksia
Pullo	33 cl	1
6 pulloa		6
Tuoppi	50 cl	1.5
4 tuoppia		6
Kori	24 pulloa	24

VAHVA OLUT
IV OLUT TAI
VAHVA SIIDERI
(n. 5,5 %)

		Annoksia
Pullo	33 cl	1.2
5 pulloa		6
Tuoppi	50 cl	1.8
3 tuoppia		5.5
Kori	24 pulloa	29

PUNA-
VALKO- TAI
KUOHUVIINI
(8-14 %)

		Annoksia
Lasi	12 cl	1
Iso lasi	24 cl	2
1/2 pulloa	37 cl	3
Pullo	75 cl	6

VÄKEVÄ VIINI
(15-22 %)

		Annoksia
Pieni lasi	8 cl	1
1/2 pulloa	25 cl	3
Pieni pullo	50 cl	6
Pullo	75 cl	9

VÄKEVÄT
JUOMAT
(Yli 22 %)

		Annoksia
Ravintola- annos	4 cl	1
1/2 pulloa	25 cl	6
Pullo	50 cl	13
Pullo	70 cl	19

Jos käyttämäsi alkoholijuoma ei kuulu mihinkään edellä mainituista, vertaa sen likimääräistä vahvuutta esitettyihin juomiin ja arvioi annosmäärä sen perusteella.

Taustatietoja

1. Mikä on sukupuolesi?

Mies 1
Nainen..... 2

2. Minä vuonna olet syntynyt? 19 ____

3. Mikä on pääasiallinen asuinpaikkasi?

Pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) 1
Muu yli 100 000 asukkaan kaupunki 2
50 000–100 000 asukkaan kaupunki..... 3
Pienempi kaupunki 4
Maaseudun asutuskeskus tai taajama .. 5
Muu maaseutu 6

4. Mitkä ovat perhesuhteesi? Oletko:

naimaton 1
avoliitossa 2
naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa 3
eronnut tai asumuserossa 4
leski..... 5

5. Keitä asuu kanssasi samassa taloudessa?

Asun yksin 1
Asun perheeni kanssa 2
Asun muiden henkilöiden kanssa 3

6. Asuuko kanssasi omia tai puolisosia alaikäisiä lapsia?

Kyllä 1
Ei..... 2

7. Mikä on peruskoulutuksesi?

Osa kansa- tai peruskoulua tai vähemmän 1
Kansakoulu tai kansalaiskoulu 2
Peruskoulu tai keskikoulu 3
Ylioppilastutkinto 4

8. Mikä on ammattikoulutuksesi?

Ammattikoulu 1
Ammatillinen opisto 2
Ammattikorkeakoulu tai muu alempi korkeakoulututkinto 3
Ylempi korkeakoulututkinto 4
Ei mikään näistä 5

Tupakointi

9. Poltatko savukkeita, sikareita tai piippua?

Kyllä, päivittäin..... 1
Kyllä, lähes päivittäin 2
Kyllä, poltan silloin tällöin 3
Olen polttanut aiemmin, mutta olen lopettanut..... 4
En ole polttanut koskaan 5 → Siirry kysymykseen 11.

10. Oletko tupakoinut säännöllisesti ja jos olet, minkä ikäisenä aloitit säännöllisen tupakoinnin?

Olin _____ vuoden ikäinen 1
En ole koskaan tupakoinut säännöllisesti 2

11. Käytätkö nuuskaa?

Kyllä, päivittäin tai lähes päivittäin 1
Kyllä, käytän silloin tällöin 2
Olen käyttänyt aiemmin, mutta olen lopettanut 3
Olen kokeillut muutaman kerran 4
En ole koskaan kokeillut tai käyttänyt nuuskaa ... 5

12. Käytätkö sähkösavukkeita tai vastaavia vaporisaattoreita (esim. "vape pen")?

- Kyllä, päivittäin tai lähes päivittäin..... 1
Kyllä, käytän silloin tällöin 2
Olen käyttänyt aiemmin, mutta olen lopettanut 3
Olen kokeillut muutaman kerran 4
En ole käyttänyt koskaan 5 → Siirry kysymykseen 14.

13. Ovatko käyttämäsi sähkösavukkeet tai vaporisaattorit (esim. "vape pen") sisältäneet:

	Aina tai useimmiten	Joskus	Ei koskaan	En tiedä
a) nikotiinia?	1	2	3	4
b) jotain muuta vaikuttavaa ainetta, mitä?	1	2	3	4
c) pelkästään makuaineita?	1	2	3	4

Alkoholin käyttö

14. Kuinka usein tavallisesti käyt ravintolassa, baarissa, pubissa tai muussa anniskelupaikassa (muulloin kuin arkilounaalla)?

- Useita kertoja viikossa..... 1
Kerran viikossa..... 2
Kerran pari kuukaudessa 3
Muutaman kerran vuodessa..... 4
1–2 kertaa vuodessa 5
Harvemmin kuin kerran vuodessa..... 6
En koskaan..... 7

15. Oletko joskus nauttinut jotain alkoholijuomaa?

Alkoholijuomia ovat mm. keskiolut, vahva olut, siideri, long drink -juomat, viinit ja väkevät alkoholijuomat. Älä laske alkoholijuomaksi enintään 2,8 % alkoholia sisältäviä juomia kuten esim. ykkösolutta.

- Kyllä, viimeisten 30 päivän aikana 1
Kyllä, viimeisten 12 kuukauden aikana 2
Kyllä joskus, mutta en viimeisten 12
kuukauden aikana 3
En koskaan..... 4 → Siirry kysymykseen 21.

16. Kuinka usein juot alkoholijuomia?

- Päivittäin tai lähes päivittäin 1
4–5 kertaa viikossa..... 2
2–3 kertaa viikossa..... 3
Kerran viikossa..... 4
2–3 kertaa kuukaudessa 5
Noin kerran kuukaudessa 6
Muutaman kerran vuodessa..... 7
1–2 kertaa vuodessa 8
Harvemmin kuin kerran vuodessa..... 9 → Siirry kysymykseen 20.

17. Kuinka monta annosta alkoholia tavallisesti juot niinä päivinä jolloin käytät alkoholia?

Katso ohjeet annosten laskemiseksi lomakkeen sivulta 2.

- 1–2 annosta..... 1
3–4 annosta..... 2
5–6 annosta..... 3
7–9 annosta..... 4
10–13 annosta..... 5
14 annosta tai enemmän 6

18. Kuinka usein juot kerralla... *jos olet nainen: neljä annosta tai enemmän?*
jos olet mies: kuusi annosta tai enemmän?

Katso ohjeet annosten laskemiseksi lomakkeen sivulta 2.

- Vähintään 4 kertaa viikossa..... 1
2–3 kertaa viikossa 2
Noin kerran viikossa 3
1–3 kertaa kuukaudessa..... 4
3–10 kertaa vuodessa 5
1–2 kertaa vuodessa 6
Harvemmin tai en koskaan 7

19. Kuinka monta annosta joit sinä päivänä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, jolloin joit eniten alkoholia (olutta, siideriä, viiniä, väkeviä tai mitä tahansa alkoholijuomaa)?

Katso ohjeet annosten laskemiseksi sivulta 2.

- Join _____ annosta 1
En ole juonut alkoholia viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2

20. Oletko ollut humalassa, ja jos olet, minkä ikäisenä olit ensimmäisen kerran humalassa?

- Olin _____ vuoden ikäinen 1
En ole koskaan ollut humalassa 2

Seuraavat kysymykset koskevat erilaisia huumeisiin ja muihin päihteisiin liittyviä asioita.
Pyydämme Sinua ottamaan niihin kantaa.

21. Ovatko huumeet mielestäsi ongelma:

	Ei lainkaan ongelma	Vähäinen ongelma	Kohtalainen ongelma	Suuri ongelma
a) maassamme?	1	2	3	4
b) asuinalueellasi?	1	2	3	4

22. Kuinka suuri terveydellinen tai muu riski mielestäsi aiheutuu, jos ihmiset tekevät seuraavia asioita?

	Ei lainkaan riskiä	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Suuri riski
a) Polttavat yhden tai useampia askeja savukkeita päivässä	1	2	3	4
b) Juovat itsensä humalaan ainakin kerran viikossa	1	2	3	4
c) Kokeilevat kannabista kerran tai kaksi	1	2	3	4
d) Polttavat kannabista säännöllisesti	1	2	3	4
e) Kokeilevat ekstaasia kerran tai kaksi	1	2	3	4
f) Käyttävät ekstaasia säännöllisesti.....	1	2	3	4
g) Kokeilevat amfetamiinia kerran tai kaksi	1	2	3	4
h) Käyttävät amfetamiinia säännöllisesti	1	2	3	4
i) Kokeilevat heroiniä kerran tai kaksi	1	2	3	4
j) Käyttävät heroiniä säännöllisesti	1	2	3	4
k) Kokeilevat anabolisia steroideja kerran tai kaksi.....	1	2	3	4
l) Käyttävät anabolisia steroideja säännöllisesti	1	2	3	4

23. Tulisiko seuraavista teoista mielestäsi rangaista vai ei?

	Ei rangaistusta	Tulisi rangaista
a) Kannabiksen polttaminen.....	1	2
b) Alkoholin ja lääkkeiden sekakäyttö	1	2
c) Lääkkeiden ostaminen katukaupasta	1	2
d) Kannabis-kasvien kasvattaminen	1	2
e) Huumaavaa ainetta sisältävien sienien poimiminen	1	2
f) Heroiinin käyttäminen vierotusoireiden lievittämiseen	1	2
g) Kokaiinin lähettäminen postitse	1	2

24. Pitäisikö mielestäsi kannabista voida hankkia laillisesti?

Kyllä, mihin tahansa tarkoitukseen 1

Kyllä, mutta vain lääkekäyttöön 2

Ei mihinkään tarkoitukseen 3 → Siirry kysymykseen 26.

25. Mistä ja millä tavalla kannabista pitäisi voida hankkia?

	Kyllä	Ei
a) Ostamalla mistä tahansa kaupasta tai kioskista	1	2
b) Ostamalla erikoismyymälästä tai Alkosta	1	2
c) Ostamalla apteekista ilman reseptiä	1	2
d) Ostamalla apteekista lääkärin määräämällä reseptillä	1	2
e) Ostamalla internetistä	1	2
f) Kasvattamalla itse	1	2
g) Muuten, miten?	1	2

26. Jos huumeiden käyttö ei olisi laitonta, olisitko kiinnostunut kokeilemaan tai käyttämään:

	Kyllä, käyttämään	Kyllä, kokeilemaan	En	En osaa sanoa
a) hasista tai marihuanaa?	1	2	3	4
b) ekstaasia?	1	2	3	4
c) heroiniä?	1	2	3	4

Huumeiden tarjonta ja käyttö

27. Tunnetko henkilökohtaisesti ihmisiä, jotka käyttävät huumeita?

Kyllä 1

En 2

28. Onko Sinulle tarjottu joko ilmaiseksi tai ostettavaksi jotain huumausainetta?

Kyllä 1

Ei 2 → Siirry kysymykseen 30.

29. Kuinka monta kertaa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana Sinulle on tarjottu jotain huumausainetta Suomessa:

	Ei kertaakaan	1–2 kertaa	3–5 kertaa	6–9 kertaa	10 kertaa tai enemmän
a) ilmaiseksi?	1	2	3	4	5
b) ostettavaksi?	1	2	3	4	5

30. Kuvitellaan, että haluaisit hankkia seuraavia aineita. Kuinka vaikeaa tai helppoa Sinun olisi saada hankituksi 24 tunnin sisällä:

	Mahdotonta	Melko vaikeaa	Melko helppoa	Hyvin helppoa	En osaa sanoa
a) kannabista?	1	2	3	4	5
b) muuta huumausainetta?	1	2	3	4	5
c) dopingaineita?	1	2	3	4	5

31. Oletko joskus kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta (kuten hasista, marihuanaa, amfetamiinia, heroiniä tai muita vastaavia aineita)?

Kyllä 1

En 2 → Siirry sivulle 10 kysymykseen 42.

32. Oletko joskus elämäsi aikana kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita ja jos olet, minkä ikäisenä kokeilit ensimmäisen kerran ja minkä ikäisenä viimeksi käytit:

Laita rasti ruutuun kaikissa niissä kohdissa, joissa vastauksesi on "kyllä" ja kirjoita ikä viivalle.

	Kyllä	Ikä ensimmäisellä kerralla	Ikä viime kerralla
a) hasista ("hasaa", "laattaa", "lätkeä")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
b) marihuanaa ("kukkaa", "budaa", "ruohoa", "maria")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
c) amfetamiinia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
d) metamfetamiinia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
e) heroiniä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
f) buprenorfiinia (Subutex, Suboxone, Temgesic) muutoin kuin korvaushoidossa?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
g) metadonia muutoin kuin korvaushoidossa?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
h) muita opioideja huumeena (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini)?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
i) kokaiinia tai crackia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
j) releiviiniä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
k) LSD:tä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
l) ekstaasia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
m) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
n) MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
o) synteettisiä kannabinoideja ("JWH:ta", "jehovaa")?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
p) mefedronia?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
q) huumausaineita?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
r) muuta ainetta, mitä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana

33. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta?

Kyllä 1

En 2 → Siirry kysymykseen 37.

34. Mitä aineita olet kokeillut tai käyttänyt viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Laita rasti ruutuun kaikissa niissä kohdissa, joissa vastauksesi on "kyllä".

Kyllä

- a) Hasista ("hasaa", "laattaa", "lätää")? ☐
- b) Marihuanaa ("kukkaa", "budaa", "ruohoa", "maria")? ☐
- c) Amfetamiinia? ☐
- d) Metamfetamiinia? ☐
- e) Heroiinia? ☐
- f) Buprenorfiinia (Subutex, Suboxone, Temgesic) muutoin kuin korvaushoidossa? ☐
- g) Metadonia muutoin kuin korvaushoidossa? ☐
- h) Muita opioideja huumeena (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini)? ☐
- i) Kokaiinia tai crackia? ☐
- j) Releiviiniä? ☐
- k) LSD:tä? ☐
- l) Ekstaasia? ☐
- m) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")? ☐
- n) MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja? ☐
- o) Synteettisiä kannabinoideja ("JWH:ta", "jehovaa")? ☐
- p) Mefedronia? ☐
- q) Huumaavia sieniä? ☐
- r) Muuta ainetta, mitä? ☐

35. Oletko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt jotain huumausainetta?

Kyllä 1

En 2 → Siirry kysymykseen 37.

36. Mitä aineita olet kokeillut tai käyttänyt ja kuinka monena päivänä viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana?

Laita rasti ruutuun kaikissa niissä kohdissa, joissa vastauksesi on "kyllä" ja kirjoita päivien määrä viivalle.

Kyllä

- a) Hasista ("hasaa", "laattaa", "lätää")? ☐ → ____ päivänä
- b) Marihuanaa ("kukkaa", "budaa", "ruohoa", "maria")? ☐ → ____ päivänä
- c) Amfetamiinia? ☐ → ____ päivänä
- d) Metamfetamiinia? ☐ → ____ päivänä
- e) Heroiinia? ☐ → ____ päivänä
- f) Buprenorfiinia (Subutex, Suboxone, Temgesic) muutoin kuin korvaushoidossa? ☐ → ____ päivänä
- g) Metadonia muutoin kuin korvaushoidossa? ☐ → ____ päivänä
- h) Muita opioideja huumeena (esim. tramadoli, fentanyl, kodeiini, oksikodoni, morfiini)? ☐ → ____ päivänä
- i) Kokaiinia tai crackia? ☐ → ____ päivänä
- j) Releiviiniä? ☐ → ____ päivänä
- k) LSD:tä? ☐ → ____ päivänä

- l) Ekstaasia? ☐ → ____ päivänä
- m) GHB:tä ("gammaa") tai GBL:ää ("lakkaa")? ☐ → ____ päivänä
- n) MDPV:tä, alfa-PVP:tä tai muita synteettisiä katinoneja? ☐ → ____ päivänä
- o) Synteettisiä kannabinoideja ("JWH:ta", "jehovaa")? ☐ → ____ päivänä
- p) Mefedronia? ☐ → ____ päivänä
- q) Huumaavia sieniä? ☐ → ____ päivänä
- r) Muuta ainetta, mitä? ☐ → ____ päivänä

37. Onko Sinulla joskus ollut omasta huumeiden käytöstäsi johtuvia ongelmia seuraavilla elämänalueilla:

	Kyllä	Ei
a) Ongelmia kotona tai parisuhteessa?	1	2
b) Ongelmia ystävyssuhteissa tai sosiaalisessa elämässä?	1	2
c) Ongelmia työelämässä tai opiskelussa?	1	2
d) Taloudellisia ongelmia?	1	2
e) Ongelmia poliisin kanssa?	1	2
f) Muita ongelmia, mitä?	1	2

Kannabis

38. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana olet käyttänyt hasista tai marihuanaa?

- Päivittäin 1
- Vähintään kerran viikossa 2
- 1–3 kertaa kuukaudessa 3
- 3–10 kertaa vuodessa 4
- 1–2 kertaa vuodessa 5
- En ole käyttänyt viimeisten 12 kk aikana 6 → Siirry kysymykseen 42.

39. Onko kannabiksen käyttösi:

- enimmäkseen viihdekäyttöä 1
- enimmäkseen lääkekäyttöä 2
- yhtä paljon molempia? 3

40. Mistä olet saanut tai hankkinut käyttämäsi kannabiksen viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

- | | Aina tai
useimmiten | Joskus | En
koskaan |
|-------------------------------------|------------------------|--------|---------------|
| a) Olen ostanut sen | 1 | 2 | 3 |
| b) Joku on tarjonnut minulle | 1 | 2 | 3 |
| c) Olen kasvattanut sen itse | 1 | 2 | 3 |
| d) Olen tuonut sen ulkomailta | 1 | 2 | 3 |
| e) Muualta, mistä? | 1 | 2 | 3 |

41. Kuinka usein nautit käyttämäsi kannabiksen:

- | | Aina tai
useimmiten | Joskus | En
koskaan |
|--|------------------------|--------|---------------|
| a) polttamalla? | 1 | 2 | 3 |
| b) höyrystämällä sähkösavukkeella tai sähkösavukkeen tapaisella
vaporisaattorilla (esim. "vape pen")? | 1 | 2 | 3 |
| c) höyrystämällä muulla vaporisaattorilla? | 1 | 2 | 3 |
| d) syömällä tai juomalla? | 1 | 2 | 3 |
| e) muulla tavalla, millä? | 1 | 2 | 3 |

KAIKKI JATKAVAT TÄSTÄ

42. Tunnetko henkilökohtaisesti ketään kannabiksen kasvattajaa?

Kyllä 1

En 2

43. Oletko itse kasvattanut kannabista?

En koskaan 1 → Siirry kysymykseen 46.

Kyllä joskus, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2

Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 3

44. Kuinka monta satoa kannabista olet kasvattanut?

En ole vielä saanut ensimmäistä satoa valmiiksi 1

Yhden sadon 2

2–5 satoa 3

6–10 satoa 4

Yli 10 satoa 5

45. Minkä ikäisenä kasvatit kannabista ensimmäisen kerran?

_____ -vuotiaana

Läkkeet

Läkkeillä tarkoitetaan ainoastaan reseptillä saatavia lääkkeitä, muun muassa unilääkkeitä, rauhoittavia lääkkeitä tai vahvoja kipulääkkeitä. Lääkkeiden käytöllä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen viitataan esimerkiksi lääkkeen käyttöön ilman lääkärin määräystä, suurempina annoksina tai eri tarkoituksiin kuin on määrätty.

46. Oletko joskus kokeillut tai käyttänyt lääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

Kyllä 1

En 2 → Siirry kysymykseen 53.

47. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt lääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

Kyllä 1

En 2 → Siirry kysymykseen 50.

48. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana olet käyttänyt lääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

Päivittäin 1

Vähintään kerran viikossa 2

1–3 kertaa kuukaudessa 3

3–10 kertaa vuodessa 4

1–2 kertaa vuodessa 5

49. Oletko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt lääkkeitä ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen?

Kyllä 1

En 2

50. Oletko joskus käyttänyt ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen:

Kyllä En

a) rauhoittavia lääkkeitä tai unilääkkeitä (esim. bentsodiatsepiineja kuten Diapam, Oxepam, Tenox, Xanor, Temesta, Stilnoct, Dormicum)? 1 2

b) vahvoja kipua lievittäviä lääkkeitä (esim. Tramadol, Panacod, Oxynorm)? ... 1 2

c) Lyrica tai muuta pregabaliinia? 1 2

d) muita lääkkeitä, mitä? 1 2

51. Oletko käyttänyt edellä mainittuja lääkkeitä:

	Kyllä	En
a) päihtyäksesi?	1	2
b) vahvistaaksesi muiden päihteiden vaikutuksia?	1	2
c) lääkitäksesi muiden päihteiden aiheuttamia seurauksia (esim. huono olo, vieroitusoireet, univaikeudet)?	1	2
d) hallitaksesi työstä, opiskelusta tms. aiheutuvaa stressiä?	1	2
e) kestääksesi arkea ja parantaaksesi oloasi?	1	2
f) parantaaksesi työ- tai opiskelusuoritustasi?	1	2
g) helpottaaksesi sosiaalista vuorovaikutusta?	1	2
h) hoitaaksesi omaehtoisesti kipua tai muuta vaivaa?	1	2
i) hoitaaksesi unettomuutta?	1	2
j) tehostaaksesi vaikutusta, koska lääkärin määräämä annos ei tunnu riittävältä?	1	2
k) pelkästään kokeillaksesi?	1	2
l) muuhun tarkoitukseen, mihin?	1	2

52. Millä tavoin olet saanut tai hankkinut ei-lääkinnälliseen tarkoitukseen käyttämäsi lääkkeet?

	Kyllä	En
a) Apteekista henkilökohtaisella reseptillä	1	2
b) Apteekista väärennetyllä reseptillä	1	2
c) Puolisolta, ystävältä tai muulta läheiseltä	1	2
d) Ostamalla katukaupasta	1	2
e) Tuomalla ulkomailta	1	2
f) Tilaamalla internetistä	1	2
g) Varastamalla apteekista tai muusta paikasta	1	2
h) Muualta, mistä?	1	2

Muut aineet**53. Oletko joskus kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita päihtymistarkoituksessa:**

	Kyllä	En
a) liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita?	1	2
b) ilokaasua?	1	2

Jos vastasit sekä a- että b-kohtaan EN, siirry kysymykseen 56.

54. Oletko viimeksi kuluneiden 30 päivän aikana kokeillut tai käyttänyt päihtymistarkoituksessa:

	Kyllä	En
a) liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita?	1	2
b) ilokaasua?	1	2

55. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt päihtymistarkoituksessa:

	Kyllä	En
a) liimoja, tinneriä, liuottimia tai muita vastaavia aineita?	1	2
b) ilokaasua?	1	2

Eri aineiden samanaikainen käyttö

Samanaikaisella käytöllä tarkoitetaan kahden tai useamman aineen käyttöä yhdessä tai peräkkäin lyhyen ajan sisällä (esimerkiksi yhden päivän aikana). Kysymyksissä 32 ja 50 on lueteltu tässä osiossa tarkoitettuja huumausaineita ja reseptilääkkeitä.

56. Oletko käyttänyt vähintään kahta eri ainetta samanaikaisesti (esimerkiksi alkoholia ja lääkkeitä, huumausaineita ja alkoholia, kahta eri huumausainetta/lääkettä)?

En koskaan 1 → Siirry kysymykseen 59.

Kyllä joskus, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 2 → Siirry kysymykseen 58.

Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana..... 3

57. Kuinka usein viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana olet käyttänyt:

	Vähintään kerran viikossa	1–3 kertaa kuukau- dessa	3–10 kertaa vuodessa	1–2 kertaa vuodessa	En kertaakaan
a) lääkkeitä samanaikaisesti alkoholin kanssa?	1	2	3	4	5
b) lääkkeitä samanaikaisesti huumausaineiden kanssa?	1	2	3	4	5
c) hasista tai marihuanaa samanaikaisesti alkoholin kanssa?	1	2	3	4	5
d) muita huumausaineita samanaikaisesti alkoholin kanssa?	1	2	3	4	5
e) kahta tai useampaa huumausainetta samanaikaisesti?	1	2	3	4	5
f) lääkkeitä, alkoholia ja huumeita samanaikaisesti?	1	2	3	4	5

58. Mistä syistä olet käyttänyt kahta tai useampaa ainetta samanaikaisesti?

	Kyllä	En
a) Kokeillakseni eri aineiden yhteisvaikutuksia	1	2
b) Parantaakseni fiilistä tai suoritusta.....	1	2
c) Lievittääkseni kipua tai lääkitäkseni itseäni muuten	1	2
d) Saadakseni pääni sekaisin	1	2
e) Muusta syystä, mistä?	1	2

Dopingaineiden käyttö

Dopingaineilla tarkoitetaan lihasmassan lisäämiseksi, urheilusuorituksen parantamiseksi ja/tai ulkonäön muokkaamiseksi otettuja anabolisia steroideja, testosteronia ja näiden johdannaisia, kasvuhormoneja, kasvutekijöitä, beeta2-agonisteja, istukkahormoneja ja antiestrogeenejä.

59. Oletko joskus elämäsi aikana kokeillut tai käyttänyt dopingaineita liikuntasuorituksen, voiman tai ulkonäön parantamiseen?

Kyllä 1

En 2 → Siirry kysymykseen 64.

60. Oletko joskus elämäsi aikana kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita (ei lääkärin Sinulle määräämiä) ja jos olet, minkä ikäisenä kokeilit ensimmäisen kerran ja minkä ikäisenä viimeksi käytit?

Laita rasti ruutuun kaikissa niissä kohdissa, joissa vastauksesi on "kyllä" ja kirjoita ikä viivalle.

	Kyllä	Ikä ensimmäisellä kerralla	Ikä viime kerralla
a) Testosteronia tai testosteronijohdannaisia	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
b) Anabolisia steroideja	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
c) Kasvuhormonia tai kasvutekijöitä	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
d) Klenbuterolia	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
e) Efedriiniä	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana
f) Muuta dopingainetta, mitä?	☐	→ ____-vuotiaana	→ ____-vuotiaana

61. Oletko viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita (ei lääkärin Sinulle määräämiä)?

	Kyllä	En
a) Testosteronia tai testosteronijohdannaisia	1	2
b) Anabolisia steroideja	1	2
c) Kasvuhormonia tai kasvutekijöitä	1	2
d) Klenbuterolia	1	2
e) Efedriiniä	1	2
f) Muuta dopingainetta, mitä?	1	2

62. Mikä seuraavista kuvaa parhaiten dopingaineiden käyttötapaasi?

Kertakokeilu 1

Kuuriluontoista (käytössä taukoja) 2

Jatkuvaa (käytössä ei taukoja) 3

63. Mihin tarkoitukseen ensisijaisesti käytät (tai aiemmin käytit) dopingaineita?

Suorituksen parantamiseen 1

Voiman lisäämiseen 2

Ulkonäön parantamiseen 3

Muuhun, mihin?

..... 4

Mielenpiteet huumeongelmasta ja toimenpiteistä

64. Mitä mieltä olet seuraavista asioista?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Vaikea sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
a) Huumeita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia	1	2	3	4	5
b) Marihuanan ja hasiksen käyttö tulisi olla sallittua.	1	2	3	4	5
c) Dopingaineita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia	1	2	3	4	5
d) Dopingin käyttö pitäisi säätää Suomessa lailla rangaistavaksi	1	2	3	4	5

65. Pelkäätkö joutuvasi väkivallan kohteeksi muiden ihmisten huumeiden käytön vuoksi?

Kyllä 1
 En 2
 Vaikea sanoa 3

66. Kummasta aiheutuu mielestäsi yhteiskunnalle enemmän ongelmia Suomessa, alkoholista vai huumeista?

Alkoholista selvästi enemmän..... 1
 Alkoholista hieman enemmän..... 2
 Molemmista yhtä paljon 3
 Huumeista hieman enemmän 4
 Huumeista selvästi enemmän..... 5

67. Miten tärkeitä seuraavat tahot ovat olleet Sinulle huumeita koskevan tiedon saannin kannalta?

	Ei lainkaan tärkeä	Jossain määrin tärkeä	Hyvin tärkeä
a) Sosiaali- ja terveysviranomaiset	1	2	3
b) Poliisi- ja oikeuslaitos	1	2	3
c) Koulujen huumevalistus	1	2	3
d) Järjestöjen huumevalistus.....	1	2	3
e) Lehdistö, TV, radio	1	2	3
f) Internet	1	2	3
g) Ystävät ja tuttavat.....	1	2	3
h) Huumeiden käyttäjät	1	2	3
i) Koti	1	2	3
j) Muu, mikä?	1	2	3

68. Mitä mieltä olet nykyisestä terveydentilastasi?

- Erittäin hyvä..... 1
 Melko hyvä 2
 Kesinkertainen 3
 Melko huono 4
 Erittäin huono 5

69. Onko lääkäri määrännyt Sinulle sairauden hoitoon seuraavia lääkkeitä:

	Kyllä, viimeisten 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta ei viimeisten 12 kk:n aikana	Ei koskaan
a) unilääkettä?	1	2	3
b) vahvoja kipua lievittäviä lääkkeitä (opioideja)?	1	2	3
c) rauhoittavia lääkkeitä?	1	2	3
d) masennuslääkkeitä?	1	2	3
e) stimuloivia lääkkeitä (esim. tarkkaavaisuushäiriön hoitoon)?	1	2	3
f) buprenorfiinia (esim. Subutex, Suboxone) tai metadonia korvaushoitoon?	1	2	3

70. Onko Sinulla ollut terveysongelmia, joiden uskot aiheutuneen:

	Kyllä, viimeisten 12 kk:n aikana	Kyllä, mutta ei viimeisten 12 kk:n aikana	Ei koskaan	En käytä kyseistä ainetta
a) alkoholin käytöstäsi?	1	2	3	4
b) huumeiden käytöstäsi?	1	2	3	4
c) rauhoittavien, uni- tai kipulääkkeiden käytöstäsi?	1	2	3	4
d) eri aineiden samanaikaisesta käytöstä?	1	2	3	4
e) dopingaineiden käytöstäsi?	1	2	3	4

71. Oletko ollut hoidossa alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden käytön vuoksi?

- En 1
 Kyllä, mutta en viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana .. 2
 Kyllä, viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana 3

72. Kuinka monta kertaa viikossa harrastat urheilua tai liikuntaa?

- En harrasta liikuntaa..... 1 → Siirry kysymykseen 75.
 Harvemmin kuin kerran viikossa 2
 1–2 kertaa viikossa..... 3
 3–4 kertaa viikossa..... 4
 5–7 kertaa viikossa..... 5
 8 kertaa viikossa tai useammin 6

73. Onko liikunta Sinulle ensisijaisesti:

Vaihtoehdot 2–4 tarkoittavat vähintään puoli tuntia kestävää yhtämittaista liikuntaa, jolloin sykkeesi nousee selvästi ja hikoilet.

- hyötyliikuntaa 1
omaehtoista kuntoa tai urheilua 2
kilpailua (urheilulisenssillä) 3
ammattimaista huippu-urheilua? 4

74. Mikä on ensisijainen liikuntalajisi?

Taustakysymyksiä

75. Oletko nykyisin:

- palkansaaja, kokopäivätyössä 1
palkansaaja, osapäivätyössä 2
maatalousyrittäjä tai työssä perheen maatilalla 3
muu yrittäjä 4
työtön tai lomautettu 5
eläkkeellä 6
opiskelija 7
vanhempainlomalla, hoitovapaalla 8
hoidat kotia 9
muu vaihtoehto, mikä? 10

76. Oletko ollut työtön viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

- En ole ollut työtön 1
Olen ollut työtön yhteensä _____ kuukautta 2

Onko Sinulla mielessäsi vielä jotakin tärkeää, jonka haluaisit tuoda tässä yhteydessä esille?

KIITOKSET VASTAAMISESTA!

**Palauta kyselylomake oheisessa valmiiksi maksetussa
palautuskuoressa Tilastokeskukseen.**